

2744 5907
Związek austriackich Stowarzyszeń drukarzy
i odlewaczy czcionek oraz pokrewnych zawodów

Założony w roku 1894

Sprawozdanie

z czynności Związku za rok 1906

Pogląd na ogólną działalność
Stowarzyszeń związkowych
□ od czasu ich założenia □

Przełożył z niemieckiego Gustaw fl. Titz

Sprawozdanie to wyszło ponadto w
językach niemieckim, czeskim i włoskim

W WIEDENIE 1907

Nakładem Związku (Franc. Reifmüller)

5909.

ZWIĄZEK AUSTRYACKICH STOWARZYSZEŃ DUKARZY I ODLEWACZY
CZCIONEK ORAZ POKREWNYCH ZAWODÓW ○ ○ ○ ○

ZAŁOŻONY W ROKU 1894.

SPRAWOZDANIE Z CZYNNOŚCI ZWIĄZKU

za czas

od 1 stycznia do 31 grudnia

1906

wraz z poglądem na ogólną działalność Stowarzyszeń związkowych
od czasu ich założenia.

WIEDEŃ 1907.

NAKŁADEM ZWIĄZKU (FRANCISZEK REIFMÜLLER)

Drukarnia Udziałowa, Lwów, Kopernika 20.

W S T Ę P.

Przewodnictwo Związku przedkłada niniejszem sprawozdanie ze swej czynności w roku ubiegłym. Jako najważniejsze zdarzenie w roku sprawozdawczym podnieść należy wprowadzenie nowego Cennika normalnego i dlatego też o tem na pierwszym miejscu mówić będziemy. Towarzysze przyjęli cennik w głosowaniu powszechnem ogromną większością; również przedsiębiorcy na swych zgromadzeniach, w tym celu zwołanych, zaakceptowali cennik, z wyjątkiem pryncypałów z Dalmacyi i z Trentino. Jakkolwiek w bardzo wielu krajach koronnych przedsiębiorcy cennik przyjęli, to jednak nie był on jeszcze w poszczególnych oficynach wprowadzony, i Przewodnictwo Związku jakoteż lokalni funkcjonariusze mieli niemało pracy, aby jednemu lub drugiemu właścicielowi drukarni uczynić zrozumiałem, że uchwała przedsiębiorców jego kraju koronnego zobowiązuje go właściwie moralnie do uznania cennika i wprowadzenia go w swej oficynie. Tak — moralność!... Jest to niestety dla niejednego z tych panów pojęcie zupełnie niedostępne. Przyznać należy, że ogromna większość austriackich właścicieli drukarni wprowadziła cennik z dniem 1 stycznia 1906, pewną część tychże skłoniono do tego zapomocą przedstawień; byli i tacy, których musiało dopiero stanowcze wystąpienie personalu przekonać, że cennik normalny wprowadzonym być musi; nieznaczna zaś stosunkowo część przedsiębiorców nie zdobyła się dotąd na przyznanie swym robotnikom tych warunków pracy, jakie przez wprowadzenie cennika stały się zwyczajem.

Wprawdzie drukarnie niecennikowe są to przeważnie bardzo drobne przedsiębiorstwa; towarzysze, w takim Eldorado wypisani, będąc niedostatecznie wyuczonymi, nie mają odwagi żądać od swego pryncypała tego, co im się słusznie należy. Zdarzają się jednak wyjątki, są mianowicie „koledzy“, którzy nie potrzebowaliby się mordować w budach niecennikowych — tacy są albo głupcami, albo złymi ludźmi, którzy ze zdrady, popełnionej na zorganizowanych kolegach, chcą dla siebie ciągnąć korzyści. Tego rodzaju „koledzy“ otrzymują zwykle w swoim czasie od swych wyzyskiwaczy „zasłużoną zapłatę“ i wówczas przekonywają się, niestety za późno, że jednak lepiej byłoby uczynili, gdyby byli z ogółem ramię w ramię walczyli o lepsze warunki płacy. Między niecennikowymi drukarniami znajdują się też niestety trzy większe oficyny, a mianowicie drukarnie Biankini'ego i Artale'go w Zadarze i drukarnia „Głosu Narodu“ w Krakowie. Tu okazuje się niezwykle zjawisko. Pierwsza z tych drukarni jest własnością kapłana, głosiciela słowa bożego; bogobojny ten mąż pociesza zapewne swych robotników tem, że za usługi, jemu tu na ziemi oddane, otrzymają niewątpliwie zapłatę „na tamtym świecie“. „Głos Narodu“ jest pismem klerykalnym w całym tego słowa znaczeniu, a do jego najwybitniejszych współpracowników zalicza się znany ksiądz Stojalowski; także głosiciel chrześcijańskiej miłości bliźniego. Właściciel tej drukarni, pan dr Beaupré, również gorliwie wierzący pan, uważa za rzecz zupełnie naturalną, że towarzysze pracują u niego 16 godzin i więcej dziennie, co więcej, że towarzysze nawet całymi dniami z tego przybytku sztuki się nie wydalają i po ukończeniu pracy składają swe strudzone głowy na beli papieru. Istnieją wprawdzie i w Galicyi inspektorzy przemysłowi

i władze sanitarne, jednak o zadaniach swych, jakie mają do spełnienia, zdają się nie wiedzieć. Dalszą walkę mieliśmy z tymi pryncypałami, którzy, wprowadziwszy cennik, nie chcieli go podpisać. Znaleźli się między nimi tacy, którzy udawali bardzo obrażonych, że im nie chciano wierzyć na słowo. Jednak usunięto i ten szkopuł i panowie ci raczyli zgodzić się na żądanie Urzędu cennikowego. Naogół wprowadzenie cennika, choć połączone z wielkim trudem, uskutecznione zostało dość pokojowo, a tych przedsiębiorców, którzy chcieli ten lub ów punkt cennika „przykroić“ do swych oficyn, w szczególności skrócenie czasu pracy o kwadrans dziennie ściągnąć razem na 1½ godziny w jednym dniu, zdołano przekonać o niemożliwości czynienia zmian w przyjętym już cenniku. Z końcem roku mieliśmy 1085 cennikowych, a 106 niecennikowych oficyn. Mielimy nadzieję, że niedalekim jest czas, w którym będziemy mogli wielką część z pośród tych 106 niecennikowych drukarni zamieścić w spisie drukarni cennikowych.

Przy tej sposobności należy wysokiemu ministerstwu handlu zwrócić uwagę na przyrzeczenie, dane przez ówczesnego radcę sekcyjnego pana dra Bacha z okazji rewizji cennika w listopadzie 1905 r. obu stronom imieniem jego szefa. Chcemy pamięci panów z ministerstwa handlu przyjść z pomocą i dlatego przytaczamy treść przyrzeczenia dosłownie:

„....A więc, moi panowie, pozwólcie mi raz jeszcze, że w imieniu mojem i mego zastępcy złożę szczególne dzięki za słowa Waszego uznania, a tem samem chcę równocześnie dać wyraz zapewnieniu, że usiłowaniem tak mego pana szefa jakoteż i mojem będzie, w możliwie najkrótszym czasie dotrzymać przyrzeczeń, jakie Wam złożyliśmy. Mam nadzieję, że cennik nie wiele wcześniej wejdzie w życie, niż postanowienie, dotyczące dostaw państwowych. Co się tyczy kwestyi dostaw dla władz autonomicznych, to mogę Panom nasze usługi zaoferować. Mamy nadzieję, że za pośrednictwem szefów krajowych uda się też uzyskać wpływ na ciała autonomiczne, bez przymusu, lecz wskazując na konieczność współdziałania w urzeczywistnieniu socyalnego dzieła pokoju, i pominąć skrupuły, jakieby stały na przeszkodzie zaprowadzeniu cennikowości przy rozdawnictwie publicznych robót drukarskich i zjednoczyć się z nami w akcji na korzyść utrzymania pokoju w tym tak znamienitym przemyśle“.

Więcej niż rok upłynął od czasu tych syrenich dźwięków, pana „szefa“ już nie ma, on jest już w innym dziale „szefem“, a nowy pan „szef“ nie czuje się widocznie zobowiązanym do spełnienia przyrzeczeń starego, inaczej musiałby J. Ekscelencya pan minister handlu dr Fort dawno już odpowiedzieć na urgensa, lecz — on pozostaje niemym. Może uda się naszym reprezentantom w nowym parlamencie nakłonić Ekscelencyę ministra handlu do odezwania się w tej sprawie!

W roku sprawozdawczym przybył nam nowy „kolega żelazny“, mianowicie podwójny, bo jest zecerem i odlewaczem: Lanston Monotype. Wedle § 53 cennika, ma Urząd cennikowy obowiązek przy wprowadzeniu nowych systemów maszyn do składania, na wezwanie choćby tylko jednej z interesowanych stron, zwołać oba prezydya Związków celem zajęcia się ustanowieniem odpowiednich przepisów cennikowych. Przy pierwszym zebraniu się rokowania nie doprowadziły do żadnego rezultatu, gdyż strona przeciwna twierdziła, jakoby praca na Monotype nie była wcale robotą zecerską, lecz pracą biurową, którą wykonywać też może wprawna pisarka maszynowa, a przeto cennik dla układu maszynowego do pracy na tej maszynie nie może mieć zastosowania. Obsługa maszyny do odlewania nie jest też taką robotą, któraby wymagała wyższej zapłaty, niż minimum. Dopiero na trzeciem posiedzeniu zdołano uzyskać dla Monotype dość możliwy cennik.

Także cennik dla odlewaczy czcionek, który już w roku 1905 zrewidowany i zaprowadzony został, musiano w roku 1906 uzupełnić. Na kilku posiedzeniach ustanowiono różne punkta dla obliczenia. Atoli towarzysze ża-

dali też ustanowienia automatycznego podwyższenia ceny kilogramowej odpowiednio do ceny tysiąca u zecerów, któremu to żądaniu panowie właściciele odlewni czcionek wprost odmówili, twierdząc, że dla nich miarodajnymi są tylko ogólne postanowienia z cennika normalnego. Po długiej debacie złożyli panowie ci następujące oświadczenie: „Pryncypałowicze gotowi są w ostatnim kwartale roku 1909 podjąć ponownie narady nad tą propozycją“. Któż może tym biednym baronom giserskim wziąć za złe, że oni, którzy żądają za swe produkta bajeczne wprost ceny, względem swych robotników zapominają o pięknej maksymie: „Żyć i drugim żyć pozwolić“. Trzy lata czasu potrzebują panowie ci na rozważenie, czy mają obowiązkowi swemu zadość uczynić, lub nie. Może będzie tu musiała solidarność towarzyszy odlewaczy przysiąc z pomocą.

Dla uzupełnienia należy wspomnieć, że w roku sprawozdawczym rewidowano wiedeński cennik gazetowy. Wiedeńscy zecerzy gazetowi uzyskali przy tej okazji niektóre korzyści materialne i skrócenie czasu pracy. Nowy cennik wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1907 r. z ośmioletnim terminem ważności. W ten sposób byłyby wszystkie działy naszego zawodu objęte postanowieniami cennikowymi na czas dłuższy.

V. zwyczajny zjazd Związku polecił Przewodnictwu Związku opracowanie statutu dla Stowarzyszenia państwowego i przedłożenie tegoż następnemu zjazdowi związkowemu. Przewodnictwo Związku uczyniło już zadość obowiązkowi, jaki na nie nałożono, i projekt statutu został podany do ogólnej wiadomości. Niechaj koledzy elaborat ten dokładnie rozważą i na zwołanych w tym celu zgromadzeniach stanowisko swe zaznaczą, tak, aby VI. zwyczajny zjazd Związku był w możności zająć się ostatecznie przekształceniem naszej formy organizacyjnej. Oby VI. zjazdowi związkowemu danem było w interesie ogółu kolegów przekształcić Związek wedle potrzeb współczesnego ruchu roboczego.

Z zadowoleniem stwierdzić należy, że liczba członków Związku także i w ubiegłym roku dość się powiększyła. Z końcem roku 1905 wynosiła liczba członków 11.976, podczas gdy z końcem roku 1906 było już 12.512 członków, tak, że w roku sprawozdawczym przybyło 536 nowych członków.

W porównaniu z ubiegłymi latami, był rok sprawozdawczy 1906 trochę pomyślniejszym. Maszyna do składania, która znalazła i w tym roku spory popyt, pozbawiła wprawdzie znaczną liczbę zecerów pracy, wzmógł jednak nieco ruch w drukarniach przyczynił się do częściowego złagodzenia tego stanu. Liczba bezkondycyjnych drukarzy i maszynistów nie pozostaje w żadnym stosunku do tejże u zecerów, dlatego też powinni koledzy mieć szczególną bacność na sale maszyn, w których niewątpliwie tu i ówdzie pewne stosunki należałoby usunąć, przez co okazałaby się potrzeba pomnożenia sił roboczych.

Przewodnictwo Związku zajmowało się także kwestyą wprowadzenia maszyn do składania w drukarniach, które są własnością partii socjalno-demokratycznej. Przewodnictwo Związku nie mogło zgodzić się na zapatrywanie Zarządu partyjnego w sprawie wprowadzenia maszyn do składania w drukarniach partyjnych, a po obopólnej naradzie postanowiono wprowadzanie maszyn do składania w wymienionych zakładach uczynić zależnym od porozumienia się z Przewodnictwem Związku.

Przewroty polityczne najnowszych czasów wyzyskane być muszą przez nas drukarzy pod względem zawodowym jakoteż i ekonomicznym. Parlament przywilejów zakończył życie, a powszechne, równe, tajne i bezpośrednie prawo wyborcze, o które zorganizowani robotnicy od lat dziesiątek zacięcie i nie bez ofiar walczyli, wreszcie zostało zdobyte! Będzie nowy parlament, w którym zabrzmi potężny głos reprezentantów proletariatu, domagający się poprawy doli wyzyskiwanych. Czego żądamy od tego nowego

parlamentu? My drukarze żądamy uznania przez rząd zbiorowych umów roboczych, udoskonalenia ustaw ochronnych dla robotników, reformy inspektoratu przemysłowego, nadania inspektorom przemysłowym prawa egzekutywy, ubezpieczenia na starość, zaś w pierwszym rządzie przyzwolonej ustawy prasowej i zupełnej wolności kolportażu. Mamy jeszcze wiele innych żądań zarówno na polu ekonomicznym jakoteż zawodowym, o których nie tu nam wspominać. Przedstawiciele proletariatu będą mieli w nowej Izbie nielada zadanie, ażeby te żądania stopniowo przeprowadzić, dlatego byłoby pożądanem, ażeby do reprezentacji ludowej wybrano takich mężów, którzyby w pierwszym rządzie ekonomicznych spraw robotniczych bronili, a dopiero w drugim rządzie wyższą politykę uprawiali.

O administracyjnych sprawach Związku referuje sekretarz, kolega Dworząček, w dalszym ciągu wyczerpująco. Niechaj żaden kolega nie pominie bez uwagi wykazanych tam cyfr, niechaj z tego materiału przekona się, jakich ofiar potrzeba, aby naszą wspólną organizację wzmocnić i zwiększyć!

Tylko krótki czas dzieli nas jeszcze od VI. zwyczajnego zjazdu w Wiedniu, tego forum, które ma zbadać działalność trzechletniego urzędowania Przewodnictwa Związku. Zjazd ma też wybrać na nowy okres mężów, którzyby posiadali żelazną wolę poświęcenia całego zasobu sił swoich ogółowi. Przewodnictwo Związku dziękuje na tem miejscu funkcyonaryuszom Stowarzyszeń krajów koronnych za ich gorliwe współdziałanie w pracy dla dobra ogółu kolegów, wyrażając zarazem prośbę, by nieustannie szli tą drogą, która umożliwi coraz potężniejszy rozwój naszej organizacyi. Składamy nasze mandaty w ręce wyborców naszych, z całym przeświadczeniem, że nie zaniechaliśmy niczego, coby mogło się przyczynić do wzmocnienia naszego Związku. Niechaj pośród wszystkich kolegów zapanuje w interesie ogółu zupełna zgoda, bo

Tylko w jedności siła,

W przeświadczeniu dobrej sprawy zwycięstwo!

W połowie marca 1907 roku.

Franciszek Reifmüller.

SPRAWOZDANIE

z czynności Związku za rok 1906.

Z polecenia Przewodnictwa Związku zestawił sekretarz Związku J. DWORĄČEK.

I. Działalność urzędowa.

1. Ogólne spostrzeżenia.

Przewodnictwo Związku przedkłada członkom dwunaste zamknięcie roczne Związku, by im złożyć sprawozdanie z wydarzeń w obrębie Związku w ciągu roku 1906 i aby ich o wynikach obrotu finansowego tegoż roku poinformować. Przy tej okazji należy przede wszystkim skonstatować, że stan członków ustawicznie się wzmacnia, tak że przy końcu ubiegłego roku mieliśmy 12.512 członków czynnych, podczas gdy wzrost liczby nieczłonków był znikająco mały.

Dochody ogólne Stowarzyszeń związkowych wynosiły w roku 1906: K 1,075.126·36, wydatki ogólne K 939.688·93; okazuje się przeto nadwyżka w kwocie K 135.437·43.

Ogólna suma wypłaconych zapomóg (K 705.403·51) była stosunkowo znacznie niższą, niż w dwóch poprzednich latach (1905: K 739.838·14; 1904: 759.040·40), co po większej części przypisać należy polepszeniu się ruchu w przemyśle, gdyż ogólny czas trwania bezrobocia w różnych jego formach był znacznie mniejszy, jak o tem świadczą odnośne wykazy w dziale statystycznym tego sprawozdania.

Mimo to nie zdołano też jeszcze i w roku 1906 zrównoważyć dochody wszystkich Stowarzyszeń z rozchodami i dlatego pomyślniejszy ten nieco stan w porównaniu z rokiem poprzednim nie powinien nas zachęcać do tego, abyśmy znów mieli wystąpić z podwyższeniem wsparć, gdyż to sprowadziłoby wprost gospodarkę deficytową na stałe, a to tem więcej, że, jak wiadomo, wszyscy członkowie, pobierający wsparcie względnie niepracujący, zwolnieni są od płacenia wkładek, a tych jest niemało. Należy tylko porównać przeciętną liczbę czynnych członków (12.209) z liczbą płacących (11.483), aby się przekonać, że w ubiegłym roku 726 członków wkładek nie płaciło.

Z przytoczonej wyżej sumy wydatków na zapomogi wypłacono K 652.934 na rachunek centralizacji, a K 52.469·51 na własny rachunek Stowarzyszeń związkowych; niechaj nam wolno będzie na tem miejscu wyrazić nadzieję, że do odbyć się mającego w tym roku Zjazdu związkowego wszystkie te Stowarzyszenia, które dotąd wypłacają dodatki do scentralizowanych zapomóg lub udzielają członkom albo pozostałym po nim osobom innych wsparć, nie zgadzających się z dawnymi uchwałami zjazdowymi — będą zgodne w sprawie ich zniesienia lub wyłączenia z ram Stowarzyszenia, aby w taki sposób do końca roku 1907 zadość uczynić odnośnej uchwale Zjazdu w Insbruku.

W ten sposób oszczędzonoby tegorocznemu Zjazdowi związkowemu ponownych nużących rozstrząsań na ten temat, a Zjazd zyskałby niemało czasu do zajęcia się kwestyą przyszłej formy organizacyjnej, względnie jej rozwiązaniem.

Przystępujemy do złożenia szczegółowego sprawozdania.

2. Z Przewodnictwa Związku.

Przewodnictwo Związku składało się w r. 1906 z następujących kolegów: Przewodniczący Reifmüller Franciszek; pierwszy zastępca przewodniczącego Hofer Franciszek; drugi zastępca przewodniczącego Spielmann M. L.; członkowie Przewodnictwa: Dworąček Józef, Dworak Antoni, Lapuch Stefan, Luksch Franciszek, Pochop Leopold, Rudas Jerzy, Schiegl Wilhelm, Schön-

auer Franciszek, Sussmann Dawid, Wieser Antoni, Dumfarth Henryk i Robitschek Jakób; zastępcy: Jelinek Józef, Weiss Antoni i Joas Fryderyk. — Komisya kontrolująca: Freyler Rudolf, Seidl Karol, Zug Jerzy z Wiednia, Titz Gustaw z Krakowa i Bolland Fryderyk z Celowca.

Dnia 10 lutego złożył kolega Rudas Jerzy mandat członka Przewodnictwa z powodu złego stanu zdrowia, a w jego miejsce powołano najbliższego zastępcę kolegę Jelinka Józefa. Dnia 8 lutego złożył kolega Weiss Antoni mandat zastępcy.

Przewodnictwo Związku odbyło w roku 1906 17 posiedzeń, a mianowicie: 11 stycznia, 10 i 24 lutego, 23 marca, 28 kwietnia, 17 maja, 9 czerwca, 17 lipca, 1 sierpnia, 5 września, 3 i 23 października, 7 i 16 listopada, wkońcu 5, 11 i 21 grudnia.

W sprawach urzędowych wpłynęło do Sekretaryatu Związku od organizacji krajowych i zagranicznych przesyłek pocztowych 3770 sztuk (w roku ubiegłym 3983), wysłano zaś 2084 listów i 1996 przesyłek druków, przeto razem przesyłek 4080 (w roku ubiegłym 3948).

Zapytań co do międzynarodowych postanowień odnośnie do przestrzegających cennika austriackich firm wpłynęło 104, a mianowicie: w 72 wypadkach z Niemiec, w 23 wypadkach z Austrii, w 8 wypadkach z Węgier, w 1 wypadku z Niemieckiej Szwajcaryi. Na zapytania te odpowiadało zawsze natychmiast bądźto w własnym zakresie działania Przewodnictwo Związku, bądźteż dotyczące zarządy Stowarzyszeń, w których obrębie odnośne firmy się znajdowały.

Z innych wpływów wymienić należy następujące: Zawiadomienia Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego o stanie organizacji i o ważniejszych zdarzeniach w obrębie zagranicznych Związków; Sprawozdania roczne i sytuacyjne sprawozdania kwartalne wszystkich austriackich Stowarzyszeń związkowych; Statut i regulamin Szwajcarskiego Związku typografów; Zaproszenie Komisji zawodowej na zebranie przewodniczących centralnych organizacji; Sprawozdania roczne: Niższo-austriackiego Stow. „Senefelderverein“, grupy miejscowej Monachium i obwodu Wirtemberg Związku niemieckich drukarzy, Stowarzyszenia pomocników drukarskich i giserskich w Austrii niższej, Klubu drukarzy i maszynistów dla Tyrolu i Vorarlbergu, Stowarzyszenia drukarzy i maszynistów w Austrii niższej i Stowarzyszenia drukarzy i maszynistów w Czechach; Kwestyonaryusz Komisji zawodowej w Austrii dla zebrania rocznej statystyki o sile i zdolności świadczeń austriackich Stowarzyszeń zawodowych; Sprawozdania roczne: Obwodu Poznań Związku niemieckich drukarzy, Związku drukarzy w Romańskiej Szwajcaryi, Kasy chorych i Stowarzyszenia drukarzy w Sarajewie, Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech, Stowarzyszenia drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech, Stowarzyszenia zapomogowego dla drukarzy i odlewaczy czcionek w Wiedniu, obwodu Erzgebirge-Vogtland Związku niemieckich drukarzy, Związku Alzacko-lotaryńskich drukarzy; Regulamin pracy i płacy drukarzy w Budapeszcie; Sprawozdanie z czynności krajowego Związku Stowarzyszeń robotniczych w Styryi i krajowej Komisji zawodowej w Styryi za rok 1904 i 1905; Zaproszenie na 25 zwyczajne zgromadzenie delegatów Związku Alzacko-lotaryńskich drukarzy w dniu 25 kwietnia; Zaproszenie na III. zachodnio-węgierski zjazd koleżeński w dniach 3 i 4 czerwca w Raab; Zaproszenie Związku Stow. „Senefeldervereine“ na zjazd Związku w dniach 15 i 16 kwietnia; Zaproszenie Związku introligatorów w Austrii na nadzwyczajny zjazd Związku w dniach 25 i 26 maja, względnie na odbyć się mające zgromadzenie dla założenia Stowarzyszenia państwowego; Sprawozdania roczne: Obwodu Nordwest Związku niemieckich drukarzy, Powszechnej Kasy chorych i zapomogowej dla robotników w Wiedniu, Szwajcarskiego Związku typografów; Protokół z 25 zwyczajnego zgromadzenia delegatów Związku Alzacko-lotaryńskich drukarzy; Zawiadomienia klubu odlewaczy czcionek w Brukseli odnośnie do Monotype; Zaproszenie Szwajcarskiego Związku typografów do udziału w walnem zgromadzeniu w dniach 3 i 4 czerwca w Aarau; Cennik dla zatrudnionych w wiedeńskich drukarniach pomocni-

ków i pomocnic; Sprawozdanie z czynności Związku niemieckich drukarzy; Sprawozdanie z czynności Związku krawców i pokrewnych zawodów za 1903 do 1905; Budżet roczny Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego; Zawiadomienie o uchwalonem przez Alzacko-lotaryński Związek drukarzy zjednoczeniu się ze Związkiem niemieckich drukarzy; Sprawozdanie roczne Austriackiego „Senefelderverein“ w Gracu; Drugie międzynarodowe sprawozdanie o ruchu zawodowym w r. 1904; Protokół z nadzwyczajnego zgromadzenia delegatów Związku Alzacko-lotaryńskich drukarzy w dniu 8 lipca 1906; Broszura Włoskiego Związku robotników, zatrudnionych w przemyśle książkowym (Bucharbeiterverband), omawiająca potrzebę jednolitego cennika proporcjonalnego dla Włoch; Zaproszenie do udziału w kongresie włoskich drukarzy w Medyolanie w czasie od 8 do 11 września; Zaproszenie na II. krajowy kongres węgierskich drukarzy w Budapeszcie w czasie od 8 do 10 września; Statystyka Urzędu cennikowego Niemieckich drukarzy za rok 1905; Sprawozdanie roczne Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego; Sprawozdanie Urzędu cennikowego Niemieckich drukarzy o zmianach zaszłych w opłacaniu podatków, w cenie mieszkań, drzewa, węgla, pensyi i środków spożywczych, w przeciwstawieniu do cyfr osiągniętych za lata 1901 i 1905; Cennik dla miejscowości prowincjonalnych na Węgrzech, ważny od 7 października 1906; Statut Bałtyckiego Stowarzyszenia drukarzy z siedzibą w Rydze; Cennik drukarzy w Rydze; Zaproszenie do udziału w obszerniejszem posiedzeniu Komisji zawodowej; Protokół z rozpraw nad utworzeniem cennika dla pracowni introligatorskich w Wiedniu; Minimalny cennik dla zajętych w wiedeńskich drukarniach i litografiach introligatorów i pomocnic introligatorskich; 33 Sprawozdanie roczne Niemiecko-amerykańskiej Typografii; Sprawozdanie Wydziału Towarzyszy Gremium drukarzy i litografów w Austrii wyższej; Zaproszenie na kongres Stowarzyszeń Senefeldzkich w dniach 22 i 23 października, mający się zająć ukonstytuowaniem Stowarzyszenia państwowego a rozwiązaniem Związku „Senefelderbund“; Cennik szwajcarskich drukarzy (ważny od 1 stycznia 1907); Broszura o państwowych warsztatach dla nauki; Protokół z II. węgierskiego kongresu krajowego drukarzy; — wkońcu wpłynęły zawiadomienia o odbyć się mających zjazdach koleżeńskich w obrębie Związku, względnie zaproszenia na nie, jakoteż na różne inne koleżeńskie uroczystości, festyny, jubileusze i t. d., urządzane bądźto przez własne bądźteż przez zaprzyjaźnione organizacje, za co wyrażamy podziękowanie.

O ważniejszych wydarzeniach, jakoteż o uchwałach Przewodnictwa Związku, o ile nie wspomniano o nich w poprzednich działach tego sprawozdania, podajemy w chronologicznym porządku co następuje:

Na posiedzeniu Przewodnictwa z dnia 11 stycznia przedłożono mniej lub więcej dokładne sprawozdania ze wszystkich prowincyj o wprowadzeniu obowiązującego od 1 stycznia 1906 nowego cennika normalnego; ze sprawozdań tych wynika, że wprowadzenie cennika, z wyjątkiem Dalmacyi i Trentino, we wszystkich innych krajach koronnych poszło stosunkowo gładko.

Ponieważ nie brakło usiłowań w tym kierunku, aby przepisane nowym cennikiem skrócenie czasu pracy o kwadrans dziennie ściągnąć razem i przelożyć na sobotę, w którym to dniu czas pracy miałby być skróconym o 1½ godziny, ponieważ wreszcie co do zawartego w § 3 cennika normalnego postanowienia o obsłudze trzeciej maszyny powstawały wśród maszynistów wątpliwości — przeto ogłosiło Przewodnictwo Związku w organach związkowych następujący komunikat:

„Celem zapobieżenia pomyłkom i mylnym tłumaczeniom, podajemy do wiadomości, że wedle § 1 cennika normalnego, dzienny rzeczywisty czas pracy wynosi 8¾ godzin. Pracowanie przez pięć dni w tygodniu po 9 godzin, by w jednym dniu skrócić czas pracy o 1½ godziny, jest bezwarunkowo niedopuszczalnym, tak samo jak każde inne przesunięcie. Działający wbrew temu postanowieniu obchodzą nowy cennik normalny i jako tacy uważani będą za wykraczających przeciw cennikowi.

Dalej zwracamy szczególniejszą uwagę na następujący ustęp § 3 cennika normalnego:

W tych oficynach poza Wiedniem, które nie mają więcej niż dwie maszyny w ciągłym ruchu, można z maszynistą, który obsługuje dwie maszyny albo jedną maszynę i jedną tyglówkę, zawrzeć ugodę, by tenże, za wynagrodzeniem po 1 koronie dziennie, obsługiwał jeszcze jedną maszynę lub tyglówkę, będącą najwyżej przez 15 godzin tygodniowo w ruchu.

Ustęp ten mówi wyraźnie, że w Wiedniu nie można wogóle obsługiwać trzeciej maszyny, zaś w drukarniach prowincjonalnych tylko tam, gdzie dwie maszyny są stale w ruchu, a trzecia maszyna tylko przez 15 godzin w tygodniu. Jeżeli w pewnej oficynie znajduje się więcej maszyn rezerwowych, to mimo to może być tylko jedna maszyna w ruchu przez 15 godzin w tygodniu.

W myśl uchwały Przewodnictwa Związku wydrukowano nowy cennik normalny w języku niemieckim, czeskim, polskim i włoskim, a cenę sprzedaży ustanowiono na 20 halerzy za egzemplarz.

Ponieważ z wygaśnięciem dawnego cennika i wejściem w życie nowego skończyły się równocześnie funkcje dotychczasowych asesorów w polubownych sądach cennikowych, zarządziło Przewodnictwo Związku nowy wybór asesorów ze strony towarzyszy, aby w poszczególnych krajach koronnych mogły się w najkrótszym czasie ukonstytuować polubowne sądy cennikowe.

Żądanie odlewaczy czcionek, aby odnośnie do zawartych w cenniku giserskim pozycji co do obliczania na maszynach do odlewania, mających obowiązywać tylko cztery lata, rozpocząć nowe układy w tym kierunku, by te postanowienia z odpowiednią podwyżką także na dalszy okres ważności cennika normalnego ustalone zostały — załatwiono w ten sposób, że dotyczące pismo przesłano Urzędowi cennikowemu.

Na posiedzenie Przewodnictwa Związku z 11 stycznia wpłynęło też zawiadomienie, że wiedeński cennik dla porannych pism poniedziałkowych również zrewidowano i osiągnięto podwyżkę plac.

Na tem samem posiedzeniu zniesiono kilka uchwał krakowskiej Filii Galicyjskiego Stow. „Ognisko“, zmierzających do zaostrenia postanowień, dotyczących stręczenia pracy. Przewodnictwo Związku zaznaczyło przy tej okazji, że podobne uchwały nie mogą zapadać jednostronnie na zgromadzeniach filialnych, gdyż zmianę ustanowionych przez Zjazd związkowy regulaminów przedsięwziąć może wyłącznie takiż zjazd.

Wskutek odnośnego zawiadomienia Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego, ogłoszono dnia 30 stycznia w organach związkowych ostrzeżenie przed udawaniem się do francuskiej Szwajcaryi, gdyż wybuchły tam konflikty cennikowe.

Równocześnie zniesiono zarządzone 1 października 1905 zamknięcie tur podróżnych w kierunku do Kroacyi, albowiem ruch cennikowy tamże pomyślnie zakończonym został.

Wedle zawiadomienia, nadesłanego do Przewodnictwa Związku przez „Federazione Italiana fra i Lavoratori del Libro“, obowiązani są udający się do Włoch podróżni zatrzymywać się we wszystkich sekcyach. W wypadku, gdyby w jednej z nich się nie zatrzymali, tracą za tę przestrzeń prawo do zapomogi podróżnej, to znaczy nie otrzymają w żadnej sekcji wyższej kilometrowej zapomogi podróżnej, niż ta, jaka odpowiada kilometrowemu oddaleniu między najbliższemi sekcyami, tak samo gdy podróżujący członek w odnośnej sekcji faktycznie się nie zatrzymał lub przebył drogę dłuższą. Udający się do Włoch podróżujący członkowie są obowiązani — stosownie do tego, skąd przybywają — zgłaszać się u zawiadowcy w następujących granicznych stacyach płatniczych: Como, Genua, Novara, Turyn, Treviso, Wenecja i Weronia, albowiem w żadnej innej sekcji zapomoga podróżna od granicy krajowej wypłaconą nie zostanie. Wskutek tego sekretaryat Związku zawiadomił o tych zarządzeniach najbliższej granicy włoskiej położone austriackie stacje płatnicze i równocześnie wezwał zawiadowców, aby na te za-

urządzenia zwrócili podróżującym do Włoch członkom szczególną uwagę. Odnosny komunikat zamieszczony też został w organach związkowych.

Na odbyte w dniu 25 stycznia ogólne zgromadzenie zarządów centralnych, zwołane dla zajęcia stanowiska w sprawie spornej między austriacką a czeską Komisją zawodową, delegowano z ramienia Przewodnictwa Związku kolegów Hofera Franciszka i Dwořáčka Józefa.

Przedłożonemu na posiedzeniu Przewodnictwa z 10 lutego żądaniu filii czeskiego Stowarzyszenia centralnego w Gablonz, by „zwrócić się do Urzędu cennikowego z żądaniem wydania komentarzy do cennika“, nie można było uczynić zadosyć.

Na tem samem posiedzeniu rozpatrywało Przewodnictwo Związku dokładne sprawozdania kolegi De Rosa Ernesto, delegowanego z Tryestu do Zadaru, jakoteż kolegi Subotta Giuseppe, delegowanego z Zadaru do Splity i Sebenico, z których wynika, że mimo wszelkich usiłowań nie zdołano nakłonić pryncypałów Artale'go i Biankini'ego do przyjęcia cennika normalnego, skutkiem czego wybuchły w dniu 1 stycznia strejk trwa dalej. W Splicie, gdzie koledzy trzy tygodnie strejkowali, jakoteż w Sebenico, zdołano cennik wprowadzić.

Wedle sprawozdań, nadeszłych z Trydentu, trwająca od 14 grudnia 1905 do 16 stycznia 1906 walka o wprowadzenie nowego cennika pociągnęła za sobą znaczne ofiary; po przyjęciu cennika wielka liczba kolegów z przewodniczącym na czele została wypartą, i tylko powoli udało się ich umieścić.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 24 lutego uchwalono, w myśl § 53, ustęp drugi, cennika normalnego, zwrócić się do Urzędu cennikowego z żądaniem, by ten jak najrychlej zajął się ustanowieniem przepisów cennikowych dla pracy na maszynie do składania i odlewania „Monotype“, która już wprowadzoną została. Wybrano też komitet z pięciu, którego zadaniem było zająć się pracami wstępnymi dla ustanowienia przepisów cennikowych i poczynić odpowiednie propozycje. Do komitetu tego wybrano kolegów: Hölzla Antoniego, Otto Teodora, Lukscha Franciszka, Spielmanna M. L. i Wiesera Antoniego. Kolegom tym powierzono też ewentualnie funkcje delegatów podczas obrad nad tą sprawą. Jako zasadnicze punkta postawiono przy ustanawianiu warunków cennikowych dla Monotype następujące:

1. Aparat do wypukiwania (Tastapparat) ma być ustawiony w oddzielnej ubikacji, nie zaś razem z maszyną do odlewania; przynajmniej ściana musi oddzielać ubikację.
2. Ścieśniacz powietrza (Luftkompressor) ma być umieszczony w pobliżu maszyny do odlewania, ażeby odlewaczowi umożliwić nadzór nad nim.
3. Lokale muszą być jasne, suche i dobrze wentylowane.
4. Czas pracy i płacę zastosować należy wedle rozdziału V. cennika normalnego; to samo odnosi się również do odlewacza.
5. Czas nauki ustanawia się dla obu aparatów wedle cennika dla maszyn do składania.
6. Przy każdej maszynie do odlewania ma pracować wyuczony odlewacz.
7. Przy aparacie do wypukiwania — wyuczony zecer.
8. Czyszczenie i utrzymywanie w porządku maszyny do odlewania wymaga codziennie rano $\frac{3}{4}$ godziny, wieczorem $\frac{1}{4}$ godziny.
9. Aparatu do wypukiwania — dziennie $\frac{1}{4}$ godziny. Czyszczenie ma się odbywać wśród ośmiodzinowego czasu pracy.
10. Maszynę do odlewania należy raz w tygodniu gruntownie wyczyć, która to czynność trwać ma 3 godziny.

Na walne zgromadzenie Stowarzyszenia związkowego Tyrol-Vorarlberg, odbyte w dniu 11 marca, delegowano kolegę Reifmüllera Franciszka. Przy tej sposobności interweniował tenże w sprawach cennikowych w Bregencji i Dornbirn.

Wybuchł w dniu 14 marca we Lwowie zastanowienie pracy personalów wszystkich oficyn (zobacz statystyczną tabelę o zastanowieniach pracy) było powodem osobistej interwencji kolegi Reifmüllera; w niedługim czasie zdołano konflikt zażegnać.

Na posiedzeniu Przewodnictwa z 23 marca przedłożono zapytanie zarządu Stowarzyszenia w Dalmacyi, czy nie byłoby wskazaniem przenieść siedzibę

Stowarzyszenia ze względu na niewielką ilość członków z Zadaru do innej miejscowości; odpowiedziano, że uczynienie odnośnego wniosku jest rzeczą walegą zgromadzenia Stowarzyszenia w Dalmacji.

Na odbyty w dniach 15 i 16 kwietnia w Wiedniu zjazd Związku Stow. „Senefeldervereine“ w Austrii delegowano kolegę Hofera Franciszka.

Na odbytem 28 kwietnia posiedzeniu Przewodnictwa przedstawiono zawiadomienie Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego, że z powodu zamierzonego ruchu cennikowego we Francji zaprzestano tamże wypłacać zapomogę podróżną. Nasi członkowie zostali o tem powiadomieni przez organa związkowe.

Na tem samem posiedzeniu zawiadomił przewodniczący Związku, że Urząd cennikowy nadesłał zaproszenie w sprawie nominacji delegatów dla opracowania postanowień cennikowych dla Monotype i że delegaci nasi zeszli się wraz z delegatami pryncypałów już 24 kwietnia na posiedzenie. Do poprzednio zamianowanych delegatów dodano jeszcze dwóch kolegów, Thurnera Alojzego z Berna i Korečka Emanuela z Pragi. Ze strony pryncypałów wzięli w tem posiedzeniu udział panowie Engel Kornel, Reisser Wiktor, Wilhelm Emanuel i Bamberg Otto (Lublana). Prócz tego reprezentowanym był Urząd cennikowy przez obu przewodniczących, p. Jaspiera Fryderyka i kolegę Reifmüllera Franciszka. Na posiedzeniu tem wyrażono zdanie, że należy zbierać jeszcze dalsze doświadczenia, a na razie aż do ostatecznego wprowadzenia przepisów cennikowych ustanowić prowizoryum. Obrady nie doprowadziły jednak do zgody. Uchwalono przeto, że oba prezydya Związków w najbliższym czasie ustanowią termin dla opracowania warunków cennikowych, aby następnie przystąpić do układów. Do czasu ostatecznego załatwienia tych postanowień cennikowych mają obowiązywać przepisy cennika normalnego.

Nadesłany przez Stowarzyszenie związkowe na Pobreżu projekt zmiany statutu odesłano temuż Stowarzyszeniu z wskazówkami co do pewnych punktów, których brzmienie wydawało się Przewodnictwu Związku nieodpowiednie; walne zgromadzenie tego Stowarzyszenia przyjęło jednak projekt statutu w formie proponowanej przez wydział Stowarzyszenia, nie uwzględniając przytem zarzutów, podniesionych przez Przewodnictwo Związku.

Na posiedzeniu Przewodnictwa z dnia 28 kwietnia unieważniono przyjęcie pewnego byłego członka przez Stowarzyszenie galicyjskie, gdyż kolega ten, wbrew wyraźnym postanowieniom Art. I., § 1, lit. i, uchwał zjazdu związkowego, przyjęty został z dawnymi prawami; Stowarzyszenie zawiadomiono, że wspomniany kolega może być tylko jako nowy członek przyjęty.

Na tem samem posiedzeniu zawiadomił przewodniczący Związku, że nowy cennik normalny został już w wielkiej części miejscowości w Austrii wprowadzony i że ukonstytuowanie się Urzędu cennikowego już nastąpiło. Przewodniczącym ze strony pryncypałów wybrano p. Jaspiera Fryderyka, zaś ze strony towarzyszy kolegę Reifmüllera Franciszka.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 17 maja wybrano delegatem naszego Związku na plenarne posiedzenia austriackiej Komisji zawodowej kolegę Hofera Franciszka.

Na odbyte w dniu 20 maja nadzwyczajne walne zgromadzenie Galicyjskiego Stowarzyszenia związkowego „Ognisko“ delegowano kolegę Reifmüllera Franciszka.

Złośliwe i szydercze uwagi, na jakie pozwolił sobie pewien członek pod adresem reprezentantów towarzyszy w październiku roku ubiegłego na jednym ze zgromadzeń wiedeńskich, zwołanem dla złożenia sprawozdania o stanie rokowań cennikowych i o wypracowanym przez komitet czternastu elaboracie nowego cennika normalnego — spowodowały przewodniczącego wiedeńskiego Zgromadzenia towarzyszy do energicznego wystąpienia

przeciw temu członkowi, przyczem powiedział mu, że lepiejby zrobił, gdyby milczał, „gdyż ma masło na głowie“. Na jednym z późniejszych zgromadzeń, na którym referowano sprawę ostatecznego załatwienia układów cennikowych, podjętych przez naszych delegatów w ministerstwie handlu, które doprowadziły do urzeczywistnienia nowego cennika normalnego, wystąpił tenże członek ponownie przeciw reprezentantom towarzyszy z zarzutem, że zdradzili i zaprzędali ogół kolegów. I na tem zgromadzeniu otrzymał wspomniany członek należytą odprawę od samego zgromadzenia, które nie pozwoliło mu dalej mówić. Nie powstrzymało go to jednak od wniesienia przeciw przewodniczącemu Zgromadzenia towarzyszy skargi o obrazę czci z powodu uczynionego mu zarzutu, „że ma masło na głowie“. Reprezentanci towarzyszy, nie mogąc pozwolić na to, aby ich obwiniano „o zdradę i przekupstwo ogółu kolegów“, wystąpili również ze skargą sądową przeciw wspomnianemu członkowi, a rozprawa odbyła się przed sądem obwodowym. Gdy przewodniczącemu wiedeńskiego Zgromadzenia towarzyszy udał się w zupełności dowód prawdy na jego twierdzenie, uwolniono go od oskarżenia o występki obrazę czci, zaś zaskarżony przez reprezentantów towarzyszy członek skazany został na karę pieniężną w kwocie 60 K, gdyż nie mógł na uczyniony reprezentantom towarzyszy zarzut przytoczyć najmniejszego dowodu. Zasądzony wniósł rekurs przeciw obu wyrokom pierwszej instancji, zaś strona przeciwna odwołała się od zbyt niskiego wymiaru kary. Sprawę tę rozstrzygnął sąd apelacyjny na rozprawie w dniu 14 maja. Na rozprawie tej cofnął skazany, za doradą swego zastępcy, odwołanie przeciw uwolnieniu przewodniczącego wiedeńskiego Zgromadzenia towarzyszy i złożył następujące oświadczenie:

„Oskarżony oświadcza, że skierowanych przeciw oskarżycielom prywatnym zarzutów, za które zasądzony został, nie podtrzymuje, takowe z wyrazem ubolewania cofa i prosi o zwolnienie od kary, wkońcu oświadcza, że zgadza się na ogłoszenie wyniku rozprawy po myśli jego oświadczenia w organie zawodowym drukarzy, „Vorwärts!“

Poczem zastępca prawny reprezentantów towarzyszy wystąpił z wnioskiem o zniesienie kary; wniosek ten uwzględnił trybunał o tyle, że zatwierdzając wyrok pierwszej instancji w kierunku winy, zniżył karę z 60 K na 20 K.

Międzynarodowy sekretariat drukarski wystosował do wszystkich Związków drukarskich, pozostających z nim w stosunkach, wezwanie o materyalną pomoc dla francuskich kolegów, walczących od pierwszych dni maja o zdobycie lepszych warunków cennikowych; kwotę, zebraną z dobrowolnych składek, wysłano, a kolegów wezwano do dalszego poparcia tej akcji, co też w wydatny sposób uczynili.

Spełniając polecenie ostatniego zjazdu związkowego w Insbruku, uchwaliło Przewodnictwo na posiedzeniu, odbytem 9 czerwca, przygotować statut Stowarzyszenia państwowego, a opracowanie odnośnego projektu powierzono obu urzędnikom Związku, kolegom Dworząckowi i Schieglowi.

Na tem samem posiedzeniu przedstawiono pismo Filii Marienbad Centralnego Stowarzyszenia drukarzy i odlewaczy czcionek w Czechach, donoszące o odbytem tamże poufnem zgromadzeniu towarzyszy drukarskich z Marienbadu, Plan i Tepl, na którym omawiano sprawę nadliczbowych uczniów w dwóch drukarniach, mianowicie w Mies i w Tachau; po dosadnej krytyce dało zgromadzenie w jednogłośnie uchwalonej rezolucji wyraz rozgoryczeniu tamtejszych towarzyszy drukarskich na panujące w tych miejscowościach niecennikowe stosunki, wzywając zarazem powołane czynniki do usunięcia skonstatowanych nieprawidłowości. Rezolucję tę, którą zakomunikowano Przewodnictwu Związku i zarządowi Centralnego Stowarzyszenia czeskiego, wysłano też do naszych organów związkowych celem ogłoszenia, jakoteż do gremium drukarzy w Pilźnie i Chebie dalej do Związku państwowego pryncypałów, oraz do starostw w Mies i Tachau.

Przewodnictwo Związku zgodziło się na wystosowanie memoriału przez zarząd Stowarzyszenia na Bukowinie do tamtejszego rządu krajowego w sprawie nieustawowych i niesanitarnych stosunków w całym szeregu drukarni prowincjonalnych, które utrzymują niezmierną ilość uczniów, jakkolwiek wedle ustawy przemysłowej nie są do tego wcale uprawnione, nie będąc w stanie należycie wykształcić ich w zawodzie drukarskim; memoriał wzywa też rząd krajowy, aby przytoczonym szczegółowo drukarniom zakazał trzymania uczniów i młodocianych pomocników; memoriał ten wręczyła deputacja Bukowińskiego zarządu Stowarzyszenia w dniu 2 lipca odnośnej władzy — z jakim skutkiem, dotąd jeszcze nie wiadomo.

Na odbyty w Bozen 1 lipca Południowo-tyrolski zjazd koleżeński, jakoteż na odbyty w Freudental 15 lipca Zachodnio-śląski zjazd koleżeński, delegowano jako przedstawiciela Przewodnictwa Związku kolegę Dworáčka Józefa.

Wystosowaną do Przewodnictwa Związku prośbę Izby handlowej i przemysłowej o wyrażenie opinii co do potrzeby i dopuszczalności wysyłania klisz pod opaską, załatwiło Przewodnictwo w duchu przychylnym.

Z okazji zjednoczenia się Związku drukarzy i odlewaczy czcionek w Alzacyi-Lotaryngii ze Związkiem drukarzy niemieckich wysłało nasze Przewodnictwo obu wspomnianym Związkom pismo gratulacyjne.

W załatwieniu prośby Węgierskiego Stowarzyszenia krajowego, uchwaliło Przewodnictwo Związku na posiedzeniu z 17 lipca oddawać członkom sekcji Rjeka tegoż Stowarzyszenia organ „Risveglio“ po tej samej cenie, za jaką otrzymują go członkowie naszych Stowarzyszeń związkowych, dalej przyznano Stowarzyszeniu na umieszczanie włoskich protokołów z Rjeki, jakoteż na urzędowe komunikaty w każdym numerze jedną szpalę miejsca, a równocześnie nadmieniono, że gdyby z powodu nagromadzenia się publikacyj tegoż Stowarzyszenia okazała się potrzeba wydania dodatku, to powstałe stąd zwiększone koszty ponieśćby musiało Węgierskie Stowarzyszenie krajowe.

Na odbyty w Cieszynie w dniu 29 lipca zjazd koleżeński delegowano jako reprezentanta Przewodnictwa Związku kolegę Dworáčka Józefa.

Komitet dla opracowania projektu statutu Stowarzyszenia państwowego przedstawił na posiedzeniu Przewodnictwa z 17 lipca gotowy elaborat; uchwalono zwołać specjalne posiedzenie dla obrad nad tym elaboratem.

Na tem samem posiedzeniu uchwalono utworzyć z dniem 1 sierpnia 1906 w Abbazyi nową stację płatniczą i poczynawszy od tego dnia zaprowadzić następujące tury podrózne:

Abbaza — Lublana (lub odwrotnie)	5 dni
„ Pola „	4 „
„ Tryest „	3 „

Następnie postanowiono, że przybywającym z Rjeki podróżnym w stacyi płatniczej Abbaza, położonej blisko granicy, wystawioną będzie tylko jedna legitymacja na dalszą podróż, na podstawie której otrzymają wsparcie podrózne dopiero na najbliższej stacyi płatniczej.

Równocześnie z zaprowadzeniem powyższych tur podróжных zostały następujące tury podrózne zniesione:

Lublana—Granica obok Rjeki	5 dni
Pola „ „ „	4 „

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 1 sierpnia uznano za konieczne przypomnieć zarządom Stowarzyszeń cyrkularz z 2 kwietnia 1904 w sprawie traktowania instruktorów maszyn do składania co do ich

przynależności do Stowarzyszenia, i raz jeszcze zwrócić uwagę, że ci instruktorzy, którzy do sześciu tygodni przejściowo w Austrii kondycjonują, mogą wkładki odsyłać do swego stałego miejsca zamieszkania, zresztą obowiązują ich na równi z innymi członkami wszystkie przepisy; że jednak ci instruktorzy, którzy w Austrii wstępują do stałej kondycyi, mają obowiązek płacić wkładki i wypełniać wszystkie inne powinności członków. Dla kontroli wyjazdu i przyjazdu mają instruktorzy wystawioną im przez własny Związek kartę legitymacyjną okazać miejscowemu mężowi zaufania, który na niej potwierdzić ma datę przyjazdu i wyjazdu, a w razie jakiegś niedokładności, legitymację odebrać i wystawicielowi z odpowiednim umotywowaniem odesłać.

Na tem samem posiedzeniu uchwalono wystosować do zarządów Stowarzyszeń okólnik z prośbą, by poleciły mężom zaufania tych oficyn, które mimo urgensu Urzędu cennikowego dotąd nie nadesłały pisemnych oświadczeń uznania cennika, ażeby oni wpłynęli na właścicieli firm, by odnośne oświadczenie jak najprędzej złożyli, żeby spis firm cennikowych i niecennikowych, jaki zamierza wydać Urząd cennikowy, był o ile możności kompletny.

Akcyja ta odniosła bardzo dobry skutek, czego najlepszym dowodem wydany później spis, do którego do końca roku nadesłano kilka dopełnień.

Dla zbadania stosunków cennikowych wysłano kolegę Schieglia Wilhelma dnia 19 sierpnia do Pragi.

Na odbyty w dniach od 8 do 10 września w Budapeszcie II. krajowy kongres drukarzy węgierskich delegowano z ramienia Przewodnictwa Związku kolegę Reifmüllera Franciszka.

Obradujący w czasie od 8 do 11 września w Medyolanie kongres narodowy włoskich drukarzy został również obesłany, a Związek nasz reprezentował tamże kolega Dwořáček Józef.

W odbytem 4 września posiedzeniu Przewodnictwa Związku wziął udział międzynarodowy sekretarz, kolega Stautner Piotr, odbywający podróż do wschodnich krajów; przy tej okazji omówiono dokładnie międzynarodowe stosunki pod względem organizacyjnym i cennikowym, przyczem z naciskiem podniesiono ociężałość, z jaką poszczególne Związki, należące do Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego, wykonywają swe obowiązki, i co do tego wyrażono życzenie, by sekretarz międzynarodowy wystąpił z większą energią, zwłaszcza gdy chodzi o materyalne poparcie ruchów cennikowych.

Ponieważ niejednokrotnie zdarzyło się, że funkcyonaryusze poszczególnych austriackich Stowarzyszeń związkowych wystawiali zagranicznym członkom, których książki kwitowe były zapelnione, jako duplikaty austriackie książki kwitowe, przeto Przewodnictwo Związku pod datą 17 września przypomniało zarządom Stowarzyszeń postanowienie, zawarte w Art. II. uchwały zjazdu związkowego, rozdział B, § 3, alinea *h*, wedle którego duplikat wystawić ma Stowarzyszenie macierzyste.

Celem interwencji w sprawach cennikowych wysłało Przewodnictwo Związku 16 września kolegę Clemencicha Edwarda z Tryestu do Zadaru.

Z powodu wybuchu zatargu cennikowego w Krakowie okazała się potrzeba wysłania tamże delegata Przewodnictwa Związku; wysłano w dniu 13 października kolegę Reifmüllera.

W odbytej dnia 21 października w Wiedniu konferencji delegatów austriackich Stowarzyszeń „Senefeldervereine“ w sprawie naznaczonego na dzień następny ukonstytuowania się Stowarzyszenia państwowego litografów i drukarzy litograficznych, wziął udział jako przedstawiciel naszego Przewodnictwa Związku kolega Hofer Franciszek.

Na posiedzeniu z 23 października zajmowało się Przewodnictwo Związku wyczerpująco przedłożonym w odblasku projektem statutu Stowarzyszenia państwowego drukarzy austriackich i oświadczyło się w zasadzie

za utworzeniem tegoż. Szczegółowe obrady nad tym statutem odroczone do jednego z najbliższych posiedzeń.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 7 listopada rozpatrywano nadesłane z różnych miejscowości relacje o sprawach cennikowych, z których z przykrością skonstatowano, że władze jeszcze ciągle zaopatrują się w druki w takich oficynach, które dotąd nie uznały nowego cennika normalnego; uchwalono ponownie w tej sprawie interweniować i przypomnieć rządowi odpowiednie przyrzeczenie, dane w czasie obrad cennikowych pod przewodnictwem radcy sekcyjnego p. dra Bača.

Na posiedzeniu Przewodnictwa z 16 listopada przedłożył wydział Niższoaustriackiego Stowarzyszenia drukarzy prośbę, „ażeby Przewodnictwo Związku w uwzględnieniu okoliczności, że pośrednictwo pracy bez uznania go przez pryncypałów nie może rozwinąć w całej pełni swej działalności, zechciało wdrożyć odpowiednie układy, by stworzono uznane przez pryncypałów pośrednictwo pracy dla całego państwa“. Przewodnictwo Związku uchwaliło zająć się tą sprawą w właściwym czasie.

Na odbyte 25 listopada w Pradze nadzwyczajne walne zgromadzenie Centralnego Stowarzyszenia czeskiego „Typografická Beseda“, na którego porządku dziennym znajdowało się między innymi rozstrzygnięcie sprawy oderwania kasy dla wdów od Stowarzyszenia i dalsze jej prowadzenie na podstawie odrębnego statutu, delegowano jako przedstawiciela Przewodnictwa Związku kolegę Dworáček Józefa. Na zgromadzeniu tem uchwalono następujące wnioski:

„1. Dotychczasowy sposób wspierania wdów i sierot ma być utrzymany do końca roku 1907. — 2. Należy wypracować statut dla samodzielnej kasy wdowiej, z objęciem wykazanego do końca roku 1905 majątku dotychczasowej Kasy dla wdów i jej zobowiązań, a to na podstawie ustawy o stowarzyszeniach“.

Na trzech posiedzeniach mieszanej komisji towarzyszy i pryncypałów giserskich, odbytych 20, 22 i 29 listopada w Wiedniu pod przewodnictwem obu przewodniczących Urzędu cennikowego Jaspera i Reifmüllera, przyszło do skutku porozumienie w sprawie całego szeregu uzupełnień do cennika giserskiego, odnoszących się do odlewów ze stopką wydrążoną (Hohlfussguss) na maszynach kompletowych, jakoteż do kolejnego następstwa odlewania pisma i przypadającego za te czynności wynagrodzenia; oprócz tego ustanowiono szemat dla podziału pism, który dokładnie oznacza, jak należy postępować, gdy odlewanie danych pism odbywa się dwa, trzy lub cztery razy. Postanowienia te, które stanowią część cennika normalnego, weszły w życie z dniem 1 stycznia 1907. Na propozycję reprezentantów towarzyszy, aby ustanowić stopniowe podwyższenie płac dla pracujących na obliscie giserów, oświadczyli pryncypałowie, iż są skłonni do podjęcia w ostatnim kwartale roku 1909 ponownych rokowań w tej sprawie.

Na posiedzeniu Przewodnictwa z dnia 5 grudnia poświęcił przewodniczący Związku gorące wspomnienie zmarłemu 18 listopada koledze Kralikowi Emilowi, byłemu redaktorowi naszego organu związkowego „Vorwärts!“, który gorliwym swym współpracownictwem w różnych ciałach reprezentacyjnych naszej organizacji wieczyste położył zasługi; przewodniczący zawiadomił zarazem, iż na zarządzenie prezydium złożono na trumnie przedwcześnie zgasłego kolegi imieniem Związku wieniec z wstęgą, a na ręce wdowy przesłano pismo kondolencyjne. Międzynarodowy sekretaryat drukarski w piśmie do Przewodnictwa Związku wystosowanem, wyraził współczucie z powodu straty, jaką przez śmierć kolegi Kralika ponieśli drukarze austriaccy.

Na tem samym posiedzeniu Przewodnictwa Związku przedstawiono pismo Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego, zawierające propozycję zwołania w r. 1907 międzynarodowego kongresu drukarskiego; Przewodnictwo zgodziło się na odbycie tego kongresu, który ma się zająć przede wszystkim składem Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego i jego statutem, opracowaniem umów wzajemności i metodami organizacyjnymi.

Międzynarodowy sekretaryat drukarski donosi dalej, że wydział Serbskiego Stowarzyszenia typografów zarządził z powodu rewizji cennika, zamknięcie granicy dla podróżnych; udzielono naszym zawiadomcom granicznych stacyj płatniczych odpowiednich wskazówek.

Z powodu rozszerzenia działalności Kasy chorych i Stowarzyszenia drukarzy w Sarajewie na cały teren okupacyjny i pomnożenia działów zapomogowych, okazała się potrzeba zawarcia nowej umowy wzajemności, i na odnośny wniosek Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego zgodzono się. Nowa umowa wzajemności, zawarta ze „Stowarzyszeniem typografów dla Bośni i Hercegowiny“, wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1907, z którym to dniem dawna umowa, istniejąca od 1 grudnia 1903, staje się nieważną.

Tak samo z końcem roku traci swą ważność umowa wzajemności ze Związkiem Alzacko-lotaryńskich drukarzy, i od-tąd obowiązuje członków tego Związku, który zjednoczył się ze Związkiem drukarzy niemieckich, zawarta z tymże umowa wzajemności.

Zarząd Stowarzyszenia w Dalmacyi nadesłał projekt zmiany statutu do zaopiniowania; po uskutecznieniu zasadniczych poprawek odesłano ten statut wspomnianemu Stowarzyszeniu.

Na posiedzeniu z 5 grudnia złożył przewodniczący Związku sprawozdanie z przebiegu wybuchłego w drukarni „Vorwärts“ w Gracu konfliktu między personelem a zarządem drukarni z powodu zamierzonego wprowadzenia w teje oficynie maszyn do składania; celem zażegnania tego konfliktu zawezwano przewodniczącego Związku dnia 27 listopada do Gracu; ponieważ jednak konflikt przybierał coraz większe rozmiary, uważał przewodniczący za konieczne zaprosić reprezentantów stron interesowanych na posiedzenie Przewodnictwa dla wspólnego omówienia sprawy. Dyskusya, przeprowadzona na tem posiedzeniu, nie dała jednak pożądanego rezultatu, i tak przeciągnął się wspomniany konflikt do 18 stycznia 1907, w którym to dniu na wspólnem posiedzeniu reprezentantów stron interesowanych pod przewodnictwem sekretarza austriackiej Komisyi zawodowej, towarzysza Huebera, przyszło do porozumienia i konflikt zażegnano.

W dniach 2 i 16 grudnia zebrali się delegaci naszego Związku z delegatami Związku państwowego pryncypałów, aby po dwukrotnem odroczeniu zająć się sprawą ustanowienia przepisów cennikowych dla robót na Lanston-Monotype; do wymienionych poprzednio delegatów przybył jeszcze kolega Urban Waclaw (Praga), który jako rzecznik zatrudnionych przy Monotype odlewaczów, wzięł udział w drugiem posiedzeniu 16 grudnia. Na obu posiedzeniach ułożono następujące postanowienia:

„54a. Specyalne postanowienia dla „Monotype“.

Aparaty do wypukiwania (Tastapparate) i maszyny do odlewania ustawić należy w oddzielnych ubikacyach.

Do pracy przy aparatach do wypukiwania używać można tylko należycie wyuczonych zecerów, do pracy przy maszynie do odlewania tylko należycie wyuczonych odlewaczy czcionek.

Dla zecera przy aparacie do wypukiwania obowiązujące są następujące normy:

Do uczącego stosują się postanowienia §§ 54 i 56.

Czas pracy wynosi $8\frac{3}{4}$ godzin, wliczając w to czas użyty na czyszczenie. Jeżeli czyszczenia dokonywa personal pomocniczy, winien zecer przez cały czas pracować przy aparacie.

Przy pracy szychtowej wynosi czas pracy dla drugiego zecera ośm godzin.

Płaca tygodniowa dla wyuczonego zecera, pracującego przy aparacie do wypuklania, wynosi pełne minimum miejscowe z dodatkiem 40 procentowym przy 8³/₄-godzinnym czasie pracy, a 30 procentowym przy 8-godzinnym czasie pracy.

Dla odlewacza przy maszynie do odlewania obowiązujące są następujące normy:

Czas pracy wynosi 8³/₄ godzin.

Jeżeli odlewacz sam ma wykonywać ogrzanie i czyszczenie maszyny, wówczas roboty te wykonywane być mają w normalnym czasie pracy. Jeżeli roboty te wykonywa personal pomocniczy, wówczas cały czas pracy ma być użyty na odlewanie.

Odlewacz obowiązany jest obsługiwać dwie maszyny.

Płaca tygodniowa odlewacza wynosi pełne minimum miejscowe z 15 procentowym dodatkiem przy jednej, a 25 procentowym przy dwóch maszynach.

Przy obsłudze dwóch maszyn odpowiada odlewacz tylko za te roboty, które wykonane zostały pod jego bezpośrednim nadzorem. Niema to zastosowania, gdy odlewacz, zajęty przy innych robotach, nie może być obecnym przy odnośnej maszynie.

Odlewacz obowiązany jest pracować poza godzinami normalnymi najwyżej przez cztery godziny w tygodniu. Gdyby w wypadku nadzwyczajnie pilnym była potrzeba robienia piątej godziny osobnej, wówczas w następnym tygodniu odlewacz obowiązany jest robić tylko trzy osobne godziny. Dalszych osobnych godzin robić mu nie wolno.

Poza tem mają zarówno do zecera, jak i do odlewacza, zastosowanie postanowienia V. rozdziału cennika normalnego“.

Termin dla wejścia w życie tych postanowień oznaczono na dzień 1 stycznia 1907 roku.

Oprócz tego zanotowano w protokole jeszcze kilka postanowień, które dotyczą dalszego wynagrodzenia dla zajętych dotychczas przy maszynie towarzyszy, oraz niedopuszczalności obsługi trzeciej maszyny przez odlewacza, a także środków zapobiegawczych przeciw jednostronnemu rozstrzyganiu różnych ewentualnych wypadków.

Na tem wyczerpaliśmy najważniejszy materiał obrad Przewodnictwa Związku i powołanych przez nie komitetów z roku 1906, o ile na to zezwalał bardzo niekiedy poufny charakter poszczególnych wydarzeń. Zaznaczyć jeszcze należy, że przeprowadzenie nowego cennika normalnego nałożyło na Przewodnictwo Związku, jakoteż na poszczególne zarządy Stowarzyszeń i Zgromadzeń Towarzyszy na prowincyi bardzo wiele obowiązków, którym uczynić zadość starali się wedle sił swoich wszyscy dotyczący funkcjonariusze.

Co się tyczy finansowego obrotu Przewodnictwa Związku, odsyłamy do znajdującego się obok Zamknięcia rachunkowego, następnie do Wykazu majątku kasy związkowej, jakoteż do sprawozdania Komisji kontrolującej.

Rozdział II. zawiera statystykę, dotyczącą obrębu i składu Związku, jakoteż ruchu członków, oraz działalność Stowarzyszeń związkowych w dziedzinie organizacyjnej i agitacyjnej, kształcenia i stręczenia pracy, następnie pogląd na będące w ruchu w obrębie Związku maszyny do składania i zajęte przy nich osoby, dalej zestawienie szczegółowe zastanowień pracy i innych konfliktów w roku sprawozdawczym, wykaz drukarni cennikowych i niecennikowych; wreszcie zawiera ten rozdział ogólny obrót kasowy i dział zapomogowy Stowarzyszeń związkowych ze szczególnem uwzględnieniem scentralizowanych zapomóg w ubiegłym roku. Rozdział III. zawiera pogląd na ogólny obrót fundusów Stowarzyszeń związkowych od czasu ich założenia. Rozdział IV. zawiera poprawiony na podstawie nowych umów wykaz Związków zagranicznych, pozostających z naszym Związkiem w stosunku wzajemności, oraz ułożone z nimi karencyje do pobierania poszczególnych zapomóg.

Wkładka związkowa Stowarzyszeń:

	K	h	K	h
Czechy . . . (IV. kw. 1905 do III. kw. 1906)	8754	96		
Bukowina . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	397	14		
Dalmacja . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	167	52		
Galicya . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	2483	58		
Karyntya . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	385	74		
Kraina . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	448	98		
Pobrzeże . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	1097	70		
Morawy . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	2542	02		
Austria niższa . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	14154	36		
Austria wyższa . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	1021	86		
Solnogród . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	366	60		
Śląsk . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	790	02		
Styrya . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	1490	34		
Tyrol-Vorarlberg (IV. " 1905 " III. " 1906)	840	78		
Trentino . . . (IV. " 1905 " III. " 1906)	155	70	35097	30

Odsetki od majątku :

Procent poczt. Kasy oszczędności za r. 1905 405 14

Różne:

Ze sprzedaży cennika normalnego 1293 05
" stenograficznego protokołu 1273 55
Nadwyżka z organu zawodowego "Vorwärts!" 2000 —

Razem przychody 40069 04
Stan majątku z dniem 31 grudnia 1905 14517 17

AKTYWA

4. Wykaz majątku.

	K	h
Wkładka pocztowej Kasy oszczędności	16987	28
Gotówka w kasie	2077	36
Pożyczka Stowarzyszenia w Dalmacji	200	—
	19264	64

Prócz tego posiada Związek inwentarz w przybliżonej wartości K 2193.— i archiwum w przybliżonej wartości K 1000.—.
Rewidowano i znaleziono w porządku:

Karol Seidl (Wiedeń)

Jerzy Zug (Wiedeń)

Rudolf Freyler

Gustaw Titz (Kraków)

Józef Dworżáček
kasyer Związku.

Koszta administracji:

	K	h	K	h
Czynsz najmu biura	540	—		
Potrzeby kancelaryjne	63	30		
Opał, światło, czyszczenie biura	480	70		
Inwentarz biurowy	215	40		
Druki	7469	20		
Oprawy	242	55		
Płace i dodatki na mieszkanie	6136	—		
Honoraria za tłumaczenia	306	—		
Podatek osobisto-dochodowy za rok 1906	56	44		
Rewizje kasy związkowej	495	40		
Telefon	242	34		
Porta, telegramy, koszta posyłek	589	38		
Różne	195	48	17032	19

Koszta organizacji i agitacji:

Koszta delegacji i zwroty za stratę czasu	3145	78
Konferencje cennik. i posiedz. Urzędu cennik.	3504	25
Austriacka Komisja zawodowa	4094	65
Koszta utrzymania Międzynar. sekr. drukarsk.	781	—
Wydatki na prasę zawodową:		
Subwencje: "Ognisko", Lwów	2753	76
"Il Risveglio", Tryest	3574	03
Prenumerata czasopism zawodowych	135	91
Koszta ochrony prawnej	300	—

Razem rozchody 35321 57
Stan majątku z dniem 31 grudnia 1906 19264 64

PASYWA

	K	h
Stan majątku wedle ksiąg z 31 grudnia 1906	19264	64
	19264	64

5. Sprawozdanie Komisji kontrolującej.

Na ostatnim Zjeździe związkowym w Insbruku wybrani zostali do Komisji kontrolującej następujący koledzy: Fryderyk Bolland (Celowiec), Rudolf Freyler (Wiedeń), Karol Seidl (Wiedeń), Gustaw Titz (Kraków) i Jerzy Zug (Wiedeń).

Oprócz miesięcznych rewizyj ksiąg, przeprowadzono rocznie cztery rewizye kwartalne i dwa niespodziewane szkona kasowe. Przy kontrolach kwartalnych byli obecni, obok wiedeńskich kolegów, naprzemian koledzy Bolland i Titz.

Przy wszystkich rewizjach znaleziono księgi, dowody kasowe i gotówkę w największym porządku. Komisya kontrolująca poczuwa się przeto do obowiązku wyrażenia podziękowania obu urzędnikom Związku, Józefowi Dwořáčkowi i Wilhelmowi Schieglowi, za ich skrupulatne i wzorowe spełnianie czynności administracyjnych.

Za Komisję kontrolującą:

Jerzy Zug
sekretarz.

Karol Seidl
przewodniczący.

II. Statystyka.

1. Obręb Związku.

Do „Związku austriackich Stowarzyszeń drukarzy i odlewaczy czcionek oraz pokrewnych zawodów” z siedzibą w Wiedniu, pod przewodnictwem kol. *Franciszka Reifmüllera*, należały w roku 1906 następujące Stowarzyszenia:

1. „*Centralne Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w Czechach, Typografická Beseda*” z siedzibą w Pradze — Stowarzyszenie to miało 35 filij, a mianowicie: w Aussig, Bischofteinitz, Czeskiej Lipie, Brüx, Budziejowicach, Chrudim, Dux, Chebie, Friedland, Gablonz n. N., Graslitz, Hohenelbe, Jiczynie, Młodym Bolesławiu, Karlsbadzie, Kładnie, Kolinie, Komotowie, Königgrätz, Kutnejhorze, Laun, Litomierzycach, Marienbadzie, Pardubicach, Pilźnie, Raudnicach, Libercu, Rumburgu, Zatecu, Taborze, Cieplicach, Tetschen, Trutnowie, Warnsdorf i Winterbergu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 38 miejscowościach: Adlerkosteletz, Beneszwie, Bensen, Bilinie, Błatna, Czeskim Brodzie, Brandeis n. E., Braunau, Chlumetzu n. C., Chocieborzu, Eisenbrod, Hohenmauth, Hożicach, Hożowicach, Humpoletzu, Jaromierzu, Kaaden, Kaplitz, Königinhof, Kralowicach, Kralup, Lobositz, Melniku, Nachodzie, Neubidschow, Neuhaus, Nimburgu, Pilgramie, Pisek, Podiebradzie, Prahaticach, Przybramie, Rakonicach, Reichenau, Schlan, Schönau, Semilu i Wildenschwert. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* istniało 9: w Budziejowicach, Chebie, Pardubicach, Pilgramie, Pilźnie, Pradze, Libercu, Cieplicach, Tetschen-Bodenbach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Karol Krunert*.

2. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Bukowinie w Czerniowcach*” z siedzibą w Czerniowcach. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 6 miejscowościach: Dornawatrze, Gurahumorze, Kimpolung, Sadagórze, Suczawie i Wyżnicy. — *Stacyj płatniczą dla podróźnych* miało 1: w Czerniowcach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Adolf Fuchs*.

3. „*Società dei Tipografi Dalmati*” z siedzibą w Zadarze. — Stowarzyszenie miało 3 filie: w Raguzie, Sebenico i Splicie. — *Stacyj płatniczą* miało 1: w Zadarze. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Antonio Buczkowski*.

4. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek oraz pokrewnych zawodów dla Galicji, Wielkiego Księstwa Krakowskiego i Bukowiny „Ognisko” we Lwowie*” z siedzibą we Lwowie. — Stowarzyszenie miało 2 filie: w Krakowie i Przemyślu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 26 miejscowościach: w Bochni, Brodach, Brzeżanach, Chrzanowie, Drohobyczu, Gródku, Jarosławiu, Jasle, Kołomyi, Krośnie, Nowym Targu, Nowym Sączu, Rawie Ruskiej, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sniatynie, Stanisławowie, Stryju, Tarnobrzegu, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach, Złoczowie, Żółkwi i Żywcu. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* istniało 7, a to: w Kołomyi, Krakowie, Lwowie, Przemyślu, Rzeszowie, Stanisławowie i Tarnowie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Józef Hudec*.

5. „*Stowarzyszenie drukarzy w Karyntyi*” z siedzibą w Celowcu. — Stowarzyszenie miało 1 filię w Villach. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 3 miejscowościach: w Spittal nad Drawą, St. Veit nad Glan i Wolfsberg. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* było 2: w Celowcu i Villach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Ernest Krause*.

6. „*Stowarzyszenie drukarzy w Krainie*” z siedzibą w Lublanie. — Stowarzyszenie to miało nadto członków w następujących 6 miejscowościach: Adelsberg, Gottschee, Gurkfeld, Krainburgu, Rudolfswert i Stein. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* było 2: w Lublanie i Rudolfswert. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Leopold Werzak*.

7. „*Società dei Tipografi del Litorale*” z siedzibą w Tryeście. — Stowarzyszenie miało 8 filij: w Abbazy, Čapodistria, Gorycyi, Gradysce, Parenzo, Poli, Rovigno i Veglia. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* było 4: w Abbazy, Gorycyi, Poli i Tryeście. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *De Rosa*.

8. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Morawach*“ z siedzibą w Bernie. — Stowarzyszenie miało 5 *fili*: w Kromieryżu, Ołomuńcu, Morawskiej Ostrawie, Prossnicach i Znojmie. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 32 miejscowościach: w Auspitz, Boskowitz, Datschitz, Eibenschitz, Frankstadt, Freibergu, Gaya, Göding, Wielkim Meseritschu, Hohenstadt, Hollerschau, Hombok, Igławie, Königsfeld, Mor. Budwiczach, Mor. Neustadt, Mor. Schönberg, Mor. Trübau, Neustadt, Nowym Jiczynie, Nikolsburgu, Przerowie, Przywozie, Römerstadt, Strassnitz, Sternberg, Trebitsch, Węg. Hradcu, Woł.-Meseritschu, Wiszowie, Witkowicach i Zwitau. — *Stacyj płatniczych dla podróży* istniało 5: w Bernie Nikolsburgu, Ołomuńcu, Węg. Hradcu i Znojmie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Karol Klima*.

9. „*Niższo-austriackie Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek*“ z siedzibą w Wiedniu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 32 miejscowościach: Amstetten, Baden, Eggenburg, Floridsdorf, Gänserndorf, Gloggnitz, Gmünd, Hainfeld, Hirschwang, Horn, Korneuburgu, Krems, Langenlois, Liesing, Lilienfeld, Mistelbach, Mödling, Neulengbach, Dziewięćkościołach, Oberhollabrunn, Peyerbach, Perchtoldsdorf, Purkersdorf, Scheibbs, Schwechat, Stockerau, St. Pölten, Vöslau, Waidhofen nad Thaya, Waidhofen n. Ybbs, Wiener Neustadt i Zwettl. — *Stacyj płatniczych dla podróży* istniało 4: w Krems, St. Pölten, Wiedniu i Wiener-Neustadt. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Leopold Pochop*.

10. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w Austrii wyższej*“ z siedzibą w Lincu. — Stowarzyszenie miało 4 *filie*: w Gmunden, Ried, Steyr i Wels. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 6 miejscowościach: w Braunau, Grein, Ischl, Rohrbach, Schärding i Vöcklabruck. — *Stacyj płatniczych dla podróży* istniało 4: w Linzu, Ried, Schärding i Steyr. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Józef Kirchberger*.

11. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w kraju koronnym Solnegród*“ z siedzibą w Salzburgu — Stowarzyszenie miało prócz tego członków w następujących 3 miejscowościach: w Hallein, St. Johann i. P. i Zell am See. — *Stacya płatnicza dla podróży* istniała 1: w Salzburgu. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Wilhelm Wanser*.

12. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Śląsku austriackim*“ z siedzibą w Opawie. — Stowarzyszenie miało 1 *filię*: w Cieszynie. — Nadto miało Stowarzyszenie członków w następujących 10 miejscowościach: Bielsku, Frysztaku, Freiwaldau, Freudenthal, Jägerndorf, Karwinie, Boguminie, Wagstadt, Weidenau i Zukmantel. — *Stacyj płatniczych dla podróży* istniało 3: w Freiwaldau, Cieszynie i Opawie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Rudolf Markytan*.

13. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w Syryi*“ z siedzibą w Gracu. Stowarzyszenie miało 4 *filie*: w Bruck n. M., Cylei, Leoben i Marburgu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 12 miejscowościach: w Algersdorf, Aussee, Niem. Landsberg, Feldbach, Hartberg, Judenburg, Knittelfeld, Mürzzuschlag, Pettau, Pöls, Radkersburg i Weiz. — *Stacyj płatniczych dla podróży* było 4: w Bruck, Cylei, Gracu i Marburgu. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Franciszek Lessiak*.

14. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek dla Tyrolu i Vorarlbergu*“ z siedzibą w Insbruku. — Stowarzyszenie miało 4 *filie*: w Bozen, Dornbirn (Vorarlberg), Brixen i Meranie. — Nadto miało Stowarzyszenie członków w następujących 9 miejscowościach: Bludenz, Bregencyi, Bruneck, Feldkirch, Imst, Kitzbühel, Kufstein, Lienz i Schwaz. — *Stacyj płatniczych dla podróży* istniało 5: w Bludenz, Bregencyi, Brixen, Insbruku i Meranie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Rudolf Trethan*.

15. „*Società dei Tipografi del Trentino*“ z siedzibą w Trydencie. — Nadto Stowarzyszenie to miało członków w następujących 6 miejscowościach: w Borgo, Cavalesse, Cles, Primiero, Riva i Roveredo. — *Stacya płatnicza dla podróży* istniała 1: w Trydencie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Vincenzo Giacomoni*.

Związek składał się przeto z 15 *Stowarzyszeń*, posiadających prócz *Zarządów centralnych* w siedzibie każdego Stowarzyszenia, jeszcze w 67 miejscowościach *filie* i w 53 miejscowościach *stacye płatnicze dla podróży*.

Członkowie wszystkich Stowarzyszeń związkowych rozpadają się na 272 miejscowości, posiadających drukarnie.

2. Ruch członków w roku 1906.

a) Wykaz sumaryczny.

O ruchu członków informują nas sumarycznie następujące cyfry: Z początkiem roku 1906 liczyły Stowarzyszenia związkowe 11.976 członków czynnych i 222 inwalidów, a z końcem roku 12.512 czynnych członków i 238 inwalidów, liczba członków czynnych wzrosła tedy o 536 = 4·48%, liczba inwalidów o 16 = 7·21%. — Przeciętą roczną liczbą członków wynosiła 12.209.

Wedle rodzaju zatrudnienia było członków czynnych: z początkiem roku 9438 = 78·81% zecerów, 2057 = 17·17% drukarzy, 376 = 3·14% odlewaczy czcionek i 105 = 0·88% z innych zawodów; z końcem roku 9846 = 78·69% zecerów, 2178 = 17·41% drukarzy, 380 = 3·04% odlewaczy czcionek i 108 = 0·86% z innych zawodów.

Następujące zestawienie umożliwia porównanie przyrostu i ubytku członków czynnych i spowodowane tym ruchem ostateczne rezultaty w poszczególnych Stowarzyszeniach:

Stowarzyszenie	przyrost		ubytek		pomnożenie		zmniejszenie	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
Czechy	544	18·87	354	12·28	190	6·59	.	.
Bukowina	43	31·16	45	32·61	.	.	2	1·45
Dalmacja	33	54·10	28	45·90	5	8·20	.	.
Galicja	160	18·65	142	16·55	18	2·10	.	.
Karyntya	67	50·00	72	53·73	.	.	5	3·73
Kraina	51	34·46	45	30·41	6	4·05	.	.
Pobrzeże	101	27·45	73	19·84	28	7·61	.	.
Morawy	197	22·34	166	18·82	31	3·52	.	.
Austria niższa	810	16·38	625	12·64	185	3·74	.	.
Austria wyższa	107	31·47	89	26·18	18	5·29	.	.
Solnogród	49	41·18	54	45·38	.	.	5	4·2
Śląsk	132	54·10	94	38·52	38	15·58	.	.
Styrya	170	33·20	144	28·13	26	5·07	.	.
Tyrol-Vorarlberg	131	48·16	113	41·54	18	6·62	.	.
Trentino	10	13·89	25	34·72	.	.	15	20·83
Razem	2605	21·76	2069	17·28	536	4·48	.	.

Co do rodzaju przyrostu i ubytku członków czynnych w roku 1906, skonstatować można w porównaniu z ostatnimi dwoma latami co następuje:

Przystąpiło:	w roku 1906:		w roku 1905:		w roku 1904:	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
po wypisie	601	5·02	680	5·88	683	6·21
później	474	3·96	486	4·20	522	4·75
Z podróży	1393	11·63	1250	10·80	1317	11·98
Z wojska	137	1·15	150	1·29	167	1·51
Razem	2605	21·76	2566	22·17	2689	24·45

U b y t k:						
W podróż	1401	11·70	1439	12·44	1416	12·87
Wystąpiło	35	0·29	85	0·74	51	0·46
Wykreślono	316	2·64	309	2·67	275	2·50
Na inwalidów	42	0·35	51	0·44	44	0·40
Zmarło	128	1·07	127	1·10	149	1·35
Do wojska	147	1·23	148	1·28	181	1·66
Razem	2069	17·28	2160	18·67	2116	19·24

Przyrost członków 536 4·48 406 3·50 573 5·21

Stosunek należących do Związku czynnych towarzyszy zawodowych do niezwiązkowców ukształtował się jak następuje: Wykazano:

	z końcem r. 1906		z końcem r. 1905:		z końcem r. 1904:	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
Członków Związku	12512	93·1	11976	93·18	11570	92·66
Niezwiązkowców	927	6·9	877	6·82	916	7·34
Ogółem towarzyszy zawodow.	13439	1·00	12893	1·00	12486	1·00

b) Wyszczególnienie.

Oznaczenie przyrostu i ubytku członków	Zawód	W okręgu Stowarzyszenia												We wszystkich Stowarzyszeniach razem					
		Czechy	Bukowina	Dalmacja	Galicya	Karyntya	Kraina	Pobrzeże	Morawy	Austria niższa	Austria wyższa	Solnogród	Śląsk	Strya	Tyrol-Vorarlberg	Trentino	członków	‰	
Stan czynny członków z początkiem roku	zecerów	2275	125	48	756	114	128	295	716	3680	287	97	192	447	217	61	9438	78·81	
	drukarzy	506	13	13	96	18	17	66	141	959	47	18	45	59	48	11	2057	17·17	
	odlewaczy	44	.	.	2	2	1	7	5	302	.	1	4	6	4	.	376	3·14	
	inne zawody.....	58	.	.	4	2	2	.	20	4	6	3	3	.	3	.	105	0·88	
	Razem ..	2883	138	61	858	134	148	368	882	4945	340	119	244	512	272	72	11976	100	
Stan inwalidów z początkiem roku		55	1	.	15	1	2	9	12	88	10	4	6	15	3	1	222	.	
Przyrost członków w czynnych	Nowo przystępujący	zecerów	116	11	6	34	5	6	15	160	14	5	9	22	5	4	464	.	
		drukarzy	39	1	1	8	1	1	.	6	56	2	2	1	7	1	126	.	
		odlewaczy	1	.	.	.	.	.	.	.	9	.	.	.	1	.	11	.	
		zecerów	82	13	18	61	4	2	15	35	84	6	5	19	4	8	.	356	.
	później zgłoszeni	drukarzy	29	1	1	6	2	.	6	10	38	.	5	1	4	.	103	.	
		odlewaczy	2	.	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.	.	.	6	.	
		inne zawody	9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9	.	
		zecerów	189	13	5	37	36	34	50	60	319	62	36	77	113	82	4	1117	.
	Z podróży	drukarzy	41	1	.	10	19	8	10	19	85	12	1	14	15	1	253	.	
		odlewaczy	1	.	.	1	.	.	.	.	11	.	.	.	.	4	.	17	.
		inne zawody	2	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	3	.	6	.
		zecerów	25	3	2	2	.	.	4	12	31	10	.	4	6	7	1	107	.
	Z wojska	drukarzy	8	.	1	1	.	1	2	11	1	.	3	1	.	.	28	.	
		odlewaczy	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	2	.	
		inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
		zecerów	412	40	31	134	45	42	84	159	594	92	46	109	145	102	9	2044	.
	W ogólności	drukarzy	117	3	2	25	22	9	17	37	190	15	3	23	24	1	510	.	
		odlewaczy	4	.	1	.	.	.	.	.	26	.	.	.	1	4	.	36	.
		inne zawody	11	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	3	.	15	.

Ubytek członków w czynnych	udali się w podróż	156 39 .	23 2 .	14 6 .	43 5 .	54 14 .	35 5 .	41 6 .	86 30 1	288 89 11	62 9 .	45 4 .	71 13 1	103 19 .	85 21 1	16 2 .	1122 264 13 2	.
	wystąpili	2 .	2 .	1 .	1 1 .	1 .	.	.	1 1 .	8 2 .	3 .	1 1 .	2 .	.	2 .	6 .	30 5 .	.
	wykreśleni	52 26 3 1	9 1 .	3 .	63 4 1	.	.	10 2 .	12 2 3	72 30 5	2 .	2 .	3 .	6 1 .	1 .	1 .	237 65 9 5	.
przeszli w stan inwalidowy	zecerów drukarzy odlewaczy inne zawody.....	10 .	.	.	4 1 .	.	.	.	6 1 .	12 4 .	1 .	.	.	1 .	.	.	34 6 1 1	.
		20 2 .	1 .	1 .	7 1 .	2 .	1 .	4 2 .	8 3 .	46 7 7	3 1 .	.	2 .	6 .	.	.	100 17 7 4	.
zmarli	zecerów drukarzy odlewaczy inne zawody.....	31 7 .	7 .	3 .	8 3 .	.	2 1 .	6 1 .	10 2 .	28 14 2	6 2 .	.	1 .	8 .	3 .	.	113 32 2	.
		271 74 3 6	41 4 .	22 6 .	126 15 1	57 15 .	39 6 .	61 11 1	123 39 4	454 146 25	77 12 .	48 5 1	79 14 1	124 19 1	91 21 1	23 2 .	1636 389 32 12	.
do wojska	zecerów drukarzy odlewaczy inne zawody.....	2416 549 45 63	124 12 .	57 9 .	764 106 3 3	102 25 2 2	131 20 1 2	318 72 6	752 139 17	3820 1003 303 4	302 50 6	95 16 2	222 54 3 3	468 64 6 6	228 49 7 6	47 10 .	9846 2178 380 108	78·69 17·41 3·04 0·86
		3073	136	66	876	129	154	396	913	5130	358	114	282	538	290	57	12512	100
Przeciętny stan członków czynnych ..		2982	138	63	865	130	148	380	901	4996	344	120	273	523	286	60	12209	.
Stan inwalidów z końcem roku.....		59	1	.	16	.	2	10	18	92	11	3	6	15	2	1	238	.
Liczba nie należących z końcem roku		110	17	14	54	1	2	18	35	600	20	5	.	4	35	12	927	.

3. Organizacja i agitacja.

Na czynność organizacyjną i agitacyjną drukarzy w roku zeszłym daje pogląd następujący wykaz:

W roku 1906 odbyło się:	Zgromadzeń Stowarzyszeń	Zgromadzeń filij	Posiedzeń wydziałów głównych	Posiedzeń wydziałów filij	Innych zgromadzeń	Zjazdów koleżeńskich	Ogólna liczba zgromadzeń
Przewodnictwo Związku	.	.	17	.	3	.	20
w Czechach	2	195	28	162	18	6	411
„ Bukowinie	2	.	24	.	3	.	29
„ Dalmacyi	8	12	44	24	9	.	97
„ Galicyi	3	8	16	22	73	.	122
„ Karyntyi	2	3	17	.	22	.	44
„ Krainie	2	.	22	.	4	.	28
„ Pobrzeżu	2	3	53	21	.	.	79
„ Morawach	2	42	32	81	66	5	218
„ Austrii niższej	3	50	29	55	30	.	167
„ Austrii wyższej	2	15	14	6	16	.	53
„ Solnogradzie	5	.	13	.	7	.	25
„ Śląsku	2	64	19	23	12	2	122
„ Styryi	2	48	10	.	37	.	97
„ Tyrolu-Vorarlbergu	15	25	33	33	29	1	136
„ Trentino	13	.	24	.	.	.	37
Razem	65	465	385	427	329	14	1685

Ze strony *Przewodnictwa Związku* wysłano celem osobistego porozumienia się lub pośredniczenia w *sporach cennikowych i sprawach organizacyjnych* w 18 wypadkach delegatów do następujących 13 miejscowości: Bozen, Bregencyi, Brixen, Dornbirn, Freudental, Gracu (dwa razy), Insbruku (dwa razy), Krakowa, Lwowa (dwa razy), Bogumina, Pragi (dwa razy), Cieszyna i Zadaru (dwa razy). — Oprócz tego wysłano delegata na odbyty w Wiedniu zjazd Związku Stowarzyszeń introligatorów w Austrii, następnie na kongres Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech w Budapeszcie, wreszcie na kongres narodowy włoskich drukarzy w Medyolanie.

Ze strony interesowanych w danej sprawie zarządów Stowarzyszeń i kół koleżeńskich (oprócz niezliczonych interwencji w miejscu), wysłano wprost — częścią celem załatwienia wynikłych różnic cennikowych, częścią zaś w celach organizacyjnych — w 138 wypadkach delegatów do następujących 106 miejscowości, a mianowicie: z Pragi do Arnsdorf, Aussig, Bodenbach, Deutschbrod, Kamnitz, Karlsbadu, Kładna, Kolina, Litomierzyc, Mies, Milewska, Morchenstern, Pilzna, Přestitz, Liberca, Taboru, Tachau, Theresienstadt i Tannwald; z Czerniowic do Dornawatry, Kocmania, Gurahumory, Nowosielicy, Seretu, Storożyńca, Suczawy i Radowic; z Zadaru do Splity (cztery razy); ze Lwowa do Krakowa, Przemyśla (dwa razy), Stanisławowa (dwa razy), Kołomyi (trzy razy), Brodów, Stryja i Złoczowa; z Celowca do Wolfsbergu; z Lublany do Krainburga, Stein i Rudolfswert; z Tryestu do Capodistryi (dwa razy), Poli i Gorycyi; z Berna do Auspitz, Boskowitz, Eibenschitz, Gaya, Göding, Igławy, Wielkiego Meseritschu, Woł. Meseritschu, Mor. Neustadt, Nowego Jiczyna, Przerowa, Trebitsch, Wiszowa, Ołomuńca i Mor. Ostrawy; z Wiednia do Amstetten (dwa razy), Baden, Bruck n. L., Eggenburga (trzy razy), Gänserndorf, Haugsdorf, Korneuburga (pięć razy), Krems (cztery razy), Liesing (dwa razy), Melk, Mistelbach (cztery razy), Mödling (dwa razy), Oberhollabrunn (dwa razy), Payerbach, Perchtoldsdorf (dwa razy), Pottendorf, St. Pölten (trzy razy), Waidhofen n. Y. (dwa razy) i Wiener-Neustadt (cztery razy); z Lincu do Braunau, Gmunden, Ischlu, Grein, Schärding, Steyr, Ried, Rohrbach, Vöcklabruck i Wels; z Salcburga do Lengfelden, St. Johann w Pongau i Zell am See; z Opawy do Bielska, Bogumina, Odrawy i Cieszyna; z Gracu do Aussee, Bruck n. M., Cylei, Judenburga, Leoben, Marburga, Murau, Mürzzuschlag i Pöls; z Insbruku do Bregencyi (dwa razy), Brixen i Lienz; z Trydentu do Roveredo.

4. Kształcenie.

O środkach kształcenia, jakie w roku 1906 były do dyspozycji członków Stowarzyszeń związkowych, daje obraz następujące zestawienie:

Stan biblioteki					Przy Stowarzy- szeniu w	Ruch w bibliotekach					
Literatura				Razem		Pożyczyła osób	Literatura				Razem
powie- ściowa	nauko- wa	fachowa	różnej treści				powie- ściowa	nauko- wa	fachowa	różnej treści	
t o m ó w						t o m ó w					
3128	1595	794	1259	6776	Czechach	536	4820	514	353	555	6242
749	203	61	51	1064	Bukowinie	66	503	71	23	20	617
2935	1078	403	177	4593	Dalmacyi	312	3209	547	289	95	4140
825	114	125	467	1531	Galicji	101	1431	87	32	60	1610
635	195	225	230	1285	Karynty	34	591	166	47	140	944
2447	826	402	1389	5064	Krainie	100	1265	460	370	390	2485
6488	2178	847	769	10282	Pobrzeżu	1150	9641	1283	300	295	11519
1995	801	504	127	3427	Morawach	281	2665	202	158	13	3038
570	175	110	12	867	Austrii niższej	64	724	129	40	3	896
1072	335	180	148	1735	Solnogradzie	137	708	71	66	44	889
1354	362	81	1797	1797	Śląsku	358	3501	194	72	72	3767
684	400	158	782	2024	Styryi	187	386	97	116	175	774
200	37	12	63	312	Tyrolu - Vorarlb.	40	125	40	14	42	221
23082	8299	3902	5474	40757	 Razem	3366	29569	3861	1880	1832	37142

Gdy ogólną sumę wypożyczonych 37142 tomów rozdzielimy na 3366 osób, korzystających z bibliotek, wypadnie na osobę przeszło 11 tomów.

Z funduszu Stowarzyszenia prenumeruje się dla każdego członka jeden z organów Związku, wychodzących, z powodu różnic językowych, w języku niemieckim, czeskim, polskim i włoskim; tym sposobem członkowie informowani są dokładnie o wszystkich zdarzeniach w łonie Stowarzyszeń, jakoteż w życiu zawodowym kraju i zagranicą. Organami Związku są:

1. Wychodzący w Wiedniu w języku niemieckim „Vorwärts!“, nakład 10500 egz.
2. Wychodzący w Pradze w języku czeskim „Veleslavín“, nakład . . . 2750 egz.
3. Wychodzące we Lwowie w języku polskim „Ognisko“, nakład . . . 1100 egz.
4. Wychodzący w Tryeście w języku włoskim „Il Risveglio“, nakład . . . 650 egz.

Ogólny nakład wynosi . . . 15000 egz.

Prócz tego mieli członkowie Stow. do dyspozycji następujące środki kształcenia:

W Czechach: W Pradze czytelnia w lokalu Stowarzyszenia, zaopatrzona w czasopisma zawodowe i różnej treści; kursa naukowe i językowe Akademii robotniczej, popularne wykłady uniwersyteckie i graficzny kurs naukowy. W Aussig dwa wykłady o miedziorytach, następnie dwa kursa cięcia płyt i wykład o wynalazku sztuki drukarskiej; frekwencya wszędzie dobra.

Na Bukowinie: Czytelnia w lokalu Stowarzyszenia, zaopatrzona w czasopisma zawodowe i różnej treści.

W Galicji wolny wstęp na wykłady Uniwersytetu ludowego; nauka śpiewu we Lwowie; następnie czytelnia, zaopatrzone w pisma zawodowe i innej treści, we Lwowie, w Krakowie i Przemyśle; frekwencya dość dobra.

Na Morawach: Czytelnie zaopatrzone w pisma krajowe i zagraniczne, tak zawodowe, jakoteż innej treści; kurs stenografii; frekwencya dobra.

W Austrii niższej: Kursa buchalterji, języka angielskiego i francuskiego, stenografii (system Faulmann i Gabelsberger), gimnastyki, kursa muzealne i uniwersyteckie; udział w tych kursach był początkowo liczny, przy końcu jednak bardzo słaby. — Czytelnia zaopatrzoną była w znaczny wybór pism codziennych i zawodowych krajowych i zagranicznych.

W Austrii wyższej: Poszczególne kursa naukowe wyższego austriackiego krajowego Związku zawodowego; frekwencya dobra.

W Solnogradzie: Dwa wykłady lekarskie; frekwencya dobra.

W Styryi: Kurs naukowy dla rysunków wolnорęcznych, szkicowania i kolorowania druków jedno- i kilkobarwnych w połączeniu z nauką o barwach i cięciu płyt, urządzony za inicjatywą zarządu Stowarzyszenia przez Styryjski instytut dla popierania

przemysłu; frekwencja: 30 członków (najwyższa dopuszczalna liczba); następnie poszczególne kursa naukowe w krajowym Związku Stowarzyszeń robotniczych.

W *Tyrolu i Vorarlbergu*: Kurs cięcia płyt w Innsbruku; frekwencja dobra.

W *Trentino*: Kursa języka niemieckiego i francuskiego; frekwencja: 20 członków.

5. Biuro stręczenia pracy.

Wynik czynności biura stręczenia pracy w r. 1906, zestawiony szczegółowo wedle *miesiący*, przedstawia się w całym obrębie Związku następująco:

Zgłoszonych było w roku 1906												Wskazano kondycję stałych				Bez wskazania kondycji wykreślono z ewidencji				Z końcem miesiąca pozostali w ewidencji				
w miesiącu	z ubiegłego miesiąca zostało				nowo zgłoszeni				razem															
	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.
Styczniu ..	329	119	11	459	302	81	4	387	631	200	15	846	298	65	9	372	40	8	.	48	293	127	6	426
Lutym....	293	127	6	426	287	69	4	360	580	196	10	786	263	54	5	322	49	11	.	60	268	131	5	404
Marcu	268	131	5	404	302	87	2	391	570	218	7	795	335	76	3	414	50	24	.	74	185	118	4	307
Kwietniu ..	185	118	4	307	271	77	4	352	456	195	8	659	248	46	1	295	48	13	.	61	160	136	7	303
Maju	160	136	7	303	275	64	2	341	435	200	9	644	216	71	4	291	31	25	1	57	188	104	4	296
Czerwcu ..	188	104	4	296	276	83	8	367	464	187	12	663	245	65	4	314	40	22	.	62	179	100	8	287
Lipcu.....	179	100	8	287	279	65	4	348	458	165	12	635	165	45	6	216	42	12	.	54	251	108	6	365
Sierpniu ..	251	108	6	365	395	90	10	495	646	198	16	860	169	58	4	231	60	18	2	80	417	122	10	549
Wrześniu ..	417	122	10	549	385	98	10	493	802	220	20	1042	301	98	5	404	78	15	2	95	423	107	13	543
Październ.	423	107	13	543	287	77	2	366	710	184	15	909	267	76	8	351	95	17	2	114	348	91	5	444
Listopad..	348	91	5	444	263	79	8	350	611	170	13	794	270	64	5	339	57	15	.	72	284	91	8	383
Grudniu ..	284	91	8	383	345	101	5	451	629	192	13	834	295	92	6	393	63	16	.	79	271	84	7	362
Suma roczna	329	119	11	459	3667	971	63	4701	3996	1090	74	5160	3072	810	60	3942	653	196	7	856	271	84	7	362
W r. 1905.	378	116	7	501	3421	1036	90	4547	3799	1162	97	5048	2758	778	70	3612	712	255	10	977	329	119	11	459
„ „ 1904.	267	101	5	373	3330	889	75	4294	3597	990	80	4667	2569	613	67	3249	650	261	6	917	378	116	7	501

Przedstawiona *sumarycznie* i według *Stowarzyszeń* działalność biur stręczenia pracy daje następujący rezultat:

Biuro stręczenia pracy Stowarzy-szenia	Zgłoszonych było w roku 1906												Wskazano kondycyj stałych				Bez wskazania kondycyi wykreślono z ewidencji				Z końcem roku pozostali w ewidencji			
	z zeszłego roku pozostało				nowo zgłoszeni				razem															
	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.
Czechy ..	82	57	1	140	881	203	.	1084	963	260	1	1224	841	190	1	1032	59	47	.	106	63	23	.	86
Bukowina	2	.	.	2	38	2	.	40	40	2	.	42	37	1	.	38	3	1	.	4	.	.	.	.
Dalmacya	.	.	.	.	19	1	.	20	19	1	.	20	17	.	.	17	2	1	.	3	.	.	.	.
Galicja ..	44	3	.	47	178	31	1	213	222	37	1	260	120	22	.	142	51	11	.	65	48	4	1	53
Karyntya.	.	.	.	.	31	5	.	36	31	5	.	36	19	2	.	21	11	2	.	13	1	1	.	2
Kraina ...	.	.	.	.	8	1	.	9	8	1	.	9	1	.	.	1	7	1	.	8	.	.	.	.
Pobrzeże.	4	1	1	6	137	22	.	159	141	23	1	164	129	22	1	152	9	1	.	10	3	.	.	3
Morawy ..	17	6	.	23	206	53	.	259	223	59	.	282	187	48	.	235	26	9	.	35	10	2	.	12
Austria n.	146	48	7	201	1809	596	62	2467	1955	644	69	2668	1484	492	57	2033	340	103	6	449	131	49	6	186
Austria w.	9	2	.	11	66	11	.	77	75	13	.	88	41	7	.	48	30	6	.	36	4	.	.	4
Solnogród	1	.	1	2	38	4	.	42	39	4	1	44	31	3	1	35	6	1	.	7	2	.	.	2
Śląsk	5	.	.	5	46	17	.	63	51	17	.	68	20	7	.	27	27	6	.	33	4	4	.	8
Styrya	13	1	1	15	111	10	.	121	124	11	1	136	77	5	.	82	42	5	1	48	5	1	.	6
Tyrol	3	1	.	4	64	7	.	71	67	8	.	75	46	8	.	54	21	.	.	21	.	.	.	.
Trentino .	3	.	.	3	35	5	.	40	38	5	.	43	22	3	.	25	16	2	.	18	.	.	.	.
Razem.	329	119	11	459	3667	971	63	4701	3996	1090	74	5160	3072	810	60	3942	653	196	7	856	271	84	7	362

Z wykreślonych bez wskazania kondycji 856 towarzyszy udało się 246 w podróż, 26 odeszło do wojska, 90 zachorowało, 1 przeszedł w stan inwalidowy, a 493 znalazło zap. wne pracę na własną rękę.

Zauważyć należy, że liczba wskazanych kondycji odpowiadała liczbie zgłoszeń pryncypałów.

Oprócz uwidocznionych w powyższych tabelach wskazań kondycji stałych, nastęrczono jeszcze kondycij krótkotrwałych pomocniczych (trwających 1—3 dni):

Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem
Styczeń	91	2		93	Kwiecień	150	1	2	153	Lipiec ..	119		1	120	Paździer.	237	2		239
Luty ...	124	1		125	Maj.....	126	1		127	Sierpień	40	9		49	Listopad	252	2	2	256
Marzec ..	165	3	2	170	Czerwiec	189	1	1	191	Wrzesień	203			203	Grudzień	271	4	7	282
W roku 1906 razem																1967	26	15	2008
" " 1905 "																766	7	8	781
" " 1904 "																801	23	2	826

Z tych krótkotrwałych kondycij przypada na Bukowinę 1 (1 zecer), Galicyę 14 (11 zecerów, 3 drukarzy). Pobrżeże 3 (1 zecer, 2 drukarzy), Morawy 1 (1 drukarz), Austryę niższą 1991 (1954 zecerów, 20 drukarzy, 17 odlewaczy).

Czas najniższego i najwyższego stanu poszukujących pracy, jakoteż dane, wskazujące, ilu poszukujących pracy było przeciętnie w miesiącu zaciągniętych, okazuje następujące zestawienie:

Biuro strę- czenia pracy Stowarzy- szenia	Najniższy		Najwyższy		Przeciętny		Nie było żadnego zgło- szonego
	stan zgłoszonych poszukujących pracy w roku 1906						
	kiedy	wie- lu	kiedy	wie- lu	miesię- cznie		
Czechy	wmiesiącu czerwc.	171	wmiesiącu wrześn.	239	202	.	
Bukowina . .	" " lipcu ..	2	" " marcu .	13	6	.	
Dalmacya. . .	" " styczn..	1	" " kwietn.	7	3	.	
Galicya. . . .	" " lipcu ..	25	" " paźdz..	115	61	.	
Karyntya . . .	" " grudniu	2	" " lutym .	10	5	.	
Kraina	" " maju ..	1	" " grudniu	3	2	6 miesięcy	
Pobrzeże . . .	" " maju ..	12	" " sierpn..	39	23	.	
Morawy	" " marcu .	25	" " wrześ..	84	51	.	
Austria niższa	" " czerwc.	294	" " wrześ..	490	372	.	
Austria wyższa	" " lipcu ..	7	" " styczn..	19	12	.	
Solnogród . .	" " listop..	3	" " kwietn.	8	6	.	
Śląsk.	" " marcu .	7	" " grudniu	17	10	.	
Styrya	" " paźdz..	9	" " marcu .	29	19	.	
Tyrol-Vorarl.	" " maju ..	8	" " wrześn.	24	14	.	
Trentino . . .	" " czerwc.	1	" " styczn..	30	8	.	
W całym obrębie Związku:							
w roku 1906	w miesiącu lipcu ..	635	w miesiącu wrześn.	1042	789	.	
" " 1905	" " czerwc.	675	" " paźdz..	1079	838	.	
" " 1904	" " marcu .	634	" " paźdz..	1124	792	.	

Stosunek stałych zgłoszeń pryncypałów do poszukujących pracy i odwrotnie (dla porównania dodano cyfry z dwu lat poprzednich) był następujący:

	Na jedno zgłoszenie przypadło poszukujących pracy			Na jednego poszukującego pracy przypadło zgłoszeń		
	w roku 1906	w roku 1905	w roku 1904	w roku 1906	w roku 1905	w roku 1904
zecerów	1.30	1.38	1.40	0.77	0.73	0.71
drukarzy	1.34	1.48	1.62	0.74	0.68	0.62
odlewaczy	1.23	1.28	1.19	0.81	0.78	0.84
Przeciętnie	1.31	1.40	1.44	0.76	0.72	0.69

Liczba poszukujących pracy i zgłoszeń pryncypałów według zawodów przedstawia się w procentach następująco: Było

	poszukujących pracy			zgłoszonych miejsc		
	w roku 1906	w roku 1905	w roku 1904	w roku 1906	w roku 1905	w roku 1904
zecerów	77.44 ⁰ / ₁₀₀	75.26 ⁰ / ₁₀₀	77.07 ⁰ / ₁₀₀	77.93 ⁰ / ₁₀₀	76.36 ⁰ / ₁₀₀	79.07 ⁰ / ₁₀₀
drukarzy	21.12 ⁰ / ₁₀₀	22.82 ⁰ / ₁₀₀	21.21 ⁰ / ₁₀₀	20.55 ⁰ / ₁₀₀	21.54 ⁰ / ₁₀₀	18.87 ⁰ / ₁₀₀
odlewaczy	1.44 ⁰ / ₁₀₀	1.92 ⁰ / ₁₀₀	1.72 ⁰ / ₁₀₀	1.52 ⁰ / ₁₀₀	2.1 ⁰ / ₁₀₀	2.06 ⁰ / ₁₀₀
Razem . 100	%	%	%	%	%	%

Interwencji sekretaryatu Związku jako centralnego biura stręczenia pracy wzywano w 22 wypadkach, gdyż w dotyczących miejscowościach nie było potrzebnych sił roboczych. Wezwania takie nadeszły sześć razy z Czech, raz z Dalmacji, trzy razy z Krainy, trzy razy z Pobrzeża, raz z Austrii wyższej, sześć razy ze Śląska, raz z Tyrolu i raz z Rjeki. Żądano 13 zecerów ręcznych, 4 zecerów maszynowych, 4 maszynistów, 3 drukarzy, 1 odlewacza, 3 zecerów-drukarzy (Schweizerdegen). W 20 wypadkach zarządzono, by z najbliższych położonych biur stręczenia pracy dostarczono odpowiednich sił roboczych na wakujące miejsca; w 3 wypadkach z powodu braku odpowiednich sił żądaniom zadość uczynić nie było można.

6. Maszyny do składania.

W ciągu dziewięciu lat, jakie upłynęły od chwili wprowadzenia w Austrii maszyn do składania, zdobyły sobie one rozległe pole pracy, a skutki ciągłego rozpowszechniania się tych konkurentów ludzkiej siły roboczej nie dadzą się jeszcze dziś przewidzieć.

W roku ubiegłym do trzech systemów maszyn do składania: Linotype, Typograph i Monoline, które dotychczas opanowały teren, przybył jeszcze czwarty system, a mianowicie maszyna do składania i odlewania oddzielnych czcionek Monotype, która już w pięciu miastach wprowadzoną została.

Z zamieszczonego poniżej zestawienia okazuje się wyraźnie, że liczba znajdujących się w Austrii w ruchu maszyn do sporządzania układu z roku na rok znacznie się wzmacnia, co jest powodem coraz większego wypierania ręcznych sił roboczych z zajmowanych przez nie miejsc, lub jeżeli to nie następuje bądźto z powodu żywszego ruchu w interesie albo powiększania się przedsiębiorstw, to utrudnia w każdym razie umieszczanie bezrobotnych zecerów ręcznych.

W ruchu było maszyn:

				Maszyny do składania i odlewania				
				wierszy				liter
				Linotype	Typograph	Monoline	Razem	Monotype
Z końcem roku	1906	w 50 miastach		170	101	63	334	14
"	1905	" 37	"	127	99	56	282	.
"	1904	" 35	"	115	83	50	248	.
"	1903	" 26	"	105	69	31	205	.
"	1902	" 25	"	81	53	34	168	.
"	1901	" 20	"	42	46	35	123	.
"	1900	" 13	"	30	28	32	90	.
"	1899	" 8	"	18	21	19	58	.
"	1898	" 3	"	2	4	.	6	.

W zestawieniu wedle krajów i miejscowości przedstawia się ogólny ruch maszyn do składania przy końcu roku 1906 następująco:

W kraju i miejscowości	Maszyn do składania i odlewania						Osoby przy nich zajęte
	wierszy				liter		
	Linotype	Typograph	Monoline	Razem	Monotype		
					Aparaty do wypu- kiwania	Aparaty do odlewania	
Czechy: Praga	33	12	2	47	6	4	81
Aussig	2	2	.	4	.	.	6
Brüx	1	1	.	2	.	.	4
Dux	.	1	.	1	.	.	1
Friedland	1	.	.	1	.	.	2
Gablonz	1	1	1	3	.	.	5
Jaromierz	2	.	.	2	.	.	2
Młody Bolesław	1	.	.	1	.	.	1
Karlsbad	2	.	.	2	.	.	2
Kolin	1	.	.	1	.	.	1
Komotów	.	.	2	2	.	.	2
Königgrätz	1	.	.	1	.	.	2
Kutnáhora	.	2	.	2	.	.	2
Mielnik	1	.	.	1	.	.	2
Moldautein	1	.	.	1	.	.	1
Pardubice	1	.	.	1	.	.	2
Pilzno	4	.	.	4	.	.	7
Liberzec	6	2	.	8	1	1	18
Rokyčan	2	.	.	2	.	.	4
Rumburg	1	1	.	2	.	.	5
Zatec	.	1	.	1	.	.	1
Tabor	1	.	.	1	.	.	1
Cieplice	5	.	.	5	.	.	7
Warnsdorf	2	.	.	2	.	.	2
Wittingau	1	.	.	1	.	.	2
Bukowina: Czerniowce	1	.	.	1	.	.	2
Galicja: Kraków	2	2	.	4	.	.	6
Karyntya: Celowiec	5	1	.	6	.	.	10
Kraina: Lublana	4	.	.	4	.	.	8
Pobrzeże: Tryest	6	.	.	6	2	1	13
Pola	.	1	.	1	.	.	1
Morawy: Berno	12	2	.	14	3	2	39
Kromieryż	1	.	.	1	.	.	2
Mor.-Ostrawa	.	2	.	2	.	.	2
Ołomuniec	.	.	3	3	.	.	3
Austria niższa: Wiedeń	44	26	53	123	.	.	191
Austria wyższa: Linc.	5	3	.	8	.	.	12
Gmunden	1	.	.	1	.	.	2
Wels	.	2	.	2	.	.	2
Salnogród: Miasto Salzburg	3	2	.	5	.	.	7
Śląsk: Opawa	.	4	.	4	.	.	4
Freudental	2	.	.	2	.	.	2
Cieszyn	1	8	.	9	.	.	9
Styrya: Grac	4	15	.	19	.	.	33
Marburg	.	.	2	2	.	.	2
Tyrol-Vorarlberg: Innsbruk	1	7	.	8	2	1	13
Bozen	2	.	.	2	.	.	4
Bregencya	.	2	.	2	.	.	3
Meran	.	1	.	1	.	.	2
Trentino: Trydent	6	.	.	6	.	.	9
Razem w 50 miastach	170	101	63	334	14	9	544
W roku 1905 w 37 miastach	127	99	56	282	.	.	423
W porównaniu z rokiem zeszłym ..	+43	+2	+7	+52	+14	+9	+121

7. Zastanowienia pracy i inne konflikty.

O wynikłych w roku 1906 w obrębie Związku zastanowieniach pracy i konfliktach oficynowych, jakoteż o ich przyczynach i sposobie załatwienia na podstawie otrzymanych w tej mierze informacji, daje następujące zestawienie szczegółowe wyjaśnienia:

Nr.	Kraj, oficyna i miejscowość	Rozpoczęcie i rodzaj zatargu. Liczba biorących udział	Powód	Żądanie	Załatwienie	Czas trwania
<i>Czechy:</i>						
1.	Drukarnia w Asch	4 stycznia: Zastanowienie pracy; 7 towarzyszy	Nieuznanie nowego cennika normalnego	Uznanie cennika	Żądaniu uczyniono zadość, natomiast staroemu personalowi nie przyjęto napowrót; później jednak przyjęto znów członków Stowarzyszenia	1 tydzień
2.	Drukarnia w Budziejowicach	15 stycznia: Zastanowienie pracy; 8 towarzyszy	Dłuższa praca uczniów	Usunięcie tej nieprawidłowości cennikowej	Żądaniu uczyniono zadość	1/2 dnia
3.	Drukarnia w Graslitz	23 stycznia: Zastanowienie pracy; 3 towarzyszy	Niecennikowy dłuższy czas pracy	Pełne wprowadzenie nowego cennika	dto	3 dni
4.	Drukarnia w Zatecu	12 lutego: Zastanowienie pracy; 6 towarzyszy	Zamierzone przyjęcie nadliczbowego ucznia, oraz notorycznego szkodnika zorganizowanych	Przestrzeżenie cennikowej skali uczniów i usunięcie zniekształconego towarzysza	Na niekorzyść zorganizowanych towarzyszy, skutkiem czego oficynę tę uznano za niedostępną dla członków Stowarzyszenia	?
5.	Drukarnia w Karlsbadzie	17 czerwca: Bierny opór; liczba biorących udział nie podana	Zatarg z zecerami maszynowymi, wywołany nieporozumieniem	Usunięcie tych zecerów maszynowych	Na skutek interwencji ze strony centrali Stowarzyszenia zdołano bierny opór zażegnać; zecerzy maszynowi wystąpili z kondycji, a na ich miejsce przyjęto innych członków Stowarzyszenia	?
<i>Dalmacja:</i>						
6.	Dwie drukarnie w Zadarze	2 stycznia: Zastanowienie pracy; 10 towarzyszy	Nieuznanie nowego cennika normalnego z II. klasą płacy	Uznanie tegoż cennika z II. klasą płacy	Bez skutku, gdyż obie firmy oświadczyły, że przynajmniej I. klasę płacy, jakkolwiek w Zadarze obowiązywała dotychczas zawsze II. klasa płacy; ponieważ towarzysze wzbranił się podjąć na tych warunkach pracę, przyjęło w miejsce strejkujących samych niezorganizowanych	3 tygodnie
7.	Trzy drukarnie w Splicie	2 stycznia: Zastanowienie pracy; 21 towarzyszy i 6 uczniów	dto	dto	Żądaniu uczyniono zadość	3 tygodnie

<i>Galicja:</i>						
8.	Drukarnia we Lwowie	11 marca: Zastanowienie pracy; 8 hebrejskich zecerów i 1 maszynista	Nieuznanie nowego cennika normalnego	Uznanie cennika	Zecerzy, umiejący składać tylko po hebrejsku, otrzymali 15-procentową podwyżkę płacy, zaś dla wszystkich innych towarzyszy uznano cennik normalny w całej pełni	9 tygodni
9.	Wszystkie lwowskie drukarnie (21)	14 marca: Zastanowienie pracy; 432 towarzyszy, 242 osób personalu pomocniczego	Wypowiadanie przez pewną część pryncypałów kondycji 130 towarzyszy, czem usiłowano wywrzeć presję na ogół kolegów w tym kierunku, by ci strejkującemu od 5 marca personalowi pomocniczemu odmówili wsparcia	Przedłożony przez personal pomocniczy cennik dla tegoż personalu ma być wprowadzony, a wypowiadanie cofnięte	Na interwencję reprezentantów Związku towarzyszy i Związku państwowego pryncypałów pryncypał przewodziłaczy lwowskiego gremium właścicieli drukarni personalowi pomocniczemu żądał płacy minimalną i przyrzekł przystąpić wkrótce do ułożenia warunków płacy i dla męskiego personalu pomocniczego; równocześnie zapewnili przewodniczący, że 130 wypowiadzeń zostanie cofniętych, gdy personal pomocniczy podejmie znów pracę. Wskutek tych przyrzeczeń powrócili do pracy dnia 20 marca tak towarzysze jakoteż personal pomocniczy	6 dni
10.	Drukarnia w Krakowie	2 sierpnia: Zastanowienie pracy; 30 towarzyszy (1 towarzysz i 12 pomocników nie przyłączyli się)	Syn pryncypała dopuścił się obrazy personalu; zle obchodzenie się mądrzejszymi z personaliem pomocniczym; nieregularna wypłata; niehygieniczne stosunki w lokalach roboczych	Cofnięcie słów obraźliwych; wypowiadzenie maszynistów; wypłata ma być regularna; usunięcie niehygienicznych stosunków	Żądaniom uczyniono zadość	5 godzin
11.	Drukarnia w Krakowie	10 września: Zastanowienie pracy; z personalu, złożonego z 6 zecerów maszynowych i 7 zecerów ręcznych, przyłączyli się; 2 zecerzy maszynowi i 5 ręcznych	Niedotrzymanie cennika normalnego w ośmiu różnych punktach; wypowiadanie dwóm mężom zaufania; niecennikowe zachowanie się dwóch zecerów maszynowych; nakłanianie personalu do wystąpienia z organizacji	Usunięcie nadużyć cennikowych; przyjęcie napowrót mężów zaufania; zaprzestanie agitacji przeciw organizacji	Na mocy wyroku polubownego sądu cennikowego, miała firma usunąć stwierdzone nadużycia cennikowe, do wyroku tego nie zastosowała się jednak i oświadczyła, gdy sprawa ponownie przysłała przed sąd cennikowy, że złożoną deklarację przyjęcia cennika cofa; wskutek tego zawieszono nad tą drukarnią blokadę	Trwa dalej
<i>Kraina:</i>						
12.	Drukarnia w Krainburg	21 marca: Zastanowienie pracy; 5 towarzyszy	Donosicielstwo pewnej nakładaczki na szkołę towarzyszy	Wydatlenie nakładaczki	Pryncypał przyrzekł wydać wkrotce dziewczynę, poczem personal na interwencję przybyłych z Lublany reprezentantów towarzyszy powrócił do pracy	2 1/2 dnia

Nr.	Kraj, oficyna i miejscowość	Rozpoczęcie i rodzaj zatargu. Liczba biorących udział	Powód	Żądanie	Załatwienie	Czas trwania
13.	<i>Morawy:</i> Drukarnia w Wielkim Meseritschu	19 lutego: Zastanowienie pracy; 7 towarzyszy	Pryncypał wzbraniał się zaprowadzić 8 1/2-godzinny czas pracy; ustalony nowym cennikiem normalnym; przekroczenie skali uczniów	Zupełne uznanie cennika	Ruch ten uznano w dniu 30 czerwca za skończony, gdyż mimo usilnych starań nie zdołano nakłonić pryncypała do uznania nowego cennika normalnego; miejsca strajkujących zajęli nieorganizowani	19 tygodni
14.	Drukarnia w Wiszowie	3 czerwca: Zastanowienie pracy; 5 towarzyszy	Przyjęcie nadliczbowego ucznia i nieuznanie męża zaufania	Wydalenie nadliczbowego ucznia i uznanie męża zaufania	Zatarg ten zakończony został na niekorzyść zorganizowanych towarzyszy; firma wynagradza wprawdzie towarzyszy rzekomo wedle cennika normalnego, nie chce jednak nadal zatrudniać zorganizowanych	?
15.	<i>Austria niższa:</i> Drukarnia w Amstetten	23 stycznia: Zastanowienie pracy; 5 towarzyszy	Nieuznanie nowego cennika normalnego	Uznanie cennika	Żądaniu uczyniono zadość	1 dzień
16.	Drukarnia w Mistelbach	30 stycznia: Zastanowienie pracy; 5 towarzyszy	dto.	dto.	dto.	8 dni
17.	Drukarnia w Wiedniu	9 lutego: Zastanowienie pracy; 12 osób	Wzbranianie się zaprowadzenia 14-dniowego wypowiedzenia	Zaprowadzenie tego terminu wypowiedzenia	dto.	1 dzień
18.	Drukarnia w Wiedniu	5 marca: Bierny opór; 8 osób	Nienawistne zachowanie się zarządcy	Wydalenie tegoż	Po wzajemnej wymianie zdań między personaliem a pryncypałem zakończył personal bierny opór	1/2 dnia
19.	Drukarnia w Korneuburgu	5 czerwca: Zastanowienie pracy; 8 zecerów i 1 maszynista (1 maszynista, 2 nakładczki i 1 introligator nie przyłączyli się)	Wypowiedzenie starszemu maszyniście i denuncjacje młodszego maszynisty	Wydalenie młodszego maszynisty	Personalowi przyrzeczono, że młodszemu maszyniście otrzyma za cztery tygodnie wypowiedzenie	14 dni
20.	Drukarnia w Wiedniu	21 czerwca: Zastanowienie pracy; cały personal, złożony z 15 zecerów, 2 maszynistów, 1 pomocnika i 4 nakładczek	Zaprowadzenie nowych zarządzeń dla szykany i eburawate postępowanie zarządcy z personaliem	Przyzwolite obchodzenie się zarządcy z personaliem	Na interwencję Wydziału Zgromadzenia Towarzyszy i po wzajemnej wymianie zdań uwzględniono życzenie personalu	1/2 dnia

21.	Drukarnia w Wiedniu	2 lipca: Bierny opór; cały personal	Wypowiedzenie trzem towarzyszom, co uznano za prowokację	Cofnięcie wypowiedzenia trzem towarzyszom	Bez skutku	1 dzień
22.	Drukarnia w Wiedniu	28 lipca: Bierny opór; cały personal	Wypowiedzenie mężowi zaufania	Cofnięcie wypowiedzenia i usunięcie niesantymalnych stosunków	Mężowi zaufania wypowiedzenia nie cofnięto; niehygieniczne stosunki usunięto	?
23.	Drukarnia w Wiedniu	29 lipca: Zastanowienie pracy; cały personal, złożony z 19 towarzyszy drukarskich i 6 pomocników	Niedotrzymanie postanowienia cennikowego odnośnie do tych uczniów, którym nie wolno jeszcze samodzielnie pracować na maszynie	Przestrzeżenie cennika i zaprowadzenie 14-dniowego terminu wypowiedzenia	Żądaniom uczyniono zadość	1 dzień
24.	Drukarnia w Wiedniu	4 sierpnia: Wydalenie 8 towarzyszy drukarskich przez pryncypała; poczem zastanowienie pracy	Personal nie chciał się zgodzić na zarządzone przez pryncypała zniesienie 14-dniowego terminu wypowiedzenia	Zatrzymanie nadal 14-dniowego terminu wypowiedzenia	Dawny personal nie powrócił już do pracy, gdyż w międzyczasie znalazł gdzieś indziej kondycję; nowo przyjęty personal miał do 10 listopada osmiodniowy termin wypowiedzenia, od którego to dnia obowiązywało znowu 14-dniowe wypowiedzenie	14 tygodni
25.	Drukarnia w Wiedniu	6 sierpnia: Zastanowienie pracy; cały personal	Pryncypał obraził personal	—	Z personalu nie powrócił już nikt do tej kondycji, przyjęto nowy personal; występującemu personalowi przyznano ochronę prawną; sprawa nie zakończyła się jeszcze	—
26.	Drukarnia w Wiedniu	20 listopada: Zastanowienie pracy; cały personal (25 towarzyszy, 5 pomocników)	Praca niedzielną	Zniesienie tego zarządzenia, sprzecznego z ustawą	Żądaniu uczyniono zadość	1 dzień
27.	Drukarnia w Wiedniu	22 listopada: Bierny opór; 75 towarzyszy (25 pomocników nie przyłączyło się)	Niedostateczne oświetlenie ubikacji roboczych	Lepsze światło	dto.	2 godziny

Nr.	Kraj, oficyna i miejscowość	Rozpoczęcie i rodzaj zatargu. Liczba biorących udział	Powód	Żądanie	Załatwienie	Czas trwania
28.	Drukarnia w Wiedniu	3 grudnia: Zastanowienie pracy; cały personal (20 towarzyszy, 6 pomocników)	Wydalenie męża zaufania	Przyjęcie napowrót wydalonego	Nastąpiła ugoda z personelem	1 tydzień
29.	<i>Solnograd:</i> Drukarnia w mieście Salcburgu	4 lipca: Bierny opór; cały personal (6 towarzyszy i 2 pomocników)	Nieuzasadnione wydalenie maszynisty i pomocnika	Przyjęcie napowrót wydanych i usunięcie zarządcy	Żądaniom uczyniono zadość	1 dzień
30.	<i>Styrya:</i> Drukarnia w Gracu	20 października: Bierny opór; 28 towarzyszy drukarskich (nie przyłączyło się 5 męskich, 4 żeńskich pomocników i 1 intro-ligator)	Zamierzone wprowadzenie maszyn do składania	Odstąpienie na razie od tego zamiaru	Na podstawie wspólnej ugody odroczono wprowadzenie maszyn na 1½ roku, licząc od 18 stycznia 1907	—
31.	<i>Tyrol-Vorarlberg:</i> Drukarnia w Bregencyi	9 marca: Zastanowienie pracy; 3 zecerów i 1 maszynista	Odmowa pisemnego uznania cennika	Uznanie nowego cennika normalnego	Na interwencję reprezentantów Związku i zarządu Słowarzyce cennik został przez pryncypała uznany na piśmie	¾ godziny

Jak z powyższych tabel wynika, było wśród przytoczonych 31 konfliktów: 23 wypadków zastanowienia pracy, 7 wypadków naruszenia cennika, 1 wypadek przesładowania personalu przez pryncypała z następującym po nim zastanowieniem pracy. Przyczyną konfliktów było: w 7 wypadkach niegodne traktowanie personalu przez pryncypała lub przetożone, w 5 wypadkach nieuzasadnione wydalenie mężów zaufania lub innych robotników, w 1 wypadku sprzeciwiająca się ustawie praca niedzielną, w 2 wypadkach donosieltstwo współpracujących, w 2 wypadkach znesienie względnie 14-dniowego wypowiedzenia, w 1 wypadku niedostateczne oświecenie ubikacji roboczych, w 1 wypadku spory personalu między sobą, w 1 wypadku zamierzone wprowadzenie maszyn do składania. W 5 wypadkach kilka z przytoczonych powodów podano jako przyczynę wybuchu konfliktów.

W 20 wypadkach cały personal brał udział w ruchu, w 10 wypadkach znaczna większość personalu. W 1 wypadku nie podano liczby biorących udział. W 6 wypadkach brali też udział pomocnicy, a w 1 wypadku także uczniowie. Najmniejszy serek obejmował 3 osoby, największy 674 osob. — Najkrótszy czas trwania konfliktu wynosił 5 ¼ godziny, najdłuższy 19 tygodni, w 4 wypadkach nie zawiadomiono o czasie trwania nieporozumienia. — Z wymienionych konfliktów wypadło 17 na korzyść robotników, 5 ¼ częściową tylko korzyścią, 9 zaś na niekorzyść robotników.

8. Oficyny cennikowe.

Z wejściem w życie 1 stycznia 1906 nowego cennika normalnego musiano zarządzić nowe dochodzenia dla stwierdzenia, które z oficyn cennik uznały, i w tym celu wydał Urząd cennikowy blankiety uznania cennika. Na podstawie nadesłanych Urzędowi cennikowemu, przy pomocy naszych funkcyonaryuszów z poszczególnych prowincyj, pisemnych deklaracyj uznania cennika można dopiero było sporządzić w dniu 20 października 1906 wykaz cennikowych oficyn, wedle którego było w Austrii do tego dnia włącznie 1049 cennikowych i 113 niecennikowych firm do końca roku 1906 przybyło 27 „ i 1 „ „ „
razem było zatem 1076 cennikowych i 114 niecennikowych firm wykreślono 1 „ i 6 „ „ „
pozostało przeto z końcem roku 1075 cennikowych i 108 niecennikowych firm

Oficyny *cennikowe*, względnie *niecennikowe*, rozdzielają się z końcem roku 1906 co do obrębu poszczególnych Stowarzyszeń związkowych następująco:

K r a j	Oficyny cennikowe	Oficyny niecennikowe	Ogólna liczba oficyn	Było więc	
				cennikowych	niecennikowych
				procent wszystkich oficyn	
Czechy	306	28	334	91·62	8·38
Bukowina	20	5	25	80·0	20·0
Dalmacya	12	3	15	80·0	20·0
Galicya	75	12	87	86·21	13·79
Karyntya	14	.	14	100·0	.
Kraina	16	1	17	94·12	5·88
Pobrzeże	41	.	41	100·0	.
Morawy	80	13	93	86·02	13·98
Austria niższa...	338	21	359	94·15	5·85
Austria wyższa...	40	1	41	97·56	2·44
Solnogród	15	1	16	93·75	6·25
Śląsk	34	4	38	89·47	10·53
Styrya	40	3	43	93·02	6·98
Tyrol-Vorarlberg..	33	4	37	89·19	10·81
Trentino	11	12	23	47·82	52·18
Razem...	1075	108	1183	90·87	9·13
W roku 1905 było.	954	140	1094	87·2	12·8
Zatem w tym roku	+ 121	— 32	+ 89	+ 3·67	— 3·67

9. Ogólny obrót kasowy Stowarzyszeń związkowych w roku 1906.

Ogólny obrót kasowy 15 Stowarzyszeń związkowych, jak się to okazuje z nadesłanych sprawozdań tych Stowarzyszeń, przedstawiał się w roku 1906 następująco:

Przeciętny stan członków czynnych	Stowarzyszenie	Ilość zainkasowanych wkładek członków					Wynika stąd płaca- cych
		I.	II.	III.	IV.	razem	
		k w a r t a ł					
2982	Czechy	29252	38533	36123	46923	150831	2901
138	Bukowina	1688	1642	1634	1734	6698	129
63	Dalmacya	674	657	763	775	2869	55
865	Galicja.....	10683	10310	10091	10200	41284	794
130	Karyntya	1638	1544	1550	1595	6327	122
148	Kraina	1881	1808	1810	1902	7401	142
380	Pobrzeże	4608	4515	4698	4773	18594	357
901	Morawy	10091	11036	10578	12111	43816	843
4996	Austria niższa.....	61851	59330	58983	60402	240566	4626
344	Austria wyższa.....	4232	4306	4222	4345	17105	329
120	Solnogród	1491	1543	1520	1427	5981	115
273	Śląsk	3344	3342	3432	3583	13701	263
523	Styrya.....	6040	6096	6332	6803	25271	486
286	Tyrol-Vorarlberg....	3520	3554	3482	3532	14088	271
60	Trentino.....	447	654	689	802	2592	50
12209	Razem....	141440	148870	145907	160907	597124	11483

Przychody ogólne:

		w procentach wszystkich przychodów
wkłádki członków	K 953012·02	= 88·65
wpisowe	„ 2535—	= 0·23
odsetki	„ 61291·75	= 5·7
inne wpływy	„ 58287·59	= 5·42
Razem	K 1075126·36	= 100

Wydatki ogólne:

		w procentach wszystkich wydatków	w procentach wszystkich przychodów
zapomogi	K 705403·51	= 75·07	65·61
kształcenie	„ 60122·51	= 6·39	5·59
administracya	„ 75264·82	= 8·01	7
organizacya	„ 42805·51	= 4·56	3·98
inne wydatki	„ 56092·58	= 5·97	5·22
Razem	K 939688·93	= 100	87·4

Porównawszy ogół wydatków z ogółem przychodów, okazuje się nadwyżka w kwocie K 135.437·43 = 12·6% przychodów.

Wyszczególnienie obrotu kasowego:

a) Przychody.

Stowarzyszenie	Wkładka tygo- dniowa	Wkładki członków		Wpisowe		Odsetki		Inne wpły- wy (wraz z sumą wy- równania)		S u m a	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	1 70	256412	70	709	40	5121	88	10421	51	272665	49
Bukowina	1 60	10716	80	75	—	740	74	197	02	11729	56
Dalmacja	1 40	3966	20	94	50	—	—	638	31	4699	01
Galicja	1 50	61916	90	324	90	1210	07	4532	76	67984	63
Karyntya	1 50	9490	50	36	—	1044	56	446	52	11017	58
Kraina	1 40	10354	40	12	—	1402	37	820	80	12589	57
Pobrzeże	1 40	26031	60	87	—	847	47	3299	09	30265	16
Morawy	1 60	70252	70	227	—	4413	17	8132	86	83025	73
Austria niższa ..	1 60	384750	—	658	20	34665	07	13699	43	433772	70
Austria wyższa ..	1 60	26468	32	30	—	2242	35	2078	14	30818	81
Solnogród	1 40	8373	40	24	—	973	40	3207	92	12578	72
Śląsk...	1 50	20545	70	138	—	3161	20	213	05	24057	95
Styrya	1 50	40382	20	41	—	3961	65	5356	08	49740	93
Tyrol - Vorarl. b. .	1 40	19721	80	72	—	1466	88	1781	38	23042	06
Trentino.....	1 40	3628	80	6	—	40	94	3462	72	7138	46
W 15 Stowarz.	.	953012	02	2535	—	61291	75	58287	59	1075126	36

b) Wydatki.

Stowarzyszenie	Na zapomogi		Na kształce- nie		Na admini- strację		Na organi- zację		Inne wy- datki (wraz z su- mą wyró- wnania)		S u m a	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	172702	89	14609	62	18681	12	10596	73	24481	65	241072	01
Bukowina	5024	40	637	48	1364	07	397	14	2020	53	9443	62
Dalmacja	2858	—	134	84	817	47	201	32	640	88	4652	51
Galicja.....	49609	40	3596	66	6273	08	2890	38	3961	17	66330	69
Karyntya	6476	50	808	19	683	18	420	74	1551	81	9940	42
Kraina	6020	—	1243	24	1316	31	513	48	2384	—	11477	03
Pobrzeże	23269	72	819	68	2048	06	1293	90	1563	99	28995	35
Morawy	65219	40	4855	71	6567	17	3752	04	2089	03	82483	35
Austria niższa.	274601	10	25342	25	26613	09	17262	17	6662	98	350481	59
Austria wyższ.	24354	20	1993	21	2441	96	1268	16	763	67	30821	20
Solnogród	9999	40	898	30	816	35	435	20	536	13	12685	38
Śląsk.....	11494	60	1830	01	1579	78	906	87	3948	93	19760	19
Styrya.....	33784	30	1975	13	4312	62	1583	04	2652	12	44307	21
Tyrol-Vorarl. b.	14368	40	1216	88	1262	39	1128	64	2750	55	20726	86
Trentino.....	5621	20	161	31	488	17	155	70	85	14	9511	52
W 15 Stowarz.	705403	51	60122	51	75264	82	42805	51	56092	58	939688	93

c) Stan majątku

(z wyłączeniem wartości bibliotek i inwentarza).

Stowarzyszenie	Z końcem roku 1906		Z końcem roku 1905		W z r o s t			U b y t e k		
	w porównaniu z rokiem poprzednim									
	K	h	K	h	K	h	proc.	K	h	proc.
Czechy	280893	19	249299	71	31593	48	12·67	.	.	.
Bukowina	22339	41	20053	47	2285	94	11·4	.	.	.
Dalmacja	1044	01	997	51	46	50	4·66	.	.	.
Galicja	35873	50	34219	56	1653	94	4·83	.	.	.
Karyntya	30807	42	29730	26	1077	16	3·62	.	.	.
Kraina	36559	39	35446	85	1112	54	3·14	.	.	.
Pobrzeże	39094	50	37824	69	1269	81	3·36	.	.	.
Morawy	110780	19	110237	81	542	38	0·49	.	.	.
Austria niższa	929229	04	845937	93	83291	11	9·85	.	.	.
Austria wyższa	59901	71	59904	10	.	.	.	2	39	0·004
Solnogród	28617	64	28724	30	.	.	.	106	66	0·37
Śląsk	43419	06	39121	30	4297	76	10·99	.	.	.
Styrya	89147	83	83714	11	5433	72	6·49	.	.	.
Tyrol-Vorarlberg ...	42483	54	40168	34	2315	20	5·76	.	.	.
Trentino	3050	51	2423	57	626	94	25·87	.	.	.
W 15 Stowarz...	1753240	94	1617803	51	135546	48	8·38	109	05	0·007
			od tego suma		109	05	0·007			
			obok		135437	43	8·373			
			przeło fakty-							
			cznie							

d) Ulokowanie majątku.

Stowarzyszenie	W y k a z a n o								Przypuszczalna war-			
	w realno-		W papie-		w kasach		w		tość prócz obok wyka-			
	ściach		ruch wart-		OSZCZĘ-		gotówce		zanego majątku			
	K	h	K	h	K	h	K	h	bibliotek		inwentarza	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	1)197159	—	21400	—	46158	39	16175	80	4000	—	7372	76
Bukowina	.	.	.	.	21483	55	855	86	615	73	446	02
Dalmacja	.	.	514	28	.	.	529	73	.	.	270	—
Galicja	.	.	26842	50	3593	12	5437	88	1979	86	905	47
Karyntya	.	.	158	.	29441	50	1207	92	1224	46	435	01
Kraina	.	.	12132	04	22755	18	1672	17	2200	—	400	—
Pobrzeże	2) 30000	—	399	—	6454	58	2240	92	.	.	.	.
Morawy	3) 91000	—	4484	—	10609	99	4686	20	4550	—	1550	—
Austria niższa	4)681961	75	216644	24	24797	36	5825	69	8401	16	9204	34
Austria wyższa	.	.	37364	—	17331	24	5206	47	3318	43	845	40
Solnogród	.	.	16066	—	12098	08	453	56	500	—	200	—
Śląsk	5) 6765	52	30155	34	1352	49	5145	71	945	72	168	59
Styrya	6) 60103	07	1440	60	25856	73	1747	43	3231	45	411	72
Tyrol-Vorarlbg	.	.	986	20	40760	97	736	37	1800	—	360	—
Trentino	.	.	.	.	3000	—	50	51	130	—	840	—
Razem	1066989	34	368586	20	265693	18	51972	22	32896	81	23409	31
	K 1753240·94								K 56306·12			

1) Dom i grunt po odpisaniu ciężącego na nich długu hipotecznego w kwocie K 142.597·11. —
2) Drukarnia Związkowa. — 3) Dom. — 4) Dom po odpisaniu ciężącego na nim długu hipotecznego
w kwocie K 229.865·79 — 5) Dom po odpisaniu ciężącego na nim długu hipotecznego w kwocie K 44.244·38.
6) Dom.

e) Porównanie stanu majątku do liczby członków.

Stowarzyszenie	Z końcem r. 1906			Z końcem r. 1905			Z końcem r. 1904		
	Członków	Majątku	Udział na członka	Członków	Majątku	Udział na członka	Członków	Majątku	Udział na członka
Czechy	3073	280893·19	91·41	2883	249299·71	86·47	2676	241973·07	90·42
Bukowina	136	22339·41	164·26	183	20053·47	145·32	131	19093·06	145·75
Dalmacya	66	1044·01	15·82	61	997·51	16·35	45	1556·—	34·58
Galicya	876	35873·50	40·95	858	34219·56	39·88	823	37009·12	44·97
Karyntya	129	30807·42	238·82	134	29730·26	221·87	129	29359·30	227·59
Kraina	154	36559·39	237·40	148	35446·85	239·51	139	34296·95	246·74
Pobrzeże	396	39094·50	98·72	368	37824·69	102·78	397	37787·55	95·18
Morawy	913	110780·19	121·34	882	110237·81	124·99	843	113234·32	134·32
Austria niższa	5130	929229·04	181·14	4945	845937·93	171·07	4828	803814·62	166·49
Austria wyższa	358	59901·71	167·32	340	59904·10	176·19	368	61691·05	167·64
Solnogród	114	28617·64	251·03	119	28724·30	241·38	112	29245·18	261·12
Śląsk	282	43419·06	153·97	224	39121·30	174·65	228	37541·74	164·66
Styrya	538	89147·83	165·70	512	83714·11	163·51	510	86238·80	169·10
Tyrol-Vorarlberg	290	42483·54	146·50	272	40168·34	147·68	272	40783·31	149·94
Trentino	57	3050·51	53·52	72	2423·57	33·66	69	2129·87	30·86
Razem . . .	12512	1753240·94	140·13	11976	1617803·51	135·09	11570	1575753·94	136·19

10. Dział zapomogowy Stowarzyszeń związkowych.

Zawarte w poprzedzającym zestawieniu ogólnego obrotu kasowego Stowarzyszeń związkowych sumaryczne cyfry wypłaconych zapomóg (scentralizowanych i dodatków miejscowych) przytaczamy poniżej szczegółowo, a celem porównania z wynikami dwóch lat poprzednich podajemy ówczesne dane.

W rozmaitych gałęziach zapomóg wynik był następujący:

Jako czasowo niezdolni do pracy (chorzy) otrzymali w roku 1906 zapomóg: 3270 zecerów, 597 drukarzy, 127 odlewaczy czcionek, 11 z innych zawodów, razem 4005 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	chorzy	Czas trwania choroby				Wypłacona zapomoga		
		w procentach na przeciętną liczbę członków	w wypadkach choroby	razem dni	na 1 wypadek choroby dni	podzielone na przeciętną liczbę członków dni	razem	na 1 wypadek choroby
Czechy	867	29·07	1166	29705	25·48	9·99	K 54840·79	K 47·03
Bukowina	59	42·76	98	1884	19·22	13·65	" 3385·20	" 34·54
Dalmacya	26	41·27	35	814	23·26	12·92	" 1407·—	" 40·20
Galicja	334	38·61	490	11294	23·05	13·06	" 20271·60	" 41·37
Karyntya	41	31·54	50	966	19·32	7·43	" 1693·80	" 33·88
Kraina	68	45·95	91	1452	15·96	9·81	" 2529·60	" 27·80
Pobrzeże	151	39·74	209	6361	30·44	16·74	" 10306·20	" 45·31
Morawy	331	36·73	442	13204	29·87	14·65	" 29845·40	" 67·52
Austria niższa....	1535	30·72	2153	55463	25·76	11·1	" 97819·80	" 45·43
Austria wyższa...	120	34·88	144	2234	15·61	6·49	" 3883·80	" 26·97
Solnogród	46	38·33	58	1237	21·33	10·31	" 2191·80	" 37·79
Śląsk	109	39·93	150	2239	14·93	8·2	" 4013·40	" 26·76
Styrya	187	35·76	233	5996	25·73	11·46	" 10321·20	" 44·30
Tyrol-Vorarlberg..	114	39·86	152	2319	15·26	8·11	" 4075·80	" 26·81
Trentino	17	28·33	27	387	14·33	6·45	" 669·—	" 24·78
Razem ..	4005	32·8	5498	135555	24·65	11·1	K 247254·39	K 44·97
w roku 1905	4297	36·74	5933	148513	25·03	12·7	" 269969·59	" 45·50
" " 1904	4265	37·91	5943	152157	25·6	13·53	" 307247·—	" 51·70

Gdy liczbę wypłaconych dni choroby zamienimy na lata (à 365 dni), otrzymamy następujące cyfry:

	dni choroby	lata lub całorocznie	wspierani chorzy	w procentach na przeciętną liczbę członków
w roku 1906	135555	=	372	3·05
" " 1905	148513	=	407	3·48
" " 1904	152157	=	417	3·71

Jako nie mający zajęcia w miejscu pobierali w roku 1906 zapomóg: 1488 zecerów, 378 drukarzy, 23 odlewaczy czcionek, razem 1889 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	bezkondycyjni w miejscu	w procentach na przeciętną liczbę członków	w wypadkach bezrobocia	Czas trwania bezrobocia			Wypłacona zapomoga	
				razem dni	na 1 wypadek bezkon. dni	podzielone na przeciętną liczbę członk. dni	razem	na 1 wypadek bezrobocia
Czechy	397	13·31	631	15494	24·55	5·2	K 37313·—	K 59·13
Bukowina	13	9·42	21	380	18·1	2·75	" 760·—	" 36·29
Dalmacya	12	19·05	19	398	20·95	6·32	" 796·—	" 41·89
Galicja	165	19·07	266	7508	28·23	8·68	" 15016·—	" 56·45
Karyntya	26	20·0	41	788	19·22	6·06	" 1576·—	" 38·44
Kraina	7	4·73	7	102	14·57	0·69	" 204·—	" 29·14
Pobrzeże	61	16·05	105	2034	19·37	5·35	" 4068·—	" 38·74
Morawy	150	16·65	211	7151	33·89	7·94	" 14302·—	" 67·78
Austria niższa....	820	16·41	2453	38195	15·57	7·65	" 76446·—	" 31·16
Austria wyższa...	43	12·5	63	1796	28·51	5·22	" 3614·—	" 57·36
Solnogród	17	14·17	29	520	17·93	4·33	" 1040·—	" 35·86
Śląsk	32	11·72	44	737	16·75	2·7	" 1474·—	" 33·50
Styrya	75	14·34	117	2772	23·69	5·3	" 5544·—	" 47·38
Tyrol-Vorarlberg..	37	12·94	51	1107	21·71	3·87	" 2214·—	" 43·42
Trentino	34	56·67	47	1921	40·87	32·02	" 3842·—	" 81·74
Razem ..	1889	15·47	4105	80903	19·71	6·63	K 168209·—	K 40·98
w roku 1905	1904	16·28	3781	89816	23·75	7·68	" 189456·—	" 50·11
" " 1904	1908	16·96	3859	91357	23·67	8·12	" 191366·30	" 49·59

Gdy *liczbę wypłaconych dni bezrobocia* zamienimy na lata (licząc rok roboczy po 300 dni), dojdziemy do następującego rezultatu:

	dni bezrobocia	lata lub całorocznie wspanię- rani bezkondyjni w miejscu	w procentach na przecię- tną liczbę członków
w roku 1906.....	80903	= 270	2·21
" " 1905.....	89816	= 299	2·56
" " 1904.....	91357	= 304	2·7

Koszta przesiedlenia otrzymali w roku 1906: 82 zecerów, 23 drukarzy, 1 odle-
wacz, razem 106 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	przesiedla- jący się	Wypłacona zapomoga	
		razem	na 1 wypadek przesiedlenia
Czechy.....	30	K 1348.—	K 44·93
Bukowina.....	2	" 98.—	" 49.—
Dalmacja.....	4	" 185.—	" 46·25
Galicja.....	7	" 266.—	" 38.—
Karyntya.....	2	" 112.—	" 56.—
Kraina.....	3	" 130.—	" 43·33
Pobrzeże.....	1	" 40.—	" 40.—
Morawy.....	16	" 756.—	" 47·25
Austria niższa.....	17	" 966.—	" 56·82
Austria wyższa.....	5	" 294.—	" 58·80
Solnogród.....	3	" 154.—	" 51·33
Śląsk.....	1	" 20.—	" 20.—
Styrya.....	.	.	.
Tyrol-Vorarlberg.....	9	" 500.—	" 55·55
Trentino.....	6	" 294.—	" 49.—
Razem.....	106	K 5163.—	K 48·71
w roku 1905.....	73	" 3518.—	" 48·19
" " 1904.....	75	" 3461.—	" 46·15

Jako nie mający zajęcia w podróży pobrali w r. 1906 zapomogę: 1067 zecerów,
222 drukarzy, 21 odlewczy czcionek, razem 1310 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	podróźni	w procentach na przeciętną liczbę członk.	frekwencya podróźnych w stacyach płatniczych	Czas trwania podróży		Wypłacona zapomoga	
				razem dni	przeciętnie na podróźnego dni	razem	przeciętnie na podróź- nego
Czechy.....	1310	10·73	1006	3654	3·63	K 4784·90	K 4·76
Bukowina.....			6	61	10·17	" 73·20	" 12·20
Dalmacja.....			14	45	3·21	" 54.—	" 3·86
Galicja.....			158	589	3·73	" 706·80	" 4·47
Karyntya.....			358	1521	4·25	" 1947·30	" 5·44
Kraina.....			228	877	3·85	" 1052·40	" 4·62
Pobrzeże.....			290	904	3·12	" 1113·80	" 3·84
Morawy.....			444	1742	3·92	" 2090·40	" 4·71
Austria niższa.....			1689	6146	3·64	" 7375·20	" 4·37
Austria wyższa.....			988	3537	3·58	" 4252·40	" 4·30
Solnogród.....			534	2433	4·56	" 2919·60	" 5·47
Śląsk.....			186	592	3·18	" 787·20	" 4·23
Styrya.....			946	3480	3·68	" 4176.—	" 4·41
Tyrol-Vorarlbg.....			967	3965	4·1	" 4758.—	" 5·95
Trentino.....			76	291	3·83	" 349·20	" 4·59
Razem....	1310	10·73	7890	29837	22·78	K 36440·40	K 27·82
w roku 1905....	1408	12·04	9152	36329	25·8	" 43816·60	" 31·12
" " 1904....	1506	13·39	9225	35870	23·82	" 43969·44	" 29·20

Gdy *liczbę wypłaconych dni podróży* zamienimy na lata (licząc na rok 300 dni
roboczych), wykaże się następujący stosunek:

	dni podróży	lata lub całorocznie wspanię- wspierani bezkond. w podróży	w procentach na przeciętną liczbę członków
w roku 1906.....	29837	= 100	0·82
" " 1905.....	36329	= 121	1·04
" " 1904.....	35870	= 120	1·07

Jako stale niezdolni do pracy (inwalidzi) otrzymali w roku 1906 zapomogę: 194 zecerów, 56 drukarzy, 10 odlewczy czcionek, 4 z innych zawodów, razem 264 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	inwalidzi	w procentach na przeciętną liczbę członk.	Czas trwania zapomogi		Wypłacona zapomoga	
			razem tygodni	przeciętnie na inwalidę tygodni	razem	przeciętnie na inwalidę
Czechy	66	2·21	3022	45·79	K 35494·—	K 537·79
Bukowina	1	0·72	52	52·0	„ 416·—	„ 416·—
Dalmacya						
Galicja	19	2·2	838	44·11	„ 8441·—	„ 444·26
Karyntya	1	0·77	13	13·0	„ 169·—	„ 169·—
Kraina	2	1·35	104	52·0	„ 1092·—	„ 546·—
Pobrzeże	10	2·63	470	47·0	„ 4698·—	„ 469·80
Morawy	19	2·11	842	44·31	„ 10928·—	„ 575·16
Austria niższa....	104	2·08	4793	46·09	„ 55906·—	„ 537·56
Austria wyższa...	11	3·2	564	51·27	„ 10036·—	„ 912·36
Solnogród	4	3·33	186	46·5	„ 2782·—	„ 695·50
Śląsk	6	2·2	312	52·0	„ 3952·—	„ 658·67
Styrya	16	3·06	734	45·87	„ 9858·—	„ 616·13
Tyrol-Vorarlberg..	4	1·4	208	52·0	„ 2288·—	„ 572·—
Trentino	1	1·67	52	52·0	„ 416·—	„ 416·—
Razem	264	2·16	12190	46·17	K 146476·—	K 554·83
w roku 1905.....	246	2·1	10996	44·7	„ 132701·—	„ 539·44
„ „ 1904.....	222	1·97	10252	46·18	„ 116471·—	„ 524·64

Gdy liczbę wypłaconych tygodni zapomóg inwalidom zamienimy na lata, otrzymamy następujące cyfry:

	tygodnie wypłacone		lata lub całorocznie wspierani inwalidzi	w procentach na przeciętną liczbę członków
w roku 1906.....	12190	=	234	1·92
„ „ 1905.....	10996	=	212	1·81
„ „ 1904.....	10252	=	194	1·73

Koszta pogrzebowe (także odprawy wdowie) wypłacono w roku 1906: za 114 zecerów, 20 drukarzy, 7 odlewczy czcionek, 4 z innych zawodów, razem za 145 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	za członków	w procentach na przeciętną liczbę członków	w ogólnej kwocie		przeciętnie na 1 wypadek
Czechy	33	1·11	K 8300·—	K 251·52	
Bukowina	1	0·72	„ 100·—	„ 100·—	
Dalmacya	1	1·59	„ 200·—	„ 200·—	
Galicja	10	1·16	„ 2780·—	„ 278·—	
Karyntya	2	1·54	„ 656·40	„ 328·20	
Kraina	1	0·67	„ 100·—	„ 100·—	
Pobrzeże	5	1·32	„ 800·—	„ 160·—	
Morawy	10	1·11	„ 3840·—	„ 384·—	
Austria niższa....	70	1·4	„ 18818·10	„ 268·83	
Austria wyższa....	4	1·16	„ 1200·—	„ 300·—	
Solnogród	1	0·83	„ 500·—	„ 500·—	
Śląsk	1	0·37	„ 400·—	„ 400·—	
Styrya	6	1·15	„ 1893·10	„ 315·52	
Tyrol-Vorarlberg.....					
Trentino					
Razem	145	1·19	K 39587·60	K 273·02	
w roku 1905.....	142	1·21	„ 40006·84	„ 281·74	
„ „ 1904.....	174	1·55	„ 44652·48	„ 256·22	

Zapomogę dla sierot w roku 1906 wypłacono 533 dzieciom, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	dzieciom	za miesiąc	w kwocie	przeciętnie na dziecko
Czechy	130	1425	K 14621.—	K 112·47
Bukowina	2	24	" 192.—	" 96.—
Dalmacya	6	54	" 216.—	" 36.—
Galicja	39	380	" 2128.—	" 54·56
Karyntya	4	45	" 312.—	" 78.—
Kraina	6	72	" 528.—	" 88.—
Pobrzeże	20	201	" 1176.—	" 58·80
Morawy	43	462	" 3304.—	" 76·84
Austria niższa	222	2296	" 15792.—	" 71·14
Austria wyższa	13	142	" 978.—	" 75·23
Solnogród	5	60	" 384.—	" 76·80
Śląsk	11	112	" 848.—	" 77·09
Styrya	25	264	" 1840.—	" 73·60
Tyrol-Vorarlberg	6	59	" 472.—	" 78·67
Trentino	1	12	" 48.—	" 48.—
Razem	533	5608	K 42839.—	K 80·37
w roku 1905	499	5301	" 40829·83	" 81·82
" " 1904	467	4885	" 32628.—	" 69·86

Inne zapomogi wypłacone zostały w roku 1906: 328 osobom, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	osobom	w kwocie	przeciętnie na osobę
Czechy	84	K 16001·20	K 190·49
Bukowina	.	.	.
Dalmacya	.	.	.
Galicja	.	.	.
Karyntya	1	" 10.—	" 10.—
Kraina	3	" 384.—	" 128.—
Pobrzeże	18	" 1067·72	" 59·32
Morawy	115	" 153·60	" 1·34
Austria niższa	61	" 1478.—	" 24·23
Austria wyższa	1	" 96.—	" 96.—
Solnogród	16	" 28.—	" 1·75
Śląsk	.	.	.
Styrya	13	" 152.—	" 11·70
Tyrol-Vorarlberg	11	" 60·60	" 5·50
Trentino	5	" 3.—	" —·60
Razem	328	K 19134·12	K 59·25
w roku 1905	373	" 19540·28	" 52·39
" " 1904	533	" 19245·18	" 36·11

Gdy główne cyfry wszystkich gałęzi zapomóg zliczymy razem, to wykaże się, że w roku 1906 wypłacono zapomóg:

Ze Stowarzyszenia	Zapomogi osób	otrzymało w kwocie	przeciętnie na wspieranego przypada	na każdego członka (płat- nego) wypadało	całorocznie	tygodniowo
Czechy	2613	K 172702·89	K 66·09	K 69·53	K 1·30	
Bukowina	84	" 5024·40	" 59·81	" 38·95	" 0·75	
Dalmacya	63	" 2858·—	" 45·37	" 51·96	" 1·—	
Galicja	732	" 49609·40	" 67·77	" 62·48	" 1·20	
Karyntya	435	" 6476·50	" 14·89	" 53·09	" 1·02	
Kraina	318	" 6020·—	" 18·93	" 42·39	" 0·82	
Pobrzeże	556	" 23269·72	" 41·85	" 65·18	" 1·25	
Morawy	1128	" 65219·40	" 57·82	" 77·37	" 1·49	
Austria niższa	4518	" 274601·10	" 60·78	" 59·36	" 1·14	
Austria wyższa	1185	" 24354·20	" 20·55	" 74·02	" 1·42	
Solnogród	626	" 9999·40	" 15·97	" 86·95	" 1·67	
Śląsk	346	" 11494·60	" 33·22	" 43·71	" 0·84	
Styrya	1268	" 33784·30	" 26·64	" 69·52	" 1·34	
Tyrol-Vorarlberg	1148	" 14368·40	" 12·52	" 53·02	" 1·02	
Trentino	140	" 5621·20	" 40·15	" 112·42	" 2·16	
Razem	15160	K 705403·51	K 46·52	K 61·43	K 1·18	
w roku 1905	16686	" 739838·14	" 44·34	" 67·94	" 1·31	
" " 1904	16969	" 759040·40	" 44·73	" 67·47	" 1·27	

11. Scentralizowane zapomogi Związku.

Z zawartych w rozdziale 10 kwot działu zapomogowego zaliczono Związkowi tylko te kwoty, które zostały w myśl uchwał Zjazdów związkowych wypłacone i które 15 Stowarzyszeń związkowych w stosunku do liczby swoich członków wspólnie pokryło. Na podstawie miesięcznych i kwartalnych zamknięć rachunkowych osiągnięto następujący rezultat:

Tytułem scentralizowanych zapomóg wydano w roku 1906:

dla czasowo niezdolnych do pracy (chorych)	K	237830·40
„ nie mających pracy w miejscu	„	161806·—
„ „ „ w podróży	„	35804·40
„ przesiedlających się	„	5139·—
„ stale niezdolnych do pracy (inwalidów)	„	138297·—
na kosztą pogrzebowe (także odprawy wdowie)	„	36401·20
dla sierot.	„	37656·—
Razem		K 652934·—
w roku 1905	„	684156·60
„ „ 1904	„	699328·68

W porównaniu z wynikami dwu lat poprzednich okazuje się *zapotrzebowanie w pojedynczych działach scentralizowanych zapomóg* następująco:

1. Zapomoga dla czasowo niezdolnych do pracy (chorych) w miejscu i podróży:

	chorzy	wypadki	dni à K 2—	Z a p o m o g i dni à K 1·80	dni à K 1·20	razem dni	kwota
w roku 1906	4005	5498		125274	10281	135555	K 237830·40
„ „ 1905	4297	5933	256	137198	11059	148513	„ 260739·20
„ „ 1904	4265	5943	144269	.	7888	152157	„ 298003·60

2. Zapomoga dla bezkondycyjnych w miejscu i kosztą przesiedlenia:

	bezkondycyjni w miejscu	wypadki	Z a p o m o g i dni	kwota	przesie- dleni	pobrane zapomogi
w roku 1906	1889	4105	80903	K 161806·—	106	K 5139·—
„ „ 1905	1904	3781	89816	„ 179632·—	73	„ 3448·—
„ „ 1904	1908	3859	91357	„ 182714·—	76	„ 3503·—

3. Zapomoga dla bezkondycyjnych w podróży:

	podróżni	frekwencya na stacyach płatniczych	Z a p o m o g i dni	kwota
w roku 1906	1310	7890	29837	K 35804·40
„ „ 1905	1408	9152	36329	„ 43594·80
„ „ 1904	1506	9225	35870	„ 43044·—

4. Zapomoga dla stale niezdolnych do pracy (inwalidów):

w roku 1906	26 inwalidów przez	1233 tygodni po	K 8·—	razem	K 9864·—
33	„ „	1498	„ „ 9·—	„	„ 13482·—
27	„ „	1259	„ „ 10·—	„	„ 12590·—
31	„ „	1404	„ „ 11·—	„	„ 15444·—
31	„ „	1431	„ „ 12·—	„	„ 17172·—
116	„ „	5365	„ „ 13·—	„	„ 69745·—
Razem 264 inwalidów przez 12190 tygodni pobrało łączną kwotę					K 138297·—
w roku 1905	246	10996	„ „ „	„	„ 125101·—
„ „ 1904	222	10252	„ „ „	„	„ 106199·—

5. Kosztą pogrzebowe (także odprawa wdowia):

w roku 1906 w	3 wypadkach w rozmaitej wysokości	razem	K 301·20
39	à K 100	„	„ 3900·—
35	à „ 200	„	„ 7000·—
20	à „ 300	„	„ 6000·—
48	à „ 400	„	„ 19200·—
Razem 145 wypadków z ogólną sumą			K 36401·20
w roku 1905	142	„	„ 35889·60
„ „ 1904	174	„	„ 41090·08

6. Zapomoga dla sierot:

w roku 1906	171	dzieciom	za 1827	miesięcy	po K 4—	w kwocie K	7308.—
	361	"	"	3781	"	" 8—	30248.—
		1	dziecku	tytułem	odprawy	"	100.—
Razem	533	dzieciom	za 5608	miesięcy	w ogólnej	sumie	K 37656.—
w roku 1905	500	"	"	5301	"	"	35752.—
"	1904	467	"	4885	"	"	24775.—

Dla większej przejrzystości podajemy poniżej *statystyczne daty* z roku 1906, odnoszące się do scentralizowanych zapomóg:

Do liczby 1: **Ruch w dziale chorych:** Zapomogę otrzymało 3270 zecerów, 597 drukarzy, 127 odlewaczy czcionek, 11 z innych zawodów, zatem razem 4005 członków. Z tych 235 pozostało na funduszu chorych z poprzedniego roku, 3770 świeżo, a 1493 powtórnie zachorowało, co czyni razem 5498 wypadków choroby. — Z funduszu chorych ubyło 569 skutkiem polepszenia się, 4525 wyzdrowiało, 29 przeniesiono w stan inwalidowy, 110 zmarło, 20 chorym wstrzymano zapomogę, a 245 pozostało z końcem roku na funduszu chorych.

Według miesięcy przedstawia frekwencya następujący rezultat:

	chorych	wypadków	dni
Styczeń	605	613	8462
Luty	660	669	9401
Marzec	730	758	11919
Kwiecień	634	656	9663
Maj	684	697	10619
Czerwiec	791	818	14266
Lipiec	840	856	12846
Sierpień	867	886	13566
Wrzesień	820	857	14199
Październik	685	702	9783
Listopad	622	638	9216
Grudzień	680	697	11615
Przeciętnie w roku 1906 na miesiąc .	718	737	11296
" " 1905 " " .	783	801	12376
" " 1904 " " .	789	808	12679

Najwyższa liczba chorych była w roku 1906 w sierpniu, *najniższa* w styczniu.

* * *

Do liczby 2: **Ruch w dziale nie mających zajęcia w miejscu:** Zapomogę otrzymało 1488 zecerów, 378 drukarzy, 23 odlewaczy czcionek, zatem razem 1889 członków. Z tych pozostało na funduszu z poprzedniego roku 191, nowych przybyło 1698, powtórnie bez zajęcia było 2216, razem więc było 4105 wypadków bezkondycjonowania. — Ubyło: do kondycji wstąpiło 3340, udało się w podróż 246, na fundusz chorych przeszło 90, na fundusz inwalidowy przeszedł 1, wypłacono 255, do wojska odeszło 26, zapomogę wstrzymano 10 członkom, a z końcem roku pozostało na funduszu 137.

Koszta przesiedlenia otrzymało 82 zecerów, 23 drukarzy, 1 odlewacz czcionek, razem 106 członków.

Według miesięcy przedstawia frekwencya następujący rezultat:

	Nie mających zajęcia	wypadków	dni	Przesiedlo- nych
Styczeń	435	488	6448	7
Luty	400	438	6699	14
Marzec	399	458	6643	11
Kwiecień	292	355	4125	9
Maj	261	339	3787	11
Czerwiec	299	390	5074	8
Lipiec	328	391	5018	11
Sierpień	479	529	8001	8
Wrzesień	625	751	12646	6
Październik	551	670	9083	8
Listopad	446	554	7334	8
Grudzień	408	575	6045	5
Przeciętnie w roku 1906 na miesiąc .	410	495	6742	9
" " 1905 " " .	434	497	7485	6
" " 1904 " " .	428	499	7613	6

Najwyższa liczba nie mających zajęcia w miejscu była w roku 1906 we wrześniu *najniższa* w maju.

Oprócz pobierających zapomogę z funduszu dla nie mających zajęcia w miejscu była w roku 1906 we wszystkich okręgach Stowarzyszeń, z wyjątkiem Trentino, wielka liczba *wypłaconych i nieuprawnionych do pobierania zapomogi członków bez pracy*, których wykazanie ze względu na rzeczywisty stan bezrobocia i dokładność jest na tem miejscu potrzebne:

Nie pobierających zapomogi było w miejscu					Czas trwania bezrobocia	
w okręgu Stowarzyszenia	wypła- conych	nie mają- cych jeszcze prawa	razem	Procent przeciętnej liczby członków	razem	na będącego bez zajęcia przeciętnie
	członków bez zajęcia				d n i	
Czechy	38	213	251	8·42	11481	45·74
Bukowina	2	12	14	10·14	469	33·5
Dalmacja	1	2	3	4·76	73	24·33
Galicja	26	26	52	6·01	1691	32·51
Karyntya	1	1	2	1·54	83	41·5
Kraina	.	1	1	0·68	14	14
Pobrzeże	4	21	25	6·58	1412	56·48
Morawy	27	45	72	7·99	3885	53·96
Austria niższa	237	314	551	11·03	25184	45·71
Austria wyższa	4	7	11	3·2	532	48·36
Solnogród	1	1	2	1·67	177	88·5
Śląsk	1	4	5	1·83	506	101·2
Styrya	8	2	10	1·91	376	37·6
Tyrol-Vorarlberg . . .	2	5	7	2·45	437	62·43
Trentino	.	.	.	.	.	.
Razem	352	654	1006	8·24	46320	46·04

Jeżeli cyfry powyższej tabeli dodamy do tych, które odnoszą się do stanu pobierających wsparcie, wtedy otrzymamy rzeczywistą liczbę będących bez zajęcia w miejscu. *Suma* ta przedstawia się następująco:

	nie mających zajęcia w miejscu	w procentach na przeciętną liczbę członków	razem dni	Czas trwania bezrobocia podzielony na liczbę nie ma- jących zajęcia członków przypadło dni	
				liczbę	przeciętną liczbę
w roku 1906.	2895	23·71	127223	43·95	10·42
" " 1905.	3030	25·91	152168	50·22	13·01
" " 1904.	2788	24·78	149950	53·79	13·33

Jeżeli *ogólną sumę dni bezrobocia* zamienimy na lata (licząc 300 dni roboczych na rok), otrzymamy rzeczywisty *procent bezrobocia* jak następuje:

	dni bezrobocia		lata lub całorocznie bezkond. w miejscu	w procentach na prze- ciętną liczbę członków
w roku 1906.	127223	=	418	3·42
" " 1905.	152168	=	507	4·34
" " 1904.	149950	=	500	4·44

* * *

Do liczby 3: *Ruch w dziale nie mających zajęcia w podróży*: Otrzymało zapomogę w roku 1906: 1067 zecerów, 222 drukarzy, 21 odlewczy czcionek, razem zatem 1310 członków. Odbyli oni ogółem 2332 tur podróży, z czego 8 tur rozpoczęto w poprzednim roku, dalej przedsięwzięto tur 457 z austriackich miejsc pracy, 155 przez pozostających bez zajęcia w miejscu i 156 przez takich, którzy zachorowali podczas podróży, wyzdrowieli, 1 po powrocie z wojska, następnie od granic z Węgier 391, z Kroacji 49, z Niemiec 942, z Włoch 88, ze Szwajcaryi 80 i z Bośni 5.

Kondycję otrzymali podróżni w 320 wypadkach; poza granice podróży udali się: do Węgier 364 razy, do Kroacji 30, do Niemiec 1024, do Włoch 90, do Szwajcaryi 107 razy, do Bośni 2 razy, zatrzymywało się bez kondycji na miejscu 185, zachorowało 91, do wojska odeszło 3, zapomogę wstrzymano 1, wypłacono 2, podczas gdy z końcem roku 12 pozostawało w podróży, a 101 ukończyło podróż bez zawiadomienia. (Z tych ostatnich większość zapewne wstąpiła do kondycji).

Co do przynależności do Związku dzielą się wspierani podróżni, czas trwania ich podróży w Austrii, oraz wypłacona im zapomoga podróżna, jak następuje:

Członkowie	Z w i ą z k u	Dni podróży	Kwota zapomóg	
			K	h
23	Niemiecka Szwajcarya	300	360	.
3	Francuska Szwajcarya	31	37	20
.	Włoska Szwajcarya	.	.	.
505	Niemcy	10597	12716	40
7	Alzacya-Lotaryngia	174	208	80
448	Austria	9996	11995	20
230	Węgry	6238	7485	60
34	Kroacya	1168	1401	60
23	Serbia	635	762	.
.	Bułgaria	.	.	.
2	Rumunia	34	40	80
4	Bośnia	57	68	40
3	Włochy	19	22	80
1	Francya	1	1	20
.	Luksemburg	.	.	.
.	Belgia	.	.	.
21	Dania	403	483	60
4	Norwegia	146	175	20
1	Szwecya	37	44	40
1	Finlandya	1	1	20
1310	Razem	29837	35804	40

Z 448 członków Związku austriackiego było 67 ze Stowarzyszenia w Czechach, 13 z Bukowiny, 6 z Dalmacyi, 26 z Galicyi, 14 z Karyntyi, 3 z Krainy, 7 z Pobrzeża, 34 z Morawy, 158 z Austrii niższej, 22 z Austrii wyższej, 12 z Solnogrodu, 16 ze Śląska, 31 ze Styryi, 21 z Tyrolu-Vorarlbergu i 18 z Trentino.

Frekwencya we wszystkich 53 stacyach płatniczych przedstawia się według miesięcy następująco:

	Podróżnych	frekwencya na stacyach płatn.	dni podróży
Styczeń	55	129	443
Luty	82	171	570
Marzec	130	388	1442
Kwiecień	183	452	1765
Maj	275	765	2968
Czerwiec	292	832	3194
Lipiec	378	1121	4200
Sierpień	474	1466	5613
Wrzesień	379	1106	4233
Październik	258	753	2779
Listopad	175	499	1798
Grudzień	98	208	832
Przeciętnie w roku 1906 na miesiąc . .	232	658	2487
" " 1905 " " . . .	267	763	3027
" " 1904 " " . . .	273	769	2989

Najstabszym miesiącem odnośnie do frekwencji podróżnych i czasu trwania podróży był w roku 1906 miesiąc styczeń, najruchliwszym miesiąc sierpień.

* * *

Powracając do wyników z roku 1906, otrzymamy *ogólny obraz rozmiarów bezrobocia* u drukarzy austriackich w tym roku, zestawivszy daty statystyczne cyfr 1—3 w sposób następujący:

W roku 1906 było bez zajęcia	członków	w procentach na przeciętną liczbę członków	Czas trwania bezrobocia		w procentach na przeciętną liczbę członków
			dni	przemienione na lata = całorocznie bez zajęcia	
z powodu słabości	4005	32·81	135555	372	3·05
w miejscu (wspieranych)	1889	15·47	80903	270	2·21
„ (niewspieranych)	1006	8·24	46320	155	1·27
w podróży (wspieranych)	1310	10·73	29837	100	0·82
Razem	8210	67·25	292615	897	7·35
w roku 1905	8735	74·69	337010*	1035	8·85
„ 1904	8559	76·08	337977	1037	9·22

* Błąd w cyfrze z zeszłorocznego sprawozdania został tu poprawiony.

* * *

Do cyfry 4: *Ruch w dziale stale niezdolnych do pracy (inwalidów)*: Na początku roku 1906 było 222 (159 zecerów, 50 drukarzy, 9 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów) pobierających zapomogę; świeżo przybyło 42 (35 zecerów, 6 drukarzy, 1 odlewacz czcionek, razem było zatem 264 (194 zecerów, 56 drukarzy, 10 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów). — Ubyło 26 inwalidów, a to 2 skutkiem odzyskania zdolności do pracy i 24 wskutek śmierci (20 zecerów, 6 drukarzy). — Na funduszu pozostało 238 (174 zecerów, 50 drukarzy, 10 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów).

Co do *wieku przyjętych* w roku 1906 na fundusz inwalidowy 42 członków, skonstatowano:

u 1 członka	wiek 26 lat	u 2 członków	wiek 54 lat
„ 1 „	„ 30 „	„ 1 członka	„ 55 „
„ 1 „	„ 33 „	„ 2 członków	„ 57 „
„ 1 „	„ 35 „	„ 1 członka	„ 60 „
„ 1 „	„ 36 „	„ 3 członków	„ 61 „
„ 1 „	„ 38 „	„ 3 „	„ 62 „
„ 1 „	„ 41 „	„ 2 „	„ 63 „
„ 1 „	„ 45 „	„ 1 członka	„ 64 „
„ 1 „	„ 46 „	„ 1 „	„ 66 „
„ 1 „	„ 48 „	„ 4 członków	„ 67 „
„ 1 „	„ 49 „	„ 1 członka	„ 68 „
„ 1 „	„ 50 „	„ 3 członków	„ 72 „
„ 1 „	„ 51 „	„ 4 „	„ 73 „
„ 1 „	„ 53 „		

Przeciętny wiek tych członków przy przejściu w stan inwalidowy był zatem: 56·8 lat (w roku 1905: 55·9 lat, w roku 1904: 54·4 lat).

Jako *przyczynę przejścia w stan inwalidowy* stwierdzono:

Zwyrodnienie starcze . . . w 20 wypadk.	Paraliż kończyn dolnych . . w 1 wypadk.
Cierpienia oczne „ 3 „	Krwawienie płucne „ 1 „
Zatrucie ołowiem chroniczne „ 2 „	Gruźlica płuc „ 5 „
Chroniczne zapal. oskrzeli „ 1 „	Rak przewodu pokarmow. . . „ 1 „
Cierpienia umysłowe „ 1 „	Reumatyzm „ 3 „
Choroby serca „ 2 „	Cierpienia mleczna paciesz. „ 1 „
Próchnienie kości „ 1 „	

U 12 inwalidów były oprócz wymienionych tu chorób jeszcze inne cierpienia przyczyną przejścia w stan inwalidowy.

26 inwalidów, którzy ubyli w roku 1906, *pobrało zapomogę* razem przez 5033 tygodnie, a mianowicie po jednym z nich przez 15, 16, 19, 21, 27, dwóch przez 35, po jednym przez 37, 46, 49, 69, 91, 98, 106, 109, 126, 147, 260, 261, 305, 369, 425, 445, 534, 535 i 853 tygodnie, *przeciętnie* zatem przez 194 tygodnie = 3·73 lat. — (Inwalidzi, którzy w r. 1905 ubyli, pobierali zapomogę przeciętnie przez 392 lat; ci zaś, którzy ubyli w r. 1904, pobierali zapomogę przez 503 lat).

Ze zmarłych w roku sprawozdawczym 24 inwalidów osiągnęło wiek: po jednym z nich 33, 34, 42, 43, 46, 49, 51, 53, 55, 59, 61 lat, trzech po 62, po jednym 64, 66, 69, 71, 72 lat, dwóch po 75 i 78 lat, dalej jeden 89 lat, wszyscy razem osiągnęli zatem przeciętny wiek 60·4 lat (w roku 1905: 61·2 lat, w roku 1904: 66·8 lat).

Do cyfry 5: Koszta pogrzebowe w roku 1906 wypłacono za 114 zecerów, 20 drukarzy, 7 odlewczy czcionek, 4 z innego zawodu, razem zatem za 145 członków.

Zapomogę tę wypłacono, w myśl uchwał Zjazdów, w 88 wypadkach ślubnej żonie zmarłego, w 3 wypadkach nieslubnej, w 10 wypadkach dzieciom, w 31 wypadkach rodzicom, w 7 wypadkach rodzeństwu, w 1 wypadku innym pozostałym, a w 5 wypadkach zarządy Stowarzyszeń same zajęły się pogrzebaniem zmarłych członków.

Z pośród 145 zmarłych znajdowało się bezpośrednio przed śmiercią 110 na funduszu chorych, 24 na funduszu inwalidów, a 11 zmarło nagle.

Jako przyczynę śmierci stwierdzono:

Zwyrodnienie starcze	w 7 wypadk.	= 4·83 %	wszystkich wypadk. śmierci
Cierpienia pęcherza i nerek	9	= 6·2 %	" " "
Krwiotoki	2	= 1·38 %	" " "
Zakażenie krwi	1	= 0·69 %	" " "
Zapalenie opłucnej	1	= 0·69 %	" " "
Cierpienia kiszek i żołądka	2	= 1·38 %	" " "
Zamarznięcie	1	= 0·69 %	" " "
Kamienie żółciowe	1	= 0·69 %	" " "
Zwapnienie naczyń krwionośnych	2	= 1·38 %	" " "
Choroby mózgu i mleczajacierz	11	= 7·58 %	" " "
Choroby serca	6	= 4·14 %	" " "
Nowotwory rakowe	2	= 1·38 %	" " "
Cierpienia nerek	2	= 1·38 %	" " "
Rozedma płucna	1	= 0·69 %	" " "
Zapalenie płuc	2	= 1·38 %	" " "
Obrzęk płuc	1	= 0·69 %	" " "
Nowotwór	1	= 0·69 %	" " "
Udar mózgowy	2	= 1·38 %	" " "
Samobójstwo	5	= 3·45 %	" " "
Gruźlica	83	= 57·24 %	" " "
Tyfus	3	= 2·07 %	" " "

Odnośnie do wieku zmarłych stwierdzono następujące daty:

u 3 członk. 19 lat	u 4 członk. 38 lat	u 3 członk. 55 lat
" 2 " 20 "	" 3 " 39 "	" 1 " 57 "
" 2 " 21 "	" 3 " 40 "	" 2 " 58 "
" 6 " 22 "	" 2 " 41 "	" 3 " 59 "
" 8 " 23 "	" 3 " 42 "	" 1 " 60 "
" 2 " 24 "	" 6 " 43 "	" 2 " 61 "
" 4 " 25 "	" 7 " 44 "	" 4 " 62 "
" 7 " 26 "	" 2 " 45 "	" 1 " 63 "
" 2 " 27 "	" 5 " 46 "	" 3 " 64 "
" 5 " 28 "	" 3 " 47 "	" 2 " 65 "
" 1 " 29 "	" 3 " 48 "	" 1 " 66 "
" 3 " 30 "	" 2 " 49 "	" 1 " 69 "
" 3 " 31 "	" 2 " 50 "	" 1 " 71 "
" 2 " 32 "	" 5 " 51 "	" 2 " 72 "
" 2 " 33 "	" 1 " 52 "	" 2 " 75 "
" 4 " 34 "	" 2 " 53 "	" 2 " 78 "
" 2 " 37 "	" 2 " 54 "	" 1 " 89 "

Przeciętny wiek zmarłych w roku 1906 wynosił 42·02 lat (zmarłych w roku 1905 39·92 lat, a w roku 1904: 41·59 lat).

Nie biorąc w rachubę 24 inwalidów, znajdujących się wśród 145 zmarłych, okaże się u 121 zmarłych czynnych członków przeciętny wiek 38·38 lat (w r. 1905: 36·23 lat, w roku 1904: 37·32 lat).

Do cyfry 6: Ruch w dziale sierot: Z poprzedniego roku pozostało 437 sierot (143 z zapomogą w kwocie 4 K miesięcznie, 294 z zapomogą 8 K miesięcznie); nowych przybyło 95 (28 po 4 K miesięcznie, 67 po 8 K miesięcznie, 1 odprawa 100 K); razem zatem było 532 sierot (171 po 4 K, 361 po 8 K i 1 odprawa 100 K). Ubyło 56 sierot (12 po 4 K miesięcznie, 43 po 8 K miesięcznie i 1 odprawa 100 K); z tych do publicznego zakładu wychowawczego wstąpiło 2, zmarło 3, wypłaconych zostało 50, odprawę otrzymała 1. — Na funduszu dla sierot pozostało z końcem roku 477 sierot (159 z zapomogą po 4 K miesięcznie, 318 z zapomogą po 8 K miesięcznie).

Kwota rozliczeń, przypadająca na członka płaćącego:

I. kwartał 1906	tygodniowo 104·8567 h
II. " 1906	przeciętnie 103·1985 "
III. " 1906	" 131·0518 "
IV. " 1906	" 99·0546 "

12. Wyniki rozliczeń

scentralizowanych zapomóg w roku 1906.

Kwoty rozliczeń w dawniejszych latach:

W roku 1905	przeciętnie tygodniowo 120·7449 h
" 1904	" 118·0111 "
" 1903	" 116·64 "

Stowarzyszenie	Kwartał	Wydatki na rachunek centralizacji	Po rozliczeniu wypadło na Stowarzyszenie	R ó ż n i c a				Porównawszy wszystkie cztery kwartały, miało Stowarzyszenie nadpłacić otrzymać zwrotu
				ze Stowarzyszenia do kasy Związku		z kasy Związku do Stowarzyszenia		
				do zapłaćenia				
				K	K	K	K	
Czechy	I.	34405·20	30672·68	7138·48	3732·52	3732·52	22780·59	4199·78
	II.	32627·—	39765·48	7563·64	·	·		
	III.	39776·20	47339·84	11810·99	26513·11	·		
	IV.	34668·40	46479·39	164257·39	·	·		
Bukowina	I.	1165·—	1769·98	604·98	·	·	2299·09	·
	II.	1404·60	1694·52	289·92	·	·		
	III.	1501·40	2141·38	639·98	·	·		
	IV.	953·40	1717·61	764·21	2299·09	·		
Dalmacya	I.	555·40	706·73	151·33	·	·	294·34	·
	II.	698·20	678·01	285·32	20·19	20·19		
	III.	714·60	999·92	·	435·65	122·12		
	IV.	889·80	767·68	3152·34	·	·		
Galicja	I.	9801·40	11201·84	1400·44	·	·	7370·79	·
	II.	8869·20	10639·77	1770·57	2690·56	2690·56		
	III.	15915·—	13224·44	·	3171·01	4680·23		
	IV.	14783·80	10103·57	45169·62	·	·		
Karyntya	I.	1227·—	1717·55	490·55	·	·	634·15	·
	II.	1633·—	1593·38	·	89·62	89·62		
	III.	2244·—	2031·30	395·92	886·47	212·70		
	IV.	1184·—	1579·92	6922·15	·	·		
Kraina	I.	1275·60	1972·35	696·75	·	·	2458·24	·
	II.	1708·80	1865·83	157·03	·	·		
	III.	1650·—	2372·04	722·04	·	·		
	IV.	1001·60	1884·02	882·42	2458·24	·		
Pobrzeże	I.	5001·20	4831·80	·	·	160·40	1797·10	1797·10
	II.	5656·40	4659·41	·	·	996·99		
	III.	6587·40	6156·81	·	·	430·59		
	IV.	4928·—	4727·88	20375·90	·	200·12		

Morawy	I. 11029·20 II. 13028·60 III. 10516·80 IV. 14948·—	55522·60	10581·09 11388·99 13862·66 11996·50	47829·24	2223·72	448·11 1639·61 2654·14 2951·50	7693·37	7693·36
Austria niższa.....	I. 62631·20 II. 61057·60 III. 78510·50 IV. 67070·80	271270·10	64854·92 61227·67 77298·28 59830·96	263211·83	2223·72	1829·93 1212·22 7239·84	10281·99	8058·27
Austria wyższa.....	I. 4586·20 II. 5113·40 III. 6562·80 IV. 4559·80	20822·20	4437·53 4443·73 5533·— 4303·92	18718·18	286·41	148·67 669·67 1029·80 255·88	2104·02	2104·02
Solnógód.	I. 1277·— II. 2470·80 III. 3437·80 IV. 2209·80	9395·40	1563·41 1592·35 1991·98 1413·51	6561·25	286·41	878·45 1445·82 796·29	3120·56	2834·15
Śląsk	I. 1946·60 II. 3469·20 III. 2958·80 IV. 2783·20	11157·80	3506·41 3448·89 4497·69 3549·13	15002·12	1559·81	20·31	20·31	3844·32
Styrya.....	I. 7936·10 II. 9341·60 III. 8503·40 IV. 6233·20	32014·30	6333·34 6290·98 8298·20 6738·69	27661·21	505·49	1602·76 3050·62 205·20	4858·58	4353·09
Tyrol-Vorarlberg.....	I. 2627·40 II. 3433·80 III. 5508·20 IV. 2738·40	14307·80	3690·96 3667·67 4563·22 3498·61	15423·46	1063·56 233·87	944·98	944·98	1112·66
Trentino	I. 3082·80 II. 1174·60 III. 832·80 IV. 528·—	5618·20	468·71 674·92 902·94 794·42	2840·99	760·21	2614·09 499·68	3113·77	2777·21
Razem.....	I. 148547·30 II. 153086·80 III. 191219·70 IV. 159480·20	652934·—	148309·30 153631·60 191213·70 159385·81	652540·41	8477·55 9389·87 10820·01 16151·59	8715·55 9045·07 10826·01 16245·98	45432·61	33816·98
Pokryto przez zwroty udzielo- nych zapomóg.....	I. 238·— II. 55·20 III. 6·— IV. 94·39	—393·59	238·— 55·— 6·— 94·59	—	238·— 55·— 6·— 94·59	—	+393·59	—
Rozdzielono zatem.....		652540·41			45432·61		33816·98	

13. Stan miesięczny scentralizowanych zapomóg w ostatnich trzech latach.

Rodzaj wsparcia	W roku			W roku		
	1906	1905	1904	1906	1905	1904
	Styczeń			Lipiec		
	K	K	K	K	K	K
Bezkondycyjni w podróży	531·60	944·40	1231·20	5040·—	7316·40	6560·40
Bezkondycyjni w miejscu	12896·—	13984·—	12000·—	10036·—	13748·—	15020·—
Przesiedleni	354·—	250·—	196·—	538·—	366·—	252·—
Chorzy	14693·40	22953·60	24112·40	22638·60	28226·20	36396·—
Inwalidzi	10416·—	9139·—	9318·—	10599·—	11974·—	10161·—
Koszta pogrzebowe . . .	2200·—	3540·—	3953·06	3500·—	1200·—	2645·40
Sieroty	3000·—	2872·—	2046·—	3384·—	2948·—	2275·—
Suma miesięczna.	44091·—	53683·—	52856·66	55735·60	65780·60	73309·80
	Luty			Sierpień		
Bezkondycyjni w podróży	684·—	976·80	1106·40	6735·60	7639·20	7376·40
Bezkondycyjni w miejscu	13398·—	11618·—	9242·—	16002·—	15952·—	15412·—
Przesiedleni	759·—	336·—	252·—	468·—	456·—	413·—
Chorzy	16361·40	21577·80	20805·60	23970·60	25293·—	28743·60
Inwalidzi	10449·—	9364·—	7860·—	10604·—	9704·—	8136·—
Koszta pogrzebowe . . .	3700·—	3400·—	3799·10	136·8·10	270·—	2514·04
Sieroty	2992·—	2896·—	1890·—	3188·—	3000·—	1983·—
Suma miesięczna.	48343·40	50168·60	44955·10	62336·30	64744·20	64678·04
	Marzec			Wrzesień		
Bezkondycyjni w podróży	1730·40	1554·—	1543·20	5079·60	6618·—	5970·—
Bezkondycyjni w miejscu	13286·—	9816·—	9722·—	25292·—	26220·—	21684·—
Przesiedleni	391·—	238·—	98·—	298·—	208·—	474·—
Chorzy	20798·40	21021·80	22983·60	24967·20	2673·4	22924·40
Inwalidzi	13238·—	9318·—	7815·—	13387·—	12071·—	8086·—
Koszta pogrzebowe . . .	3593·10	3700·—	3820·—	1000·—	3200·—	2734·—
Sieroty	3076·—	3100·—	1935·—	3124·—	3012·—	2046·—
Suma miesięczna.	56112·90	48747·80	47916·80	73147·80	78113·—	63918·40
	Kwiecień			Październik		
Bezkondycyjni w podróży	2118·—	2784·—	2064·—	3334·80	3355·20	3889·20
Bezkondycyjni w miejscu	8250·—	13336·—	11338·—	18166·—	21028·—	27698·—
Przesiedleni	499·—	166·—	308·—	462·—	142·—	350·—
Chorzy	16905·—	24448·20	26523·60	17218·80	17433·60	23777·20
Inwalidzi	10642·—	11849·—	9931·—	10709·—	10019·—	10252·—
Koszta pogrzebowe . . .	3300·—	4949·60	6350·18	3200·—	1300·—	650·50
Sieroty	3076·—	3044·—	2088·—	3188·—	2908·—	2148·—
Suma miesięczna.	44790·—	60576·80	58602·78	56278·60	56185·80	71764·90
	Maj			Listopad		
Bezkondycyjni w podróży	3561·60	4431·60	4186·80	2157·60	1519·20	2648·40
Bezkondycyjni w miejscu	7574·—	10968·—	11392·—	14668·—	16402·—	18738·—
Przesiedleni	469·—	494·—	210·—	320·—	168·—	406·—
Chorzy	18667·20	18664·20	22976·—	16189·20	15671·40	18089·60
Inwalidzi	10726·—	9499·—	8008·—	10681·—	10063·—	8283·—
Koszta pogrzebowe . . .	4400·—	3500·—	3340·—	2100·—	1400·—	3200·—
Sieroty	3080·—	3048·—	2064·—	3172·—	3016·—	2091·—
Suma miesięczna.	48477·80	50604·80	52176·80	49287·80	48239·60	53456·—
	Czerwiec			Grudzień		
Bezkondycyjni w podróży	3832·80	5738·40	4680·—	998·40	717·60	1788·—
Bezkondycyjni w miejscu	10148·—	11690·—	11626·—	12090·—	14870·—	18342·—
Przesiedleni	376·—	222·—	252·—	205·—	402·—	292·—
Chorzy	25042·20	19503·—	25827·20	20378·40	19160·40	24844·40
Inwalidzi	13376·—	9499·—	8140·—	13470·—	12602·—	10209·—
Koszta pogrzebowe . . .	4440·—	4000·—	2200·—	3600·—	3000·—	2783·80
Sieroty	3204·—	2996·—	1980·—	3172·—	2912·—	2229·—
Suma miesięczna.	60419·—	53648·40	54705·—	53913·80	53661·—	60988·20

14. Zestawienie porównawcze

kwot zapomogowych scentralizowanych z wypłaconemi *faktycznie* przez Stowarzyszenia związkowe w roku 1906.

Stowarzyszenie z w i ą z k o w e															Wszystkie Stowarzy- szenia razem	
Zapomoge scentralizo- waną wypłacono	Czechy	Bułkowiina	Dalmacja	Galicya	Karyntyja	Kraina	Pobrzeże	Morawy	Austria niższa	Austria wyższa	Solnograd	Śląsk	Styrya	Tyrol- Vorarlberg	Trentino	Koron
Bezcond. w podróży	4384·80	73·20	54·—	705·80	1825·20	1052·40	1084·80	2090·40	7375·20	4244·40	2919·60	710·40	4176·—	4758·—	349·20	35804·40
Bezcond. w miejscu	30988·—	760·—	796·—	15016·—	1576·—	204·—	40·8·—	14302·—	76390·—	3592·—	1040·—	1474·—	5544·—	2214·—	3842·—	161806·—
Prziesiedlo- nym.....	1324·—	98·—	185·—	266·—	112·—	130·—	40·—	756·—	966·—	294·—	154·—	20·—	—	500·—	294·—	5139·—
Chorym . .	52218·—	3385·20	1407·—	20271·60	1693·80	2529·60	10306·20	23044·20	97819·80	3883·80	2191·80	4013·40	10321·20	4075·80	669·—	237830·40
Inwalidom	34694·—	416·—	—	8441·—	169·—	1092·—	4698·—	9626·—	55459·—	6760·—	2306·—	3692·—	8240·—	2288·—	416·—	138297·—
Koszta po- grzebowe .	8300·—	100·—	200·—	2540·—	600·—	100·—	800·—	2400·—	17468·10	1200·—	400·—	400·—	1893·10	—	—	36401·20
Sierotom .	9568·—	192·—	216·—	2128·—	312·—	528·—	1176·—	3304·—	15792·—	848·—	384·—	848·—	1840·—	472·—	48·—	37656·—
Razem . .	141476·80	5024·40	2858·—	49369·40	6288·—	5636·—	22173·—	55522·60	271270·10	20822·20	9395·40	11157·80	32014·30	14307·80	5618·20	652934·—
Faktycznie wypłacono (zob. str. 45)	172702·89	5024·40	2858·—	49609·40	6476·50	6020·—	23269·72	65219·40	274601·10	24354·20	9999·40	11494·60	33784·30	14368·40	5621·20	705403·51
Zatem Stow. wypłaciły na własny rachun- ek więcej	31226·09	·	·	240·—	188·50	384·—	1096·72	9696·80	3331·—	3532·—	604·—	336·80	1770·—	60·60	3·—	52469·51
w r. 1906 .	34117·19	100	20·—	160·—	42·60	349·24	1028·95	8463·50	4732·—	3074·—	891·—	364·60	2264·40	71·06	3·—	55681·54
w r. 1905 .	35898·88	·	65·—	400·—	53·40	763·12	1036·40	7998·80	6287·—	1839·—	1362·34	952·50	2951·—	103·08	1·20	59711·72

III. Pogląd

na ogólny obrót funduszków Stowarzyszeń związkowych
od czasu ich założenia.

Poniżej zamieszczamy krótki przegląd świadczeń naszej organizacji od czasu założenia poszczególnych Stowarzyszeń związkowych aż do chwili obecnej.

15 Stowarzyszeń związkowych, z których po jednym istnieje lat 64, 58, 57, 50, 44, 43, 42 i 41, cztery po lat 38 każde, dalej po jednym lat 34, 32 i 9 — miało w tym czasie ogólnego obrotu K 31.558.169·30, to jest:

**Trzydzieści jeden milionów pięćset pięćdziesiąt ośm tysięcy sto sześćdziesiąt dziewięć koron
30 halerzy.**

Co do *natury* jakoteż *stosunku procentowego zwyczajnych przychodów i wydatków* wszystkich Stowarzyszeń od czasu ich założenia, dają wyjaśnienia następujące cyfry:

Było *przychodów*:

			w procentach wszystkich przychodów
wkłádki członków	K	13736644·90	= 82·47
wpisowe	"	205633·33	= 1·23
odsetki	"	1370370·42	= 8·23
inne wpływy	"	1343056·47	= 8·07
Razem...	K	16655705·12	= 100

Było *wydatków*:

			w procentach wszystk. wydatków lub wszystk. przychodów
na zapomogi	K	10978290·43	= 73·67 65·91
" kształcenie ... "	"	908269·42	= 6·09 5·45
" administrację. "	"	1178054·47	= 7·9 7·07
" organizację... "	"	424463·06	= 2·84 2·55
inne wydatki	"	1413386·80	= 9·5 8·49
Razem	K	14902464·18	= 100 89·47

Z końcem roku 1906 majątek Stowarzyszeń, wynoszący K 1,753.240·94, stanowi przeto 10·53% wszystkich przychodów. (Szczegółowy wykaz majątku patrz str. 40).

Wyszczególnienie obrotu kasowego.

a) Przychody.

Stowarzyszenie	Rok założenia	wkłádki członków		wpisowe		odsetki od kapitału		rózne (wraz z kwotami wyrówna- nia)		Razem	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	1862	3169753	77	45560	04	172548	69	143567	36	3531429	86
Bukowina	1865	91139	86	2539	92	15485	88	15920	96	125086	62
Dalmacja	1874	41326	90	656	50	1607	99	11704	87	55296	25
Galicja 1875, wzgl.	1857	748565	66	20250	90	64759	95	123563	84	957140	35
Karyntya	1868	129379	03	3010	30	23680	42	39970	09	196039	84
Kraina	1868	146998	30	7519	94	29222	06	31721	07	215461	37
Pobrzeże	1868	290548	95	2374	10	22304	39	69594	14	384821	58
Morawy	1863	905000	23	26266	80	123726	80	109140	02	1164133	85
Austria niższa .	1842	6527251	58	76866	79	644956	93	467830	72	7716906	02
Austria wyższa .	1868	395332	94	3486	16	43272	24	62590	74	504682	08
Solnogród	1849	128771	52	1789	08	38004	97	73038	61	241604	18
Śląsk	1864	252908	66	5607	80	46767	97	25541	58	330826	01
Styrya	1848	601689	28	6719	--	118012	36	90625	15	817045	79
Tyrol - Vorarlberg	1872	268893	42	2812	--	25140	74	69224	62	366070	78
Trentino	1898	39084	80	174	--	879	03	9022	70	49160	53
Razem		13736644	90	205633	33	1370370	42	1343056	47	16655705	12

b) Wydatki.

Stowarzy- szenie	na zapomogi		na kształ- cenie (biblioteka, wykłady, organ Sto- warz. itd.)		na admini- strację (pensye, re- muneracye, hon. dla lek. druki itd.)		na organi- zacyę (koszta de- legacyj, kong., wkład. związk. itd.)		inne wydatki (wraz z kwotami wyrówna- nia)		Razem	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy . . .	2217437	66	176285	27	286948	60	107049	14	462816	—	3250536	67
Bukowina . .	56977	38	6268	29	16321	06	5342	84	17837	64	102747	21
Dalmacya . .	31168	58	3548	04	4848	31	2869	26	11818	06	54252	25
Galicja . . .	662264	94	30730	60	79449	21	28274	27	120547	83	921266	85
Karyntya . .	104615	90	12567	35	15653	40	5936	61	26459	16	165232	42
Kraina . . .	112583	97	23882	77	13614	52	5878	47	22942	25	178901	98
Pobrzeże . .	244005	03	12505	98	24029	45	11419	92	53766	70	345727	08
Morawy . . .	754572	44	84232	46	85920	91	31411	81	97216	04	1053353	66
Austr. niż.	5322598	77	429892	01	498459	20	157888	65	379838	35	6787676	98
Austr. wyż.	315062	44	43582	49	30238	75	15703	58	40193	11	444780	37
Solnogród . .	170922	36	11015	11	8288	36	4842	44	17918	27	212986	54
Śląsk	188721	46	26076	99	24993	35	13567	53	34047	62	287406	95
Styrya	527325	98	30592	27	68430	60	17947	76	83601	35	727897	96
Tyrol-Vor.	241213	48	15957	12	17104	85	13687	14	35624	65	323587	24
Trentino . .	28820	04	1132	67	3753	90	2643	64	9759	77	46110	02
Razem . .	10978290	43	908269	42	1178054	47	424463	06	1413386	80	14902464	18

c) Wyszczególnienie zapomóg.

Stowarzyszenie	1. Chorym		2. Nie mającym zajęcia				3. inwalidom	
			w miejscu wraz z koszt. przes.		w podróży			
	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	870437	70	530886	90	110032	66	355500	—
Bukowina	33957	52	10002	40	1538	96	5164	70
Dalmacya	18212	80	8561	—	841	24	672	—
Galicja	284753	78	103893	26	11526	90	116751	—
Karyntya	44016	08	15275	40	30714	50	4427	—
Kraina	55977	11	7730	90	16019	96	16222	—
Pobrzeże	120712	04	48403	92	14190	62	29153	—
Morawy	384725	10	150689	86	51583	34	77410	50
Austria niższa	2487758	86	1137466	46	169555	04	889975	90
Austria wyższa	118576	94	43979	70	72522	52	47064	—
Solnogród	50077	42	14786	80	47398	46	30933	34
Śląsk	83277	70	32740	94	15736	58	32751	—
Styrya	256345	44	48829	62	68648	20	97959	64
Tyrol-Vorarlberg	93294	02	32980	82	78380	64	22015	—
Trentino	13037	60	11962	—	2268	84	888	—
Razem	4915160	11	2198189	98	690958	46	1726887	08

Stowarzyszenie	4. Koszta pogrzebowe		5. Sierotom		6. Inne zapomogi		Razem (o 1 do 6)	
	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	112452	—	111368	50	126759	90	2217437	66
Bukowina	2630	—	1917	—	1766	80	56977	38
Dalmacya	2152	30	500	—	229	24	31168	58
Galicja	59416	—	7769	—	78155	—	662264	94
Karyntya	4547	42	4236	—	1399	50	104615	90
Kraina	7586	40	5738	—	3309	60	112583	97
Pobrzeże	12594	—	7852	—	11099	45	244005	03
Morawy	47857	78	29509	—	12796	86	754572	44
Austria niższa	264875	39	213556	—	159411	12	5322598	77
Austria wyższa	16663	28	7984	—	8272	—	315062	44
Solnogród	6140	34	1828	—	19758	—	170922	36
Śląsk	10833	96	9727	50	3653	78	188721	46
Styrya	24222	14	12076	—	19244	94	527325	98
Tyrol-Vorarlberg	7732	38	4415	33	2395	29	241213	48
Trentino	500	—	129	—	34	60	28820	04
Razem	580203	39	418605	33	448286	08	10978290	43

IV. Wykaz

Związków zagranicznych, pozostających z naszym Związkiem w stosunku wzajemności.

1. Belgia: „*Fédération typographique Belge*“ w Brukseli. Umowa istnieje od 1 stycznia 1904 i obejmuje tylko: zapomogę podróżną.
2. Bośnia: „*Typographenverein für Bosnien und Herzegowina*“ w Sarajewie. Umowa istnieje od 1 stycznia 1907 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.
3. Bułgaria: „*Blgarsko tipografsko družestvo*“ w Zofii. Umowa istnieje od 23 września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, wreszcie kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.
4. Dania: „*Dansk Typografforbund*“ w Kopenhadze. Umowa istnieje od 1 września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i podróży.
5. Niemcy: „*Verband der deutschen Buchdrucker*“ w Berlinie. Umowa istnieje od 1 listopada 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.
6. Finlandya: „*Finska Typografförbundet*“ w Helsingforsie. Umowa istnieje od 25 września 1903 i obejmuje: Zapomogę w podróży, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.
7. Francja: „*Fédération française des Travailleurs du livre*“ w Paryżu. Umowa istnieje od 1 stycznia 1904 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w podróży.
8. Włochy: „*Federazione Italiana fra i lavoratori del libro*“ w Mediolanie. Umowa istnieje od 1 lipca 1905 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych.
9. Kroatya: „*Hrvatsko tipografsko društvo za Hrvatsku i Slavoniju*“ w Zagrzebiu. Umowa istnieje od 1 września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla chorych w miejscu i podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.
10. Luksemburg: „*Luxemburger Buchdruckerverein*“ w Luksemburgu. Umowa istnieje od 1 września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.
11. Norwegia: „*Norsk Centralforening for Bogtrykkere*“ w Chrystyanii. Umowa istnieje od 25 września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i podróży.
12. Rumunia: „*Societate generala de ajutor reciproc a lucratorilor tipografi din România*“ w Bukareszcie. Umowa istnieje od 1 września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.
13. Szwecja: „*Svenska Typografförbundet*“ w Sztokholmie. Umowa istnieje od 22 października 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu.
14. Szwajcarya (niemiecka): „*Schweizerischer Typographenbund*“ w Bernie. Umowa istnieje od 1 września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.
15. Szwajcarya (włoska): „*Federazione Ticinese fra i lavoratori del libro*“ w Lugano. Umowa istnieje od 1 stycznia 1904 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w podróży.
16. Szwajcarya (romańska): „*Fédération des Typographes de la Suisse romande*“ w Genewie. Umowa istnieje od 11 września 1905 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów i kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.
17. Serbia: „*Družina tipografskih radnika u Srbiji*“ w Belgradzie. Umowa istnieje od 1 września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkon-

dycyjnych w miejscu, kosza przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosza pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

18. Węgry: „Unterstützungsverein der Buchdrucker und Schriftgiesser Ungarns“ w Budapeszcie. Umowa istnieje od 1 października 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosza pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot. — Z tem Stowarzyszeniem zawarto jeszcze następujący specjalny układ: „Przybywający z Węgier członkowie muszą nadto wykazać się, że należeli również do Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech i obowiązkom swoim względem tegoż aż do dnia wyjazdu uczynili zadość“. — Kto legitymacyi takiej nie posiada, ten nie ma prawa do jakiegokolwiek zapomogi, ani też członkostwo jego uznanem nie zostanie, na co koledzy funkcyonaryusze Stowarzyszeń zwracać zechcą szczególnie uwagę.

Dośłowne brzmienie umów wzajemności.

Stosownie do wymagań statutu, względnie uchwał lub rozporządzeń dotyczących organów, jakoteż, by zasada wolnego przesiedlania się z miejsca na miejsce była skutecznie w czyn wprowadzoną, zawarły powyżej wymienione Związki umowę wzajemności, a przyjęte obustronnie zobowiązania uregulowano w następujących postanowieniach:

Art. 1.

Członkowie. Jako członkowie uznani będą ci koledzy, którzy w obu zawierających umowę Związkach w myśl ich statutów jako tacy są uważani, wszelkim zobowiązaniom swym względem Związku, którego ostatnio byli członkami, uczynili zadość, a dalej natychmiast po przybyciu do danej miejscowości, w razie zaś ważnych przeszkód najpóźniej w ciągu dni ośmiu zgłosili się u odnośnych funkcyonaryuszów Stowarzyszenia z przepisaniem statutu legitymacjami.

Przy zaofiarowaniu kondycyi za granicą mają członkowie obowiązek we własnym interesie zasięgnąć bezwarunkowo u dotyczących funkcyonaryuszów związkowych informacji o stosunkach cennikowych. W razie zaniedbania tego obowiązku przypiszą dotyczący członkowie sami sobie wypływające stąd konsekwencje.

Wykluczeni od przyjęcia są tacy koledzy, którzy korzystając z okazji nieporozumień cennikowych, względnie strejku, zajmują lub zajmowali miejsca strejkujących kolegów, dalej przez świadome zaofiarowanie swej pracy za niższą płacę stojących w kondycyi kolegów z zajmowanych przez nich miejsc wyprą, płatną poniżej cennika kondycję przyjmą, lub z jednego z pozostających w stosunku wzajemności Stowarzyszeń z jakichkolwiek powodów zostali wykluczeni.

Jeżeli zgłaszający się do przyjęcia był już przedtem członkiem opartego na wzajemności Związku, lub w obrębie tegoż jako nieczłonek kondycjonował, wówczas musi on również w organie Stowarzyszenia odnośnego Związku być ogłoszonym. O ewentualnych przeszkodach należy donieść Zarządowi tego Związku, w którym zgłoszenie do przyjęcia nastąpiło. Jeżeli przeciw ogłoszonemu do przyjęcia wpłyną zarzuty, wówczas może on być przyjętym tylko za zgodą tego Zarządu centralnego, z którego protest wyszedł.

Art. 2.

Przejsie. Zawierające umowę Związki zobowiązują się co do każdego członka (Art. 1), który z obrębu jednego Związku przejdzie w obręb drugiego, odstąpić od żądania:

- a) jakiegokolwiek wpisowego;
- b) przedłożenia świadectwa lekarskiego;
- c) dowodu co do wieku.

Art. 3.

Płacenie wkładek. Od dnia wstąpienia do kondycyi w obrębie drugiego zawierającego umowę Związku, członkowie są obowiązani uiszczać statutem przepisane wkładki do tegoż Związku.

Zawierające umowę strony zobowiązują się uznać wpłacone przez członka w Stowarzyszeniu macierzystem lub w innych Stowarzyszeniach, opartych na wzajemności, wkładki, przez wliczenie tychże do odnośnych funduszów i zapewnienie statutem przepisanych zapomóg po osiągnięciu ustanowionego w Art. 4 czasu należenia.

Zresztą podlegają członkowie obu stron każdorazowym statutom i postanowieniom regulaminowym, obowiązującym w obrębie ich pobytu.

Art. 4.

Zapomogi. W razie zachodzącej potrzeby wspierania członków (Art. 1), ustanawiają zawierające umowę Związki następujące świadczenia:

- a) **Zapomoga w podróży.** Każdy towarzysz, należący do jednego z zawierających umowę Związków, który podróżuje w obrębie drugiego Związku, otrzyma, jeżeli się wykaże, że zapłacił ogółem najmniej..... wkładek tygodniowych, zapomogę podróżną w takiej samej wysokości, jaką członkowie danego Związku pobierają.

b) Zapomoga dla pozostających bez zajęcia w miejscu. Prawo do tej zapomogi mają ci bez pracy pozostający członkowie obu zawierających umowę Związków, którzy ogółem najmniej wkładek tygodniowych zapłacili, z których najmniej 26 wkładek w kondycji w obrębie tego Związku zapłaconych być musi, do którego po zapomogę się zgłaszają. Wysokość i czas trwania tej zapomogi oznaczają odnośne postanowienia dotyczącego Związku.

Koszta przesiedlenia, względnie koszty podróży, ponosi ten Związek, w którego obrębie dotyczący członek ostatnio pracował i wkładki uiszczal.

c) Zapomoga w chorobie. Członkowie obu zawierających umowę Związków, którzy ogółem najmniej wkładek tygodniowych zapłacili, wstępują z chwilą objęcia kondycji we wszelkie prawa członków dotyczącego Związku. Zapomoga, pobrana w Związkach, opartych na wzajemności, nie będzie wliczoną.

Członkowie, którzy zachorowali w podróży, a zapłacili ogółem najmniej wkładek tygodniowych, otrzymają, stosownie do przepisów odnośnych statutow, zaopatrzenie w szpitalu lub zapomogę w chorobie przez przeciąg jednego roku.

d) Zapomoga dla inwalidów. Prawo do zapomogi dla inwalidów osiągaają członkowie obu zawierających umowę Związków, jeżeli się wykażą, że ogółem najmniej wkładek tygodniowych zapłacili, z których najmniej 52 wkładek w kondycji bezpośrednio przedtem zapłaconych być musi w obrębie tego Związku, do którego zgłoszono się po zapomogę. W razie zupełnej niezdolności do pracy, spowodowanej wypadkiem w zajęciu, odstępuje się od żądania zapłacenia wspomnianych 52 wkładek, jeżeli członek wogóle na podstawie wpłaconych wkładek uzyskał prawo do pobierania zapomogi inwalidowej. Wysokość zapomogi oznaczają każdorazowo obowiązujące postanowienia dotyczącego Związku. Inne stopniowanie, niż na lata należenia, nie może mieć miejsca.

e) Zapomoga w razie śmierci (zapomoga dla wdów i sierot). Prawo do tej zapomogi mają pozostałe osoby po tych członkach obu zawierających umowę Związków, którzy ogółem zapłacili najmniej wkładek tygodniowych, z których najmniej 52 wkładek w kondycji bezpośrednio przedtem zapłaconych być musi w obrębie tego Związku, do którego zgłoszono się po zapomogę. W razie, gdyby członek do pobrania zapomogi dla pozostałych nie był jeszcze uprawniony, zostaną wypłacone zwykłe koszty pogrzebu.

W razie śmierci członka w podróży ponosi odnośny Związek koszty skromnego pogrzebu.

Art. 5.

Przy obliczaniu czasu należenia do poszczególnych gałęzi zapomóg będą brane w rachubę tylko te wkładki uiszczane do kas Związków, opartych na wzajemności, które zapłacone zostały w kondycji.

Postanowienia ogólne i końcowe.

Art. 6.

Oba zawierające umowę Związki zobowiązują się nie wchodzić z żadnym w obrębie drugiego Związku istniejącem Stowarzyszeniem drukarzy i t. d. z podobnymi celami w stosunek wzajemności; dalej zobowiązują się oba Związki, nie uznawać wystawionej w ich obrębie przez inne Stowarzyszenie legitymacji.

Art. 7.

Z wejściem w życie powyższej umowy tracą moc obowiązującą wszelkie inne dawniejsze układy między dwoma zawierającymi umowę Związkami. Ewentualne zmiany statutow lub też ogłaszanie rozporządzeń w jednym z obu Związków, mające jakikolwiek wpływ na niniejszą umowę wzajemności, należy natychmiast centralnemu Zarządowi drugiego Związku z należytem objaśnieniem do wiadomości podać.

Art. 8.

Umowa ta obowiązuje tak długo, dopóki jedna albo druga strona nie zażąda rewizji tejże, lub też zgłosi swe cofnięcie się. Żądanie rewizji lub też zgłoszenie cofnięcia się nastąpić ma na sześć miesięcy przed utratą mocy obowiązującej tej umowy.

Art. 9.

Umowa ta może także natychmiast utracić swą moc obowiązującą, jeżeli jeden ze Związków, umowę tę zawierających, dopuści się jaskrawego naruszenia lub kilkakrotnego obejścia postanowień, w niej zawartych.

Wszelkie nieporozumienia między będącymi w stosunku wzajemności Związkami, jeżeli oba Związki do zgody nie doprowadzą, ma rozstrzygać sąd polubowny, ustanowiony przez interesowane organizacje, z przyzwaniem międzyin. rodowego sekretarza.

Umowa ta została w trzech równobrzmiących egzemplarzach wygotowaną i własnoręcznie podpisaną i wchodzi w życie z dniem

Każda z zawierających umowę stron zatrzymuje jeden egzemplarz niniejszej umowy, podczas gdy trzeci egzemplarz złożony został w Międzynarodowym sekretariacie drukarskim.

Uwagi do powyższych umów wzajemności.

Członkowie, którzy zachorują w podróży a należą do tych wzajemnych Związków, z którymi w tym względzie wzajemność zawartą została, otrzymają zapomogę w chorobie tylko przez przeciąg jednego roku. — Członkowie Związku francuskiego otrzymają tę zapomogę na podstawie specjalnego postanowienia umowy tylko przez przeciąg sześciu tygodni.

Prawo do zapomogi dla chorych w miejscu uzyskują członkowie dopiero z chwilą objęcia kondycyi.

Za zmarłych w podróży członków wzajemnych Związków opłaca się tylko kosztą skromnego pogrzebu.

Członkowie wzajemnych Związków, którzy z powodu nieistnienia poszczególnych gałęzi zapomóg w ich Stowarzyszeniu macierzystem, dopiero w obrębie innego Związku do pewnych działów zapomogowych płacić poczynają, uzyskują prawo do tych zapomóg dopiero po osiągnięciu czasu należenia, ułożonego z tym Związkiem, do którego pierwszą wpłatę do odnośnej gałęzi zapomóg uskuteczni.

Z Rosyi przybywający oledzy, posiadający poświadczenie, stwierdzające, że aż do swego wyjazdu płacili regularnie wkładki na wsparcie przejezdnych, otrzymają na pierwszej stacyi płatniczej, przez którą w Austrii przechodzą, legitymację podróżną, na podstawie której mają być wypłacone wsparcie podróżne.

Ze wszystkimi innymi, nie wymienionymi tu Związkami zagranicznymi, stosunek wzajemności nie istnieje, a legitymacye ich i inne dowody nie będą w Austrii uznane.

K a r e n c y e

do liczby	dla wkraczających w obręb Związku austriackiego członków wzajemnych Związków	przy korzystaniu z zapomogi dla						
		bezkondyc.		chorych		inwalidów ²	kosztów po- grzebowych ³	sierot ²
		w podróży	w miejscu i kosztu prze- siedlenia. ¹	w miejscu	w podróży			
płacenie wkładek w kondycji najmniej przez tygodni								
1	Belgia	26						
2	Bośnia	10	104	13	13	520	13	.
3	Bułgarya	52	52	{ 52 ⁴ 26 ⁵ }	{ 52 ⁴ 26 ⁵ }	.	52	.
4	Dania	{ 6 ⁶ 26 ⁷ }	52	13	13	.	52	.
5	Niemcy	{ 6 ⁴ 13 ⁵ }	75	13	13	260	13	.
6	Finlandya	26	52	13	13	.	26	.
7	Francya	26	52	52	52	.	.	.
8	Włochy	52	52			.	.	.
9	Kroacja	6	.	13	13	520	13	520
10	Luksemburg	13	.	13	13	520	13	.
11	Norwegia	26	52	13	13	260	13	.
12	Rumunia	6	104	104	104	520	52	520
13	Szwecya	26	52			.	.	.
14	Szwajcarya (niem.)	6	75	13	13	260	13	260
15	Szwajcarya (włoska)	13	75	52	.	.	.	.
16	Szwajcarya (romańska)	6	52	13	13	260	13	.
17	Serbia	6	52	26	26	.	26	.
18	Węgry (Budapeszt)	{ 1 ⁸ 13 ⁹ }	52 ⁸ 104 ⁹	26 ⁸ 52 ⁹	26 ⁸ 52 ⁹	520 ⁸ 780 ⁹	26	520
	Dla członków naszego wła- snego Związku	6	52	13	13	260 520 780 1040 1300 1560	13 260 520 780	260 520

¹ Z tych musi być najmniej 26 tygodni zapłaconych w Austrii. — ² Z tych musi być najmniej 52 tygodnie bezpośrednio przedtem zapłaconych w Austrii. — ³ Te okresy należenia odnoszą się tylko do najniższego wymiaru wsparcia. Dla uzyskania prawa do wyższego wymiaru wsparcia musi być bezpośrednio przedtem najmniej 52 wkładek tygodniowych w kondycji zapłaconych w Austrii. — ⁴ Czas należenia dla nowoprzystępujących. — ⁵ Czas należenia dla powtórnie przystępujących. — ⁶ Czas należenia dla przystępujących natychmiast po wypisie. — ⁷ Czas należenia dla wszystkich później przystępujących. — ⁸ Czas należenia dla przystępujących w ciągu 4 tygodni. — ⁹ Czas należenia dla przystępujących później.

TREŚĆ.

Wstęp	3
Sprawozdanie z czynności Związku za rok 1906:	
I. Działalność urzędowa:	
1. Ogólne spostrzeżenia	7
2. Z Przewodnictwa Związku	7
3. Zamknięcie rachunkowe Kasy związkowej za rok 1906	19
4. Wykaz majątku	19
5. Sprawozdanie Komisji kontrolującej	20
II. Statystyka:	
1. Obręb Związku	21
2. Ruch członków w roku 1906	23
3. Organizacja i agitacja	26
4. Kształcenie	27
5. Biuro stręczenia pracy	28
6. Maszyny do składania	30
7. Zastanowienia pracy i inne konflikty	32
8. Oficyny cennikowe	37
9. Ogólny obrót kasowy Stowarzyszeń związkowych w r. 1906	38
10. Dział zapomogowy Stowarzyszeń związkowych	42
11. Scentralizowane zapomogi Związku	46
12. Wyniki rozliczeń	52
13. Stan miesięczny scentralizowanych zapomóg w ostatnich trzech latach	54
14. Zestawienie porównawcze kwot zapomogowych <i>scentralizowanych</i> z wypłaconemi <i>faktycznie</i>	55
Pogląd na ogólny obrót funduszków Stowarzyszeń związkowych od czasu ich założenia	56
Wykaz Związków zagranicznych, pozostających w stosunku wzajemności	58

Vorwärts!

Zeitschrift für Buchdrucker und verwandte Interessen

Organ sämtlicher Buchdruckergehilfen-Vereine Oesterreichs

Herausgeber und verantwortlicher Redakteur: **Franz Hofer**

Erscheint jeden Donnerstag abends mit
dem Datum des nächstfolgenden Tages

Für Wien vierteljährlich mit freier Postversendung	K 2:20
„ Oesterreich-Ungarn vierteljährlich mit freier Postversendung	2:30
„ Deutschland vierteljährlich mit freier Postversendung	2:60
„ die übrigen Länder vierteljährlich mit freier Postversendung	3—

Einzelne Nummern 20 Heller.

Fachinserate finden, da dass Blatt in einer Auflage von 10.500 Exemplaren über ganz Österreich-Ungarn, Rumänien, Bulgarien und Serbien verbreitet ist, die weiteste Publizität und werden von der Administration nur gegen vorherige Bezahlung angenommen und per dreispaltige Petitzeile zu 20 Heller berechnet. — Von Mitgliedern der gegenseitigen Vereine werden Inserate bis zu acht Zeilen zum fixen Preisen von 1 Krone aufgenommen.

Redaktion und Administration:

Wien, VII/1 Seidengasse 17.

Veleslavín.

Časopis věnovaný zájmům pomocnictva knihtiskařského

Organ všech knihtiskařských spolků
pomocnických v Rakousku

Vydavatel a zodpovědný redaktor: **Jan Jelínek.**

Vychází každého týdne v pátek v poledne

Pro Prahu čtvrtletně s volnou poštovní dopravou	K 2:20
„ Rakousko-Uhersko čtvrtletně s volnou poštovní dopravou	2:30
„ Německo čtvrtletně s volnou poštovní dopravou	2:60
„ ostatní země čtvrtletně s volnou poštovní dopravou	3—

Jednotlivá čísla 20 h.

Inseráty za petitový řádek 20 h, pro členy vzájemných spolků až do 8 řádek za pevnou cenu 1 K.

REDAKCE:

Praha, Na Slupi 1547—II.

ADMINISTRACE (Josef Drobnik):

Praha II., Smečky 27, dům „Typografické Besedy“.

Ognisko.

Czasopismo dla spraw drukarskich i pokrewnych zawodów.

Organ Związku austriackich Stowarzyszeń drukarskich.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Józef Hudec.

Wychodzi 5, 15 i 25 każdego miesiąca.

Prenumerata całoroczna z przesyłką pocztową K 4—

„ półroczna „ „ „ „ 2:40

„ kwartalna „ „ „ „ 1:20

Numer pojedynczy 20 h.

Inseraty fachowe za poprzedniem opłaceniem po 20 h za jeden wiersz petitowy. — Dla członków Stowarzyszeń związkowych inseraty do 8 wierszy po 1 koronie.

Redakcja i Administracja:

Lwów, ul. Piekarska 1. 18, I. p.

Il Risveglio.

Giornale per gl'interessi degli operai tipografi et arti affini.

Organo delle Società tipografiche dell' Austria.

Editore e redattore responsabile: Edoardo Clementeich.

Si pubblica ai 10 e 25 d'ogni mese.

Abbonamento annuo (comprese le spese postali) . . Cor. 2—

Per l'Esterio più le spese postali.

Singoli numeri cent. 20.

Inserzioni cent 20 per linea di testino.

Redazione ed Amministrazione:

Trieste, Via del Toro N. 5, IV. p.

